

ፍጥረት ክብሩን ሲቀኝ

ማየትና እምነት

በሰለሞን ከበደ ወ-ጸ

ታኅሣሥ 1999 ዓ.ም ታተመ

፪ህን መጽሐፍ ያለ ደራሲው ፈቃድ
ማባዛት ወይም ማሳተም በሕግ
የተከለከለ ነው።

Copyright © 2006 Solomon Kebede
All right reserved.

በሁኔታዎች ሁሉ አብራሻ ለተጓዘች
ውድ ባለቤቴ ለሊዲያ ወርቁ
የተበረከተ።

ምስጋና

እንድጽፍ ባበረታቱኝና ለጸለዩልኝ ሁሉ ምስጋናዬን
አቀርባለሁ።

መቅድም

መጽሐፍ ቅዱስ ስለ እግዚአብሔር ይናገራል፤ ያወሳል። ልብ ብለን ስናጤነው ስለ እግዚአብሔር የሚናገረው ዋና ነገር ታላቅነቱንና በጎነቱን ነው። ይኸው ታላቅነትና በጎነት የተገለጠው በፍጥረቱ አማካይነት ነው።

መጽሐፍ ቅዱስን ገና ስንከፍት የእግዚአብሔር ፈጣሪነት፣ ሠራተኛነት ነው የምናየው። ለፈጠራቸው ሕያዋን ፍጡራን፣ በተለይም ለሰው ባደረገው ጥንቃቄና እንክብካቤ (ዔድን ገነትን ማዘጋጀቱ) በጎነቱን ነው የምናስተውለው። የፍትሕ ምን ጭነቱ፣ ቅን ዳኝነቱ ራሱ የበጎነቱ አካል ነው።

የእግዚአብሔርን ታላቅነት ስናይ እናከብራለን፤ እንሰግድለታለን፤ ደግሞም እንታዘዝዋለን። የእግዚአብሔር ታላቅነት ባልታየን ልክ ቸል እንለዋለን፤ የከበረ ቦታ እንነፍገዋለን። ልንታዘዘው የሚበቃ መስሎ በውስጣችን አይቀረጽም። አምልኮም ብናደርግ ሥርዐታዊ፣ ውጫዊ ኀይሉን የካደ ልማዳዊ ሃይማኖታዊ ነት እንጂ የተሰጠ የአምልኮ ይዘት አይኖረውም።

እግዚአብሔር የኪዳንን ሕዝብም ሆነ የባሮቹን ወደ እርሱ መቅረብና ለእርሱ ማደር እንደሚገባቸው ሲጣራ፣ የእርሱን ታላቅነት በፍጥረት ውስጥ እያሳየ ነው። ለአብነት ያህል ኢሳይያስ ምዕራፍ 40ን፣ የኢዮብን መጽሐፍ ከምዕራፍ 38 እስከ 41 ያለውን ማየት ይበጃል። ኤሊሁም ኢዮብን ወደ ሙሉ ግንዛቤ ለማምጣት የጣረው የእግዚአብሔርን ታላቅነቱ በፍጥረቱ አማካይነት ምን እንደ ሆነ በማሳየት ነበር።

በሮሜ 1፡20 ላይ እንደምንመለከተው ፍጥረት የእግዚአብሔርን የማይታይ ባሕርይ ዘላለማዊ ኀይሉን፣ መለኮትነቱን እንደሚያሳይ፣ እንደሚገልጥ ተልዕኮ ብሎ ሰፍሮአል። የሚታየው ነገር፣ ለመታየት የሚበቃው ሲያዩት ሲያስተውሉት ነው። ይኸም ሰዎች ፍጥረቱን ተመልክተው ለእግዚአብሔር ታላቅ ክብር እንዲሰጡ ነው። (መዝ 19፡1-4) ያለውም ቃል ይህንኑ ሐቅ ያረጋግጣል።

እውነቱ ይህ ታላቅ አምላክ ታላቅ መሆኑ ብቻ ሳይሆን፣ ለሰው በጎ መሆኑ፣ ልባቸው ከተሰበሩ ከታናናሾች ጋር አብሮ ለመሆን መፍቀዱ፣ ሰብአዊ ፍጡርን የማይንቅ ይልቁን የሰውን ልጅ የሚያከብር ለሰው ታዳጊና እረኛ መሆኑ ነው።

ሰማይ ዙፋኔ ነው፤ ምድርም የእግራ መረገጫ ናት ያለው ታላቅ አምላክ፣ "አብርሃም ሆይ፣ አትፍራ፣ እኔ ለአንተ ጋሻህ ነኝ፤ ታላቅ ዋጋህም እኔው ነኝ" (ዘፍ 15፡1) በማለት በጎነቱን ገልጾለታል።

መግቢያ

አመጸኛ በልቡ እግዚአብሔር የለም ብሎ ተረጋግቶ እንደማይኖር የእግዚአብሔር ቃል ይነግረናል። በርግጥም የእግዚአብሔርን መኖር የሚክድ ሰው ቢያንስ አእምሮውን በበጎ ለመጠቀም ፍላጎት የሌለው፣ “መሽ ለእንቅልፌ - ነጋ ለሆዴ” የሚለውን መርሐ በመከተል እንስሳዊ አኗኗርን የመረጠ እንደ ሰማያዊው መለኪያ ቂል ነው።

ሰጡን የሚያስድዳት ጠላቷ በበረታባት ጊዜ፣ ዐንገቷን አሸዋውስጥ ቀብራ፣ “ጠላት የሚባል በዙሪያዬ የለም” እንደምትለው ሁሉ፣ ሞኝም “አሸዋ” ውስጥ ጎሊናውን ቀብሮ ራሱን እያታለለ፣ “ፈጣሪ የለም፤ ጽድቅም ከኑኔም የሉም” ቢል ምን ይገርማል?

ስለ ቂሉ ከሐዲ የተናገረው ዳዊት መልሶ፣ “ሰማያት የእግዚአብሔርን ሥራ ይናገራሉ” ብሎአል። ይህ ታላቅ አባባል ነው። ሰው የሆነ ሰው፣ ያ ፈጣሪ እፍ ያለበት እስተንፋስ በውስጡ ሕያው እንደ መሆኑ፣ ምድራዊ ፍላጎቱ ስለ ረካ ብቻ ነፍሱ እንቅልፍ አይደላትም። ይልቁን ጽድቅንና እውነትን ትራባለች። ታይቶ የማይጠገበውን፣ ተመርምሮ የማይዘለቀውን የፈጣሪን ሥራ በአካባቢዋ ባሉ ሕያዋንና ግዑዛን ፍጥረታት ውስጥ ማየት የነፍስ ምግብ እንደ ሆነ በመረዳቷ፣ ዕውቀትና ምርምር ምግቧ ይሆናሉ። ርካታ በተሰማት ጊዜም ምግቧን ያዘጋጀውን ባለሙያ በተወዛቅሁና ባመሰገንሁ ማለት ትጀምራለች፤ የኋላ ኋላም፣ “እኔ ነኝ” የሚለውን ፈጣሪዋን ታገኛለች። ቅዱስ ጳውሎስስ ያለው ይህን አይደል (ሐሥ 17:26-27)?

የዚች መጽሐፍ ይዘት መጠነኛ፣ ገጾቿም አነስተኛ ቁጥር ቢመስለም፣ የያዘችው ቀም ነገር ግን በመጠን አይለካም። ትንሿ የመኪና ቀላፍ ባለ ብዙ ጉልበት ሞተር ታስነግለች። በመሆኑም አሳሽ ነፍስ፣ መጥፎ ቀምሞ፣ ለሌሎች አሳሽ ነፍሳት ያዘጋጃት መጠነኛ ድግስ ናት።

የዓለም ሊቃውንት በተለመደው ቊሳዊ ቀመርና በምድራዊ አሠራር ሕግ መግለጽ የተሳናቸው የተፈጥሮ ረቂቅ ህላዌ ከማስገረም ዐልፎ “ፈጣሪ አላቸው” የሚያኝ ነው። እነዚህ ረቂቃን የተፈጥሮ ውጫዊ ወይም ውስጣዊ አሠራሮች ሊቅ አእምሮ ሳይኖር እንዴት ሊከሰቱ ቻሉ? ደግሞስ፣ “ሕይወት በአዝጋሚ ለውጥ በራሱ ተገኘ፤ በፍጥረት ዓለም ከፍተኛው የዕውቀት ብልጫ ያለው ሰብእና ያለውም ሆነ የሌለው አንዳች ነይል የለም” የሚሉ ምድራውያን ጠበብት በተፈጥሮ ውስጥ ያለውን ድንቅ ውበትና አስገራሚ የተፍጥሮ ህላዌ ሕግጋት ማን ሠራ? ማን ቀመረ? ሊሉ ነው። እነዚህን ረቂቃን አሠራሮች የማየት ፍላጎትና ዐቅሙ ደግሞም ቅንነቱ ካለን፣ ሳንወድ “ፈጣሪ አለ” ወደሚለው ድምዳሜ እንደርሳለን።

እንግዲህ አማኞች ከሆንን፣ በእግዚአብሔር ያመንበት እምነት ምን ገጽታ አለው? እምነትስ ስንል ምን ማለታችን ነው? የሚለው ደግሞ ሌላው አመራማሪ ክፍል ነው። ሕያው እምነትና ዐጉል እምነት ተለይተው መታወቅ ስላለባቸው፣ አበው ቀደምት የተመሰገኑባቸውን የተለያዩ የጽኑ እምነት ባሕርያት መጨበጥ ያስፈልጋል።

በመጨረሻም እግዚአብሔር ሰው ሆኖ ሰውን በእምነት መልሶ ወገኑ ለማድረግ ከወሰነ፣ የእኛስ ምላሽ በምን ዐይነት ሥነ ምግባራዊ ሕይወት መገለጽ ይኖበታል? ብሎ መጠየቅም አስፈላጊ ነው። እግዚአብሔር ሰውን በሰው በኩል ያድናል። ወንጌል ለፍጥረት ሁሉ የሚሰበከው በሰው አማካይነት ነው። ሌሎችን የማዳን ኅላፊነትም በዳኑት ጫንቃ ላይ የተጣለ ታላቅ ዐደራ ነው። ጌታ ያለ እኔ አንዳች ማድረግ አትችሉም ስላለ፣ የተሐድሶ ዘመን፣ የመጉበኝነት ወራት እንዲመጣልን ደራሲው በዚህ ምኞት ይደመድማል። የዘመናችን ቤተ ክርስቲያንን የመጉበኝነት ወራት ብትናፍቅ አይበጃትም?

ነጋሣ ጉቱ

ክፍል አንድ

ፍጥረት ይመስክር - ሕያው አምላክነቱን

1. እግዚአብሔር አምላክ ማን ነው?	5
2. እግዚአብሔር አምላክን በማንነቱ ሙሉ በሙሉ ማወቅ አይቻልም	6
3. እግዚአብሔር የከዋከብትን ሠራዊት ፈጥሮአል	10
1) ፀሐይና የሥርዐቷ ፕላኔቶች	11
2) የመሬት አፈጣጠር	14
3) የምድር ከባቢ አየር	16
4) የውሃ አስገራሚ አፈጣጠር	17
4. የጊዜ ተፈጥሮ	20
5. የተፈጥሮ ግብዝ ኅይላት	23
1) የስበት ኅይል	23
2) የኤሌክትሮ ማግኔቲክ ኅይል	24
3) ብርቱ የኒውክሌየር ኅይል	25
4) ድኩም የኒውክሌየር ኅይል	25
6. ቍስ አካል የተገነባበት መሠረታዊ ቅንጣት ምንድን ነው?	26
7. ሕይወታዊ ኅይል/የሕይወት ኅይል	27
8. የእግዚአብሔር ጥበብ በእንስሳት ዓለም	34
1) ዝይ	35
2) ርግብ	36
3) ማር አምራች ንብ	36
4) ቢራቢሮ	38
5) እህል፣ የጓሮ አትክልት፣ ፍራፍሬ፣ ተክሎች	42
ሀ. የአምላክ በጎነቱ ለሥጋ ሕይወት ደራሽ	42
ለ. በቆሎ -	44
9. ሰው	48
10. ውዳሴና ጸሎት	54

ክፍል ሁለት

መላ እውነታን ማየት

1. እውነታ በሁለት ይከፈላል	58
2. የማይታየው እውነት	59
3. የሚታየው ዓለምና የማይታየው ዓለም ተጓዳኝ ህላዌ አላቸው	60
4. የሰው ልጆች የሚታየውንና የማይታየውን እውነታ የሚጋራ ህላዌ አላቸው	62
5. የማይታየውን ዓለም፣ በሚታየው ዓለም የመግለጽ ግዴታ	63
6. የሚታየውን እውነታ እንኳ አጥርቶ የማየት ችግር	64
7. የማይታየው የብርሃን ዓለም - የእግዚአብሔር መንግሥት	67
8. የብርሃን መንግሥት ዜግነት የሚገኝበትና የሚጠበቅበት መንገድ	70
9. ለተሰጠ ሕይወትና አገልግሎት የማይታየውን እውነታ ማየት ወሳኝ ነው	71
10. በሁለቱ ህላዌያት መካከል የሕይወትን ጉዞ ሚዛን መጠበቅ አስፈላጊ ነው	78
11. የጨለማው መንግሥት፣ የሰይጣን መንግሥት	83
12. በመንፈሱም በቃሉም ሰማያዊውን እውነት እንይ፣ ባየነውም እንጽና	86

ክፍል ሦስት

እምነት

1. ፍቺ	89
2. ተፈጥሮአዊ እምነት	89
1) በዕለታዊ ኑሮ	89
2) በወዳጅነትና በሥጋ ዝምድና	90

3) በጥናት መሠረትነት	91
4) በፍጥረት ህላዌ ግንዛቤ መሠረትነት	92
5) ምኞት ማስፈጸሚያ "እምነት"	93
3. መጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነት - ገጽታዎች	102
1) የድነት እምነት	106
2) በእግዚአብሔር የሕይወት መንግሥት፣ መጋቢትና ባለቤትነት ላይ መደገፍ	108
3) የእግዚአብሔርን ቸር ስጦታ ወይም ጸጋ የመቀበል ክፍችነት	110
4) ከማወቅና ከመረዳት ጋር የተያያዘ እምነት	112
5) እግዚአብሔር ለአገልግሎት የሚያድለው ብቃት	114
6) የመንፈስ ቅዱስ የጸጋ ስጦታ የሆነ እምነት	116
7) የእምነት ማረፊያ የሆነው ጌታ	120
8) የምናምነውን መግለጫ የሆነ እምነት	123
9) ከማዘዝ ሥልጣን ጋር ተያይዞ የሚሠራ እምነት	124
4. የመጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነት ገጽታዎች ታያያዥነት	125

ፍጥረት ክብሩን ሲቀኝ

የእውነታን ሁሉ ባለቤት፣ ፍጥረትን፣ የራሱን ማንነትና የትነት ቆም ብሎ፣ ጊዜ ሰጥቶ፣ ልብ ብሎ ማየት ይበጃል። ከዚህ ልብ ብሎ እይታ የተነሣ የሕይወት ትርጉምና ፀላማ ይጠራል፤ ሕይወት ይታደሳል፤ ሕያውነትንና ክቡርነትን ይጨምራል።

ክፍል አንድ

ፍጥረት ይመስክር (ሕያው አምላክነቱን)

1. እግዚአብሔር አምላክ ማን ነው?

1) ፈጣሪ ነው (ስላሳ 1፡1-3)፤ የእውነትና የሕይወት ምንጭ ነው፤ ለሕይወት የሚያስፈልገውን ሁሉ ይፈጥራል። (ዮሐ 1፡1-3)።

2) ፍጥረቱን ደግፎ የሚያኖር ነው (ሰላሳ 1፡17)፤ ለሕይወት የሚያስፈልገውን ሁሉ ይፈጥራል። (ዮሐ 1፡17)።

3) ሕያዋን ፍጡሮቹን መጋቢ ጠባቂ ነው (ሰላሳ 1፡16)፤ ለሕይወት የሚያስፈልገውን ሁሉ ይፈጥራል። (ዮሐ 1፡16)።

"ምግባቸውን በወቅቱ ተስማሚው ዘንድ፤

እነዚህ ሁሉ እንደተነሱ ያደርጋሉ።

በስጦታቸውም ጊዜ፤

እንደ ሳይ ያከማቸሉ፤

እድህንም ስትዘረጋ፤

በመሰላቸው ነገር ይጠግባሉ" (መዝ 104፡27-28)።

4) ዳኛ ገዢና ንጉሥ ነው (ሰላሳ 1፡17)፤ ለሕይወት የሚያስፈልገውን ሁሉ ይፈጥራል። (ዮሐ 1፡17)።

"እንዲህ ስለሆነ፤ ዳድቁን ከግጥሙ ጋር እንዲት ተገድለዋለህ፤ ይህን የመሰሰው ልዩነት ከእንተ ይረባ፤ የምድር ሁሉ ዳኛ በቀን ስለይደርድምን?" (ዘፍ 18፡25)።

"እማቸው በእማደ ወደ ተዳፊው ወደ በኩራት ማግባት ቀርቦቻል፤ የሁሉ ዳኛ ወደ ሆነው ወደ እግዚአብሔር፤ ፍጹምነትን ወደገኝት ወደ ዳድቁን መንፈሳት፤ ..." (ዕብ 12፡23)።

"እግዚአብሔር ግን እውነተኛ አምላክ ነው፤

እርሱ ሕያው አምላክ፤ ዘላለማዊም ንጉሥ ነው፤

በሚቀጣበት ጊዜ ምድር ትንቀጥቀጣለች፤

መንግሥታትም ቀጣውን ሲቋቋሙ ስደታቸውም" (ኢሳ 10፡10)።

5) የጠፋውን ሰው ታዳጊ ተቤኹ-እስታራቂ ነው።

ግንዛቤና ጥበቃ ለሰጠው ሰው ምስጋና ይቀርባል። (2ቆሮ5:19)

“የክፍል ስምንት፣ ለቀላል ወደ ስርዓቱ ሲመጣ ለይቶ ስንዲህ ስለሰ፡ “እነዚህ! የዓለምን ኅጢአት የሚያሰወጥድ የስንዝስብሔር ስም” (ዮሐ)፡29)።

እርሱ ፍጹም ነፃል

ፍጹም ሀዋቂ

ፍጹም ውብት

በሁሉም ስፍራ የሚገኝ ነው።

እግዚአብሔር ታላቅና በጎ አምላክ ነው።

2. እግዚአብሔር አምላክን በማንነቱ መብት በመብት ማወቅ አንችልም፡፡

እግዚአብሔርን በማንነቱ ልናውቀው አንችልም። ልናውቀው የምንችለው እርሱ ራሱን በገለጠልን መጠን፣ አኛም ማወቅ በምንችልበት አቅም ከልል ውስጥ ብቻ ነው።

"የስግዚአብሔርን ነገር ምስጢር ለተሰካ ተቸላቢህ?"

ወደስ ሁሉን ሞላቸውን ስምግክ መርምረህ ተደርሰታህ?

ከስማዊ ደበቅ ከፍ ደባል፤ ምን ስታደርግ ተቸባብህ?

ከሰራዊም ይጠበቃል፤ ምን ስታውቅ ተችሳለህ?" (ኢ.ዮ 11:7-8)

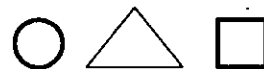
እርሱ ህላዌ ምጡቅ(transcendant)፣ አኃዜ ከሉ(immanent) ደግሞም ትሰብእት(incarnate) ነው።

እግዚአብሔርን ሙሉ በሙሉ ማወቅ እንችልም። እርሱ ከማወቅ ዐቅማችን በላይ ነው። የእርሱ ሀላዊ ከእኛ ዐውደ ሀላዊ የመጠቀ ነው። ሀላዊ ምጡቅ ነው። ለግንዛቤ እንዲረዳን ሒሳባዊ ፅንሰ አሳብ እናንሣ፤ አሐዳዊ ዐውደ ኑባሬ (one dimensional) እና ሁለታዊ ዐውደ ኑባሬ (two dimensional) ነዋርያንን እያስተያየን ለመመልከት እንሞክር።

ዐውደ ህላዌዎች (ዐውደ ኑባሬ)

አሐዳዊ እና ሁለታዊ $\longrightarrow$ የመስመር እና የጠለል (ኃዋርያን)
(ባውደ ኑባሬ)

በኢሳይያስ ፅንሰ ሐሳብ

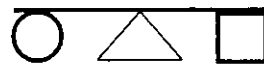
ምሳሌ፡- ቀጥታ መለመር የነጥቦች ጥርትም/ትጥልጥሎቿ ነው። እነዚህ ነጥቦች ሕያዎች ቢሆኑና የሚመኑት ችሎታ ቢኖራቸው፤ ሊያውቁ የሚችሉት ነገር በመለመዱ ላይ የሚያደርጉ ነገሮችን ብቻ ነው። አንድ ማራን መለመር (line segment) መለመር ላይ ቢያርፍ ስለዚህ ውሉን መለመር ነጥቦቹ ሊያውቁ ይችላሉ። እራት ሳናች ያሉት የጠለል (plane) ምሳሌ ቢቀርብላቸው እንዴት ይረዱታል? ማይምስ ስለ ከብ ሳላቸው ዕውቀት እንዴት ሊሆን ይችላል?

በዚህ መለመር ላይ ለግጥሙ ሕያዋን ፖይንቶች ስለ ክብ ወይም ስለ ትርፍግል ወይም ራክታንግል ገላባ ለደረጋግ ገቡ ፍጹህ ሊገባቸው እይታልም። ምክንያቱም ክብሱ ሆነ ትርፍግል ወይም ራክታንግል ከእነርሱ ግንባቤ በቅም ውጭ ናቸው። የእነርሱ የኢኮኖሚ ፖይንቶች ህላዌ የገገሩት ይኸው ነገር። ቀጥታ መለመር ነው።

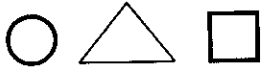
በከፊል ግንባቤ እንዲያገኙ ከተፈለገ እነዚህን ጥሊን ፊገርል (የጠለል ነዋርያን) ወደ እነርሱ እስከዳዊ ዘመድ ነገራ ዩኒቨርሲቲ (one dimensional universe) ማለግባት ነው። ይህ ጥረት በደረሰው የእነርሱ አካዳሚ ዘመድ ነገራ ዩኒቨርሲቲ በአንድ ጊዜ ከባን ወይም ትራያንግልን ወይም ሬክታንግልን ማያዝ፣ ማለተናገድ አይችልም፤ ለደረግ የማችላው እነዚህን ፊገሮች በቀጥታ የሚገኙበትን ቀጥታ መለመድ እያለፈላሉ ማለፍ ነው ይሆናል።

ክቡ ወደ እነርሱ ዩኒቨርሲ ዘልቆ እንዲያልፍ ቢደረግ መጀመሪያ ክቡ መስመሩን አንድ ፖይንት (ነጥብ) ላይ ይነካል፡ በዚያን ወቅት በመስመሩ ላይ የሚገኙ ፖይንቶች ቢጠየቁ ክብ ማለት እንድ ፖይንት ነው ይላሉ፡፡ ክቡ ቀስ እያለ ወደ ክታ ቢወርድና ቢያልፍ እነዚህ ነጥቦች ተረዳኝ የሚለው ትል ማለት መጀመሪያ እንድ ፖይንት፣ ከዚያም ዙላት ፖይንት የሚሆንና እነዚህ ፖይንቶች ወደ ጉን እና ወደ ጉን እየተራራቁ የሚሂዱ፣ ከዚያም አንድ ርቀት ላይ ሲደርሱ ተመልለው የሚተራረቡና ዙላቱ ፖይንቶች አንድ የሚሆኑ፣ ከዚያም የሚጠፉ ብለው ነው የሚገነዘቡት፡፡ ከክብ እውነታ ውለጥ ሊገነዘቡ የሚችሉት እጅግ ቀንጽል፣ ለሰዚህ ሆኖ የተወሰነ ነገር ብቻ ነው፡፡

ትሪያንግላንም ለማስተዋወቅ ከተራሊን ወደ አነርሱ እንድ መለመር ወደ ሆነህ ዩኒቨርሲቲ ማለጣታችና ማላለፍ የገድ ይሆናል። ይህ ትሪያንግላ እንደ ከቡ ሁሉ መለመሩን በቋርጥ በመለመድ ላይ የሉ ነፃርያን ኃይሎች የሚገዱት መሆኑን እንደ ውሉን መለከት፣ ከዚያም ሁለት ኃይሎችን

ደግሞም እርስ በርስ እየተጠጋጉ ሄደው እንደ የሚሆኑ፤ ከዚያም ጥፍት የሚሉ ብለው ነው የሚገልጧቸው። ሙሉ ግንዛቤያቸው ከዚህ ሊያልፍ አይችልም።

ፊክታንግልንም ደግሞ መጀመሪያ እንደ ውሱን መስመር፤ ከዚያም ሁለት ፖይንቶች ጥቂት ቁደቶም ተመልሶ እንደ ውሱን መስመር የሚሆን፤ ከዚያም የሚጠፋ ነው ብለው ይረዳሉ። እነዚህ ሁሉ ግንዛቤዎች እጅግ ተግባራዊ እጅግ ከእውነታው የራቁና የተዛቡ መሆናቸውን እንረዳለን። ችግሩ የእነርሱ የመረዳት ዐቅም፤ የማየት ብቃት እጅግ ውሱን፤ ከሚታወቀው ሁለታዊ ሀውድ ነብሬ ይልቅ በተሸመቀቀ እሳዳዊ ሀውድ ነብሬ ውስጥ ስለሚኖሩ ነው።

በመግለጫው አብነት እንደምናስተውለው ሁሉ ሰብአዊ ውሱንነታችን የመለኮትን ኢውሱን ማንነት በሙላት ለመረዳት ያዳግተዋል፤ በተለይም በጊዜና በስፍራ የታጠረው አካላዊ ማንነታችን እጅግ ይሳነዋል።

እርሱ ፍጹም፤ ሕያውና ዘላለማዊ አምላክ ነው። ማስተዋሉ አይመረመርም፤ አይደረስበትም።

እኛ ውሱኖች ነን። ጊዜያውያን ነን፤ በጊዜ የተቀነበብን ነን፤ ሥጋዊ ሕይወታችን እጅግ ሀጭር ነው።

ገሃዱ ሥሪታችን በጌን በስፋትና በቁመት ደግሞም እንደ አቅጣጫ ባመለከተ የጊዜ ሀውድ ውስጥ ያለን፤ የምንሰፈር፤ የምንለካ ነን።

እግዚአብሔር በማንነቱ፤ በፍጹምነቱ በሰው ሊታወቅ አይችልም። ሰው እግዚአብሔርን የሚያውቀው እግዚአብሔር ራሱን ለሰው በገለጠለት መጠን፤ ያውም በሰው የመረዳት ዐቅም መጠን ነው።

እግዚአብሔር በፍጥረቱ ራሱን ገልጦአል። ፍጥረቱ የእርሱን ማንነት ችሎታ፤ ዕውቀትና ጥበብ ያውጃል። ሰዎችም አስተውለው ከፍጥረቱ ንይሉን፤ በላለማዊነቱን፤ ባሕርይውን ሊረዱ

ይችላሉ፤ ከብርንም ለእርሱ ለመስጠት ይበቃሉ፤ ሀላማና ትርጉምም ያገኛሉ።

"ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ የማይታየው የእግዚአብሔር ባሕርይ ይኸውም ዘላለማዊ ንይሱና መስኮት ነቱ ከፍጥረቱ በገደቡ ይታያል። ስለዚህ ሰዎች ማመካኛ የሳቸውም" (ሮሜ 1:20)።

"ሰማያት የእግዚአብሔርን ክብር ይናገራሉ። የሰማይም ጠፈር የስጁን ሥፊ ያውጃል። ቀን ስቢሳው ቀን ይናገራል፤ ሴቢትም ስቢቢት ሐውቀትን ይገባጣል፤ ንግግር የሰም፤ ቃል የሰም፤ ድምዳሜ በጆሮ የሚሰማ ስይደሰም፤ ያም ሆኖ ድምዳሜው ወደ ምድር ሁሉ ቃሳቸውም ስለከ ዓለም ዳርቻ ይወጣል" (መዝ 19:1-4)።

እግዚአብሔር በኪዳኑ ራሱን ገልጦአል

በተጨማሪም እግዚአብሔር ከሰው ጋር በሚገባው ኪዳን ራሱን ለሰው ይገልጣል። ሰው የእግዚአብሔር የኪዳን ፍጡር ነው። ኪዳን እግዚአብሔር ከሰው ጋር የሚግባባበት መድረክ ነው። እግዚአብሔር ራሱን ዝቅ አድርጎ በሰው ቋንቋ፤ በሰው የሙረዳት ዐቅም ደረጃ አውርዶ ከሰው ጋር ኪዳን ይገባል። ኪዳን ማለት በሁለት ግለሰቦች ወይም አካላት መካከል የሚደረግ የጋራ ውል ወይም ስምምነት ነው። በዚህ ኪዳን ውስጥ እያንዳንዱ ወገን የራሱ ኅላፊነት እንዲሁም ባለመብትነት ይኖረዋል። እግዚአብሔር ከግለሰብም ሆነ ከማኅበረ ሰብ ወይም ከኅብረተሰብ ጋር ኪዳን ይገባል። የእግዚአብሔር ግዴታው ሰውን መባረክ ሲሆን፤ መብቱ ደግሞ መመለኩ፤ ገዥነቱ ነው። የሰው ግዴታው ደግሞ እግዚአብሔርን ማምለክ፤ መታዘዝ፤ ለእርሱ መገዛት ሲሆን፤ መብቱ ደግሞ ከእግዚአብሔር ሕይወትንና የሕይወትን በረከት ማግኘት ይሆናል።

እግዚአብሔር ከሰው ጋር የሚገባው ኪዳን የሕይወትና የሰላም

(shalom) ኪዳን ነው። ሰዎች የእግዚአብሔርን ኪዳን ሲተላለፉ የገዛ ራሳቸውን ሕይወትና ሰላም ይጠናወታሉ። ስለ እግዚአብሔር የምንጠቀመው ብዙ ቋንቋ ከኪዳን ፅንሰ ሐሳብ ጋር የተያያዘ ነው። ስለ እግዚአብሔር የሚነገር የኪዳን ቋንቋ እግዚአብሔር ከሰው ጋር በገባው ኪዳን አኳያ የሚታይ አንጂ እግዚአብሔርን በማንነቱ በፍጹምነቱ የሚገልጥ አይሆንም። ለምሳሌ ያህል፡-

እግዚአብሔር ታማኝ ነው፤

እግዚአብሔር ተጸጸተ፤

እግዚአብሔር ዐዘነ፤ ተደሰተ፤ የሚሉትና የመሳሰሉት ከኪዳን ጋር ተያይዘው የሚታዩ አገላለጾች ናቸው።

3. እግዚአብሔር የከዋክብትን ሰራዊት ፈጥሮአል

"ዐይናችሁን ስንሁ፤ ወደ ሰማይ ተመሰክቱ፤ ስንዚህን ሁሉ የፈጠረ ማን ነው? የከዋክብትን ሰራዊት ስንድ በሰንድ የሚያወጣቸው፤ በየሰማቸው የሚጠራቸው ስርሶ ነው፤ ከጎደሱ ታላቅነትና ከችሎታው ብርታት የተነሣ ስንዳቸውም ስይጠፋም" (ኢሳ 40፡26)።

"ፕሰዶሶስ የተባሉትን ውብ ከዋክብት ሰብሶም ወይም የሶርዮንን ማሰሪያ ሰብረ ትችላለህ? ማዛርት የተባለውን የከዋክብት ከምችት በወቀቱ ሰታወጣ ወይም ድብ የተባለውን ኮከብና ሰጃችን ሰታወረ ትችላለህ? የሰማያትን ሥርዐት ታውቃለህ? ይህንሰ በምድር ሳይ ስንዲሠሰጥን ማድረግ ትችላለህ?" (ኢሳ 38፡31-33)።

"ሰሰብ ጥበብን ሰሰስምሮ ማስተዋወን የሰጠ ማን ነው?

የሰሜንን ሰላላ በሕዋው ሳይ ዘረጋው፤

ምድርንም ስንዲያው በባደው ሳይ ስንጠሰጠሳት" (ኢሳ 26፡7)።

ሰማያትን የፈጠረ፤ የዘረጋቸውም፤

ምድርንና በውስጧ ያሉትን ሁሉ ያበጃ፤

በሕዝቧ ስለተንፋሰን፤

ሰሚኖሪባትም ሕይወትን የሚሰጥ፤

ጌታ ስንዚሰረክር ስንዲህ ይሳሰ" (ኢሳ 42፡5)።

1) ፀሐይና የሥርዐቷ ፕላኔቶች

ፀሐይ ሚልኪ ዌይ (የተረጨ ወተት መሳይ) በሚባለው ጋላክሲ (ጋላሲ) ከእምብርቱ ሁለት ሦስተኛ ርቀት ላይ ያለች በየ ርቡን ክፍለ ክንፍ የከዋክብት ክምችት ውስጥ የምትገኝ ኮከብ ናት።

ፀሐይ ጭፍራዋን ይዛ በምሕዋሯ ላይ ሆና አንዴ ለመዞር (የጋላሲውን እምብርት) 200 ሚሊዮን ዓመት ያህል ይፈጅባታል። ፍጥነቷም በሰዓት 97,000 ኪሎ ሜትር ያህል ነው፤ የዑደቷም አቅጣጫ ሰዓታዊ ነው። በሚልኪ ዌይ ጋላሲ ውስጥ ከ300 ቢሊዮን የማያንሱ ኮከቦች አሉ፤ የጋላሲውም አጋማሽ 100 ሺህ የብርሃን ዓመት ያህል ነው።

ሚልኪ ዌይ ጋላሲ የዲስክ መልክ ወይም ቅርጽ ያለው ሲሆን፤ ዳር ዳሩ አንድ ሺህ የብርሃን ዓመት፤ መሃሉ ግን 3 ሺህ የብርሃን ዓመት ውፍረት አለው። (አንድ የብርሃን ዓመት 9,460,800,000,000 ኪሎ ሜትር ነው)። ደግሞም በሕዋ ውስጥ በመቶ ቢሊዮኖች የሚቈጠሩ ጋላሲዎች እንዳሉ ይታወቃል።

ክብደቷ 2×10^{27} ቶን የሆነችው ፀሐይ በሴኮንድ 600 ሚሊዮን የሃይድሮጅን ኒኩልየስ ወደ ሂልየም ኒኩልየስ በፊውዥን በመለወጥ የሚታይ ብርሃንና ሌሎችን ጨረሮች (ቤታ፤ ጋማ፤ ኢክስ፤ አልትራ ቫዮሌት፤ አንፍራ ሬድ፤ ማይክሮ ዌቭ፤ ሬድዮ ዌቭ፤ ወዘተ ሬዮች ማለትም ጨረሮች) ትረጫለች፤ ትፈነጥቃለች። ይህም ንይል 100 ቢሊዮን ሜጋቶን ሃይድሮጅን በምብ በየሰከንዱ ማፈንዳት እንደ ማለት ነው።

መሬት ፀሐይን ለመዞር አንድ ዓመት ወይም 365 ቀን ሲፈጅ ባት፤ ሜሪኩሪ ግን 88 ቀንት ይፈጅባታል፤ ፕሉቶ ደግሞ 247.7 ዓመት ይፈጅባታል።

ለመሬት ቅርብ የሆነችው ኮከብ ፀሐይ ናት፤ እርሷም 150 ሚሊዮን (149.6 ሚሊዮን) ኪሎ ሜትር ትርቃለች። ይህም በብርሃን ፍጥነት 8 ደቂቃ ያህል ማለት ነው። ከፀሐይ ቀጥላ ያለችው ቅርብ ኮከብ "አልፋ ሴንቼሪያ" ደግሞ በመሬትና በፀሐይ መካከል ካለው ርቀት 250 ሺህ ጊዜ በላይ ትርቃለች፤ በብርሃን ፍጥነት 4.3 የብርሃን ዓመት የሚያህል ነው።

የፀሐይ ወገብ 1,392,000 ኪሎ ሜትር ሲሆን፤ የፀሐይ ክብደት የሶላር ሲስተምን ክብደት 99.86% ያህል ነው። የፀሐይ ገጽታ ሙቀት ደግሞ ወደ 6000 ዲግሪ ሴንቲግሬድ ይጠጋል፤ ፀሐይ 71% ሃይድሮጅን፤ 27% ሂልየም፤ 2% ሌሎች ንጥረ ነገሮች አንዳሏት ይታወቃል።

በሚልኪዌይ ጋላሲ ከሦስት መቶ ቢሊዮን የሚያንሱ ኮከቦች እንዳሉ ይታወቃል፤ ከዚያም በላይ በመቶ ቢሊዮን የሚቈጠሩ ጋላሲዎች እንዳሉ ዛሬ በሳይንስ የተደረሰበት ዕውቀት ነው። በጥቅሉ የከዋክብት ብዛት ከምድር አሸዋ ብዛት ጋር እንደሚመጣጠን ወይም እንደማያንስ ታውቋል።

አብርሃም፤ ዘርህ እንደ ሰማይ ከዋክብት እንደ ምድር አሸዋ ይበዛል ተብሎ በእግዚአብሔር የተሰጠው ተስፋ የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል፤ ባለፉት ዘመናት እጅግ የተተካ ነበር፤ ትችቱም ከግንት የቋንቋ ዘይቤው አንጻር ሳይሆን፤ ቍጥራቸው ከቶ የማይወዳደር ወይም እጅግ የተራራቁ የከዋክብት ብዛት ከምድር አሸዋ ጋር ተመዛዘኖና ተመሳሰሎ መነገሩ ነበር። ከዛሬው የሳይንስ ግኝት አኳያ ትችቱ ዋጋ ቢስ ሆኖአል (ዘፍ፡ 15፡15)።

ጋላሲዎች ይነጥዳሉ፤ ይሮጣሉ፤ በመካከላቸው ያለውም ርቀት እየጨመረ እንደሚሄድ ታውቋል። ጋላሲዎች ከእኛ እንደ መራቃቸው መጠን ፍጥነታቸውም የላቀ እንደ ሆነ ወይም በላቀ ፍጥነት እንደሚነጥዱ መረዳት ተችሏል። ይህም ከአንድ ስፍራ በአንድ ጊዜ መነሣታቸውን የሚያረጋግጥ ሆኖአል።

የሕዋው ድንበር የት ነው? ድንበርስ ካለው ከድንበሩ በኋላ ምን ይገኛል? ከዚያስ በኋላ ምን አለ? የሚለው ጥያቄ ማለቂያ የሌለው ጥያቄ ነው። ዛሬ የሥነ ፈለክ ሊቃውንት ሕዋ ወይም ጠፈር ድንበር የለሽ እንደ ሆነ ነው የሚገልጹት። ሕዋው መነሻ መድረሻ ድንበር ከሌለው፤ ፈጣሪ መነሻ ለምን አይኖረውም ብሎ መሟገት የሚያስኬድ ጥያቄ አይሆንም፤ ከማድነቅ በቀር። "ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ የማይታየው የእግዚአብሔር ባሕርይ ይኼውም ዘላለማዊ ኅይሉና መለኮትነቱ ከፍጥረቱ በግልጽ ይታያል። ስለዚህ ሰዎች ማመካከኛ የላቸውም" የሚለውን ቃል ልብ ማለት ትልቅ ማስተዋል ነው።

ከዚህም ዐልፎ ተርፎ ቊስ አካል ያልሆነ ቊስ የየጋላሲው አካል ሆኖ መገኘቱ የፈጣሪን ትንግርት ተናጋሪ ነው (Hugh Ross, The creator and the cosmos, 1993, pp 33-41) ሊቃውንቱ (አስትሮፊዚስት) በየጋላሲው፤ እምብዛም ከጨረሮ ጋር ንክኪ ወይም መስተጋብር የሌለው ቊስ አካል ያልሆነ የማይታይ ቊስ አካል፤ ከፕሮቶን፤ ኤሌክትሮን ወዘተ... ያልተሠራ ቊስ (exotic matter) እንዳለ አስረግጠው ይናገራሉ። በየጋላሲው መደበኛው ቊስ እና ቊስ ያልሆነው ቊስ በሚያስደንቅ ሁኔታ በተመጣጠነ መልኩ (proportion) እንደሚገኙ ይገልጻሉ። የሚበዛውም ይህ ቊስ ያልሆነ ቊስ (exotic matter) እንደ ሆነ ይናገራሉ። ይኸው ቊስ ያልሆነ ቊስ አለ ለማለት የደፈሩት፤ በበረሃ አሸዋ ላይ የግመል ኮቴ አይቶ እንግዲያውስ በአካባቢው ግመል አለ እንደሚባለው ነው። እነዚህ ሁሉ ብዙ የማይታወቁ

ነገሮች እንዳሉ ጠቋሚዎች ናቸው።

"ሰውቀት ያስታብያል፤ ፍቅር ግን ያንዳል፤ ዐውቃሰቡ የሚሰ ሰው ማወቅ የሚገባውን ያህል ገና ሰላወቀም፤ ስንዚሰብሔን የሚወድ ሰው ግን በስንዚሰብሔን ዘንድ የታወቀ ነው" (1ቆሮ 8፥2-3) የሚለው ቃል ምንጊዜም እውነት ነው።

2) የመሬት አፈጣጠር

"ሰማያትን የፈጠረ፤

ስርሱ ስንዚሰብሔን ነው፤

ምድርን ያበዳት፤ የሠራት፤

የመሠረታት፤

የሰው መኖሪያ ስንጂ፤

ባዶ ስንድተሆን ያሰፈጠራት፤

ስንዚሰብሔን ስንዲህ ይሳሰና፤

'ስኔ ስንዚሰብሔን ነኝ፤

ከስኔም በቀር ሌላ የሰም" (ኢሳ 45፥18)።

መሬት በፀሐይ ስበት ታዝላ ከሩጫዋ የተነሣ በፀሐይ ዙሪያ ትሸከረከራለች፤ ይኸውም በዛቢያዋ ላይ እየሾረች ማለት ነው።

በሰማይ አካላት መካከል ስበት አለ፤ ስለዚህም በፀሐይና በመሬት መካከል። መሬትም የሰማይ አካላት አባል ናት፤ በሰማይ ውስጥ ባለች በፀሐይ ዙሪያ የምትሸከረከር እርሷም በሰማይ ውስጥ ያለች ናትና።

መሬት በሰዓት 1,600 ኪሎ ሜትር ፍጥነት እየሮጠች በዛቢያዋ ላይ አንድ ጊዜ ለመዞር 24 ሰዓት ይፈጅባታል፤ ፀሐይን ለመዞር ደግሞ በሰዓት 107,000 ኪሎ ሜትር እየከነፈች አንድ ዓመት ትፈጃለች፤ 938,900,000 ኪሎ ሜትር ምሕዋር ለመጓዝ። መሬት ምሕዋሯን ተከትላ ፀሐይን ስትዞር ከምሕዋሯ

ጠለል 23 ተኩል ዲግሪ ዘንበል/ጋደል ብላ ነው። ይህም በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ የወቅቶች መፈራረቅ እንዲኖር ምክንያት እንዲሆን አብቅቷል (ክረምት፣ ጸደይ፣ በጋ፣ በልግ)።

ውሆችን በሰፍኝ የሰፈረ፤

ሰማያትን በስንዝረ የሰካ፤

የምድርን ዐፈር በመስፈሪያ ሰብሰቦ የያዘ፤

ተራሮችን በሚዛን፤

ኩረብቶችንም በመድሰት የመዘነ ማነው? (ኢሳ 40፥12)

የመሬት ክብደት (5.98×10^{21} ቶን)፣ ከፀሐይ ያላት ርቀት፣ በራሷ ዛቢያ ላይ የምትሸከረከርበት ፍጥነት፣ ደግሞ በምሕዋሯ ላይ ስትዞር 23 ተኩል ዲግሪ ዘንበል ማለቷ በዓመት ውስጥ ወቅቶች እንዲፈራረቁ ምክንያት በመሆን በአንድ ላይ ተያይዘው ለሕይወት መገኛ፣ ለሰዎች መኖሪያነት ምቹ ያደርጋታል። ይህም በነሲብ የተገኘ ሳይሆን በስሌታዊ አስገራሚ ዕቅድ በፈጣሪ የተደነገገ ነው (ኢሳ 40፥12)።

በራሷ ዛቢያ ላይ በ24 ሰዓት አንድ ጊዜ መሾሯ ቀንና ሌሊት እንዲፈራረቁ ያደርጋል። ደግሞ ከፀሐይ ያላት ርቀት መቀቷን ለኑሮ ምቹ ያደርገዋል። ለምሳሌ የቪነስ አማካይ የቀን መቀት ወደ 500 ዲግሪ ሴንቲግሬድ የሚጠጋ ሲሆን፣ የማርስ ደግሞ ቀዝቃዛ በ -30 ዲግሪ ሴንቲግሬድ እና በ -85 ዲግሪ ሴንቲግሬድ መካከል የሚገኝ ሕይወትን ከቶ የማያስተናግዱ ናቸው። የጨረቃችን ቅዝቃዜ ሌሊት ሌሊት -150 ዲግሪ ሴንቲ ግሬድ በታች ሲወርድ፣ ቀን ቀን ደግሞ ከ 100 ዲግሪ ሴንቲግሬድ በላይ ድረስ ከፍ ይላል። የምድር መቀት ግን እጅግ ሞቀ የሚባልበት በአንዳንድ አካባቢ ቢበዛ 50 ዲግሪ ሴንቲግሬድ የሚደርስ ነው፤ ቅዝቃዜውም የሚጨምርባቸው አካባቢዎች የተወሰኑ ቦታዎች ናቸው (እንደ ልዩ ከሚጠቀሱት

ከአልአዛዘያ (ሊቢያ) እና ከቮስታክ ጣቢያ (አንታርክቲካ) በስተቀር)።

መሬት አሁን ከፀሐይ ያላት ርቀት 0.1% ከፍ ወይም ዝቅ ቢል ሕያዋንን ለጥፋት የሚዳርግ ከፍተኛ የሙቀት ለውጥ ይከሰታል (የግሎብል ሂቴንግፓ-ሥጋት ዛሬ አለ፤ በ3⁰ ሴንቲግሬድ እንደሚጨምር፤ ከዚህ የተነሣ ከአንድ እስከ ሦስት ቢልዮን ሕዝብ እንደሚራብና እስከ 400 ሚልዮን የሚደርስ ሕዝብ ሊሞት እንደሚችል ኤፕሪል 2006 በእንግሊዝ ሳይንቲስቶች ተተንብዮአል)።

ክብደቷ የመሬት 12 % የሆነች፤ ከመሬት ርቀቷ 384,400 ኪሎ ሜትር፤ አጋማሿ ደግሞ 3480 ኪሎ ሜትር ያህል የሆነችው ጨረቃ መሬትን አንዴ ለመዞር 29 ቀናት ሲፈጅባት በራሷም ዛቢያ ላይ ለመዞር የምትፈጀው ጊዜ መሬትን ለመዞር ከምትፈጀው ጊዜ ጋር ተመሳሳይ ነው፤ ከዚህም የተነሣ ጨረቃ ከሞላ ጉደል ለመሬት የምታሳየው ፊቷ ያው አንዱን ገጽታ ብቻ ነው።

3) የምድር ከባቢ አየር

የመሬት ክብደት መጠን ለሕይወት አስፈላጊና በቂ የሆነ ከባቢ አየር (አትሞስፌር) በዙሪያዋ (እስከ 1100 ኪ.ሜ. ከፍታ) እንዲገኝ ለማድረግ ተመዝኖ የተሠራ ነው። ይህም ለዕፀዋትና ለእንስሳት መኖር ወሳኝ ነው። የከባቢው አየር ጋዞች መጠንና ስብጥር "ግሪን ሃውስ ኢፌክት" የተባለውን ጠባይ በማስገኘት፤ ደመናትን ዕልፈው አየርን ስንጥቀው ምድር የደረሱ የፀሐይ ጨረሮች ተመልሰው (ነጥረው) ውልቅ ብለው እንዳይሄዱ ጨረሮቹ ወደ ኢንፍራ ሬድ ጨረር ተቀይረው የምድርን ሙቀት ለሕይወት መኖር በአስፈላጊው የሙቀት መጠን ክልል ውስጥ እንዲጠበቅ አድርጎአል። በአየር ውስጥ ያሉ ጋዞች መጠንና

ስብጥር በአየር ውስጥ ዘልቆ ማየት እንዲቻል አድርጎአል። ማለትም ከባቢ አየር አዝልቆ የሚያሳይ ትራንስፓረንት (transparent) እንዲሆን አብቅቷል። ለምሳሌ የካርቦንዳይኦክሳይድ መጠን ከፍ ያለ ቢሆን ኖሮ ጉም መስል በሆነና በውስጡ ማየት በተሳነን ነበር።

አዞን ከመሬት ከ20 - 50 ኪሎ ሜትር ከፍ ብሎ የሚገኝ የምድር ከባቢ አየር ክፍል ነው።

አልትራ ሻዮሌት የፀሐይ ጨረር በተወሰነ ደረጃ ለተወሰኑ የምድር ሕያዋን ፍጥረታት ጠቀሜታ አለው። ይሁን እንጂ ከዚህ መጠን በበለጠ ሁኔታ ወደ ምድር ቢደርስ ታላቅ ጥዳት በእንስሳትና በዕፀዋት ላይ ያደርሳል። የዕፀዋት ቅጠሎች ምግብ የማዘጋጀት ዕቅዳቸውን ያጣሉ። እንስሳት ለካንሰር በሽታ ይዳረጋሉ፤ ጥፋትና ዕልቂት ይከተላል። ይህ የአዞን ከባቢ መጋረጃ አላስፈላጊ አልትራ ሻዮሌት ጨረር ወደ ምድር እንዳይደርስ የመከላከል አገልግሎት ይሰጣል።

ምድር ለሕይወት የተመቸች እንድትሆን የአዞንን መጋረጃ በሚዛናዊ መልኩ ፈጣሪ አስቀምጧል።

ምድርን እንዲያለማት፤ እየተንከባከበ እንዲጠብቃት አምላካዊ ትእዛዝ የተጣለበት ሰው የተፈጥሮን ሚዛን የመጠበቅ ኅላፊነት አለበት። ዛሬ እንደ ፍሎሮ ክሎሮ ካርቦን ያሉ ሰው ሠራሽ ኬሚካሎች የአዞንን መጋረጃ እያሳሱ በመሸንቁር ምድርን ለአልትራ ሻዮሌት ጨረር በማጋለጥ የሕይወት ጥፋት እየተከሰተ ነው።

4) የውሃ አስገራሚ አፈጣጠር

ከዚያም በላይ መሬት በሌሎች ፕላኔቶች ወይም ኮከቦች ላይ የማይገኙ ለሕይወት አስፈላጊ የሆኑ ንጥረ ነገሮችን በሙሉ ይዛ

ለች፤ ለሕይወት ወሳኝ የሆነውንም ውሃ (ሃይድሮጅን አካላዊ) ይዛለች። የውሃ ውሐድ የተሠራባቸው ንጥረ ነገሮች አሳትነት፣ የማፋፋም፣ የመንደድና የማንደድ፣ ባሕርይ ያላቸው ንጥረ ነገሮች ሆነው ሳለ ውሃ ለአሳት አጥፊነት የሚሆን ጠባይ ማግኘቱ የሚገርም ነው።

በብዙ ሌሎች ነገሮች ላይ የሚገዙት የተፈጥሮ ሳይንስ ሕጎች ውሃን በተመለከተ ዐቅም እንዳይኖራቸው መሆኑ ሌላው አስደናቂ ነገር ነው።

የሞሊኪውላር ክብደት እየቀነሰ ሲሄድ ዉሐዶች በጠጣር (solid) መልክ ከመገኘት ይልቅ በፈሳሽ (liquid) መልክ ይገኛሉ። ሞሊኪውላር ክብደቱ ከዚያም ይባስ የቀነሰ ንጥረ ነገር ከሆነ ደግሞ በጋዝ መልክ የሚገኝ ይሆናል። ይህ አጠቃላይ የተፈጥሮ ሕግ ነው።

በውሃ ውሐድ ጎራ ውስጥ የሚገኙትን ሃይድሮጅን ቴሌናይድ፣ ሃይድሮጅን ሴሌናይድ እና ሃይድሮጅን ሳልፋይድን እንመልከት፤ ክብደታቸውንና ወደ ጋዝነት (አየርነት) የሚለወጡበትን የሙቀት መጠን ልብ እንበል።

ሃይድሮጅን ቴሌራይድ (H_2Te) ሞሊኪውላር ክብደቱ 130 ግራም/ሞል ሆኖ ወደ ጋዝነት የሚለወጠው በ -1 ዲግሪ ሴንቲግሬድ ላይ ነው።

ሃይድሮጅን ሴሌናይድ (H_2Se) ደግሞ ሞሊኪውላር ክብደቱ 81 ግራም /ሞል ሆኖ ወደ ጋዝነት የሚለወጠው -41.4 ዲግሪ ሴንቲግሬድ ላይ ነው።

ሃይድሮጅን ሳልፋይድ (H_2S) ሞሊኪውላር ክብደቱ 34 ግራም/ሞል ሲሆን ወደ ጋዝነት የሚለወጠው -60 ዲግሪ ሴንቲግሬድ ላይ ነው።

ውሃ (ሃይድሮጅን አካላዊ) ግን ሞሊኪውላር ክብደቱ 18 ግራም/ሞል ሆኖ ሳለ እንኳ ወደ ጋዝነት የሚለወጠው በ100 ዲግሪ ሴንቲግሬድ ላይ መሆኑ፣ ደግሞም በዜሮና በመቶ ዲግሪ መካከል በፈሳሽነት መልክ መገኘቱ አስገራሚና ለሕይወት ጠቃሚ ክሥተት ነው (አንድ ሞል 6.022×10^{23} ዩኒት ነው)።

የውሃ ጠባይ ባሕርይ ልዩ ነው። ከዜሮ ዲግሪ በታች ጀምሮ ወይም አንሥቶ በጋዝ መልክ መኖር ሲገባው፣ ዳሩ ግን ወደ ጋዝ መልክ የሚለወጠው በ 100°C ላይ ነው። ከውሃ የማይጠበቅ ባሕርይ ተከሥቶ ይታያል። ይህም በነሲብ የተገኘ ሳይሆን፣ በዕቅድና በምክንያት በሕያዋን ፍጥረታት አምላክ ተቀይሶ የተቀነባበረ ነው።

የውሃ ጠባይ ከጎራው ለየት ብሎ መገኘቱ፣ ከዚህም የተነሣ ለሕይወት መኖር አስፈላጊ በሆነ ብቃት መታየቱ፣ የፈጣሪን ዐላማ ዐዘል ጥልቅ ጥበብ ያሳያል።

ሌላው ልዩ የውሃ ጠባይ፣ የቀዝቀዝ ቀስ መከማተር የተፈጥሮ ሕግ ቢሆንም፣ ውሃ በፈሳሽነት ሳለ በቀዝቀዝ መጠን ይዘቱ (volume) እየቀነሰ ሄዶ 4 ዲግሪ ሴንቲግሬድ ላይ ሲደርስ ግን በመቀነስ ፈንታ እየጨመረ መሄዱ፣ በዜሮ ዲግሪ ሴንቲግሬድ ላይ በበረዶነት ሲገኝ በፈሳሽ ውሃ ላይ መንሳፈፉ አስደናቂ ነው። ውሃ በረዶ ሲሆን ደግሞ ክብደቱ (ዴንሲቲው) መቀነሱና መንሳፈፉ በባሕርና በውቅያኖስ ውስጥ ለሚኖሩ እንስሳት በሕይወት ለመኖር ወሳኝነት ያለው ጥጻይ ነው። አለበለዚያ በባሕር ውስጥ፣ በተለይም በታችኛው ወለል የሚኖሩ እንስሳት በክረምቱ ወቅት በተጨፈለቁና ከቅዝቃዜም የተነሣ ባለቁ ነበር።

ዐለቶች ተስነጣጥቀው ወደ ዐፈርነት እንዲለወጡ ውሃ ከፍተኛ አስተዋጽኦ አለው። በየዐለቱ ስንጣቃ ውስጥ የሚገኘው ውሃ ወደ በረዶነት ሲለወጥ ይዘቱ መጨመሩ ዐለቱን እየሰነጣጠቀ

በመፈርፈር በፀፈር መሠራትም አኳያ ታላቅ ሚና የሚጫወት ነው።

ውሃ ብዙ አካሊጅን የመያዝ ባሕርይ በውሃ ውስጥ ለሚኖሩ እንስሳት እንዲሁም ዕፅዋት ወሳኝ ጠቀሜታ ያለው ነው።

ውሃ ወደ በረዶነት ሲለወጥ ብዙ ሙቀት መስጠቱ፣ ወደ ተን ነት (ጋዝነት) ሲለወጥ ደግሞ ከፍ ያለ የሙቀት መጠን መሳቡ ጠቀሜታ ያለው ጠባይ ነው።

ሌላው አስገራሚው የውሃ ጠባይ አያሌ ሚኒራሎችን ለማሟሟት (universal solvent) ብቃት ማግኘቱ ነው። ደም በእንስሳት አካላት ውስጥ የተለያዩ ሚኒራሎችን ለሰውነት ክፍሎች ማዳረስ እንዲችል፣ እንዲሁም በዕፅዋት የውስጥ ክፍሎች ምግብ (ሚኒራል) አመላላሽ የሆነው ሳፕ (sap) የሚሙ ንጥረ ነገሮች ወደ ዕፅዋቱ ሁለንተና እንዲደርስ ያስችላል። ደም እንዲሁም ሳፕ የተሠራባቸው ውሃ ከፍተኛ የማሟሟት ብቃት ማግኘቱ ለሕይወት ልምላሜ ምክንያት ወይም መንገድ መሆኑ በነሲብ የተገኘ ሳይሆን ሁሉን ቻይ ፈጣሪ በሥልጣኑ ጥበብ የደነገገው ነው። አንዳንድ ሌሎች ሚኒራሎች የማሟሟት ብቃት ያላቸው ባይታጡም፣ ችግሩ የማቃጠል፣ የማንፈር ወይም የመርዛ ማነት ባሕርያቸው ለሕይወት የማይበጁ አጥፊ ያደርጋቸዋል።

4. የጊዜ ተፈጥሮ

የጊዜ ዕንስ ሐሳብ የተገኘው ፍጥረት ዓለም በመኖሩ በፍጥረት ዓለሙም ውስጥ ለውጥ ወይም እንቅስቃሴ ከመኖሩ የተነሣ ነው። ይህም ብቻ ሳይሆን፣ በፍጥረት ውስጥ ሁለት ዐይነት ለውጦች ከመኖራቸው አንጻር፣ የለውጦቹም ገጽታዎች ዑደታዊ እንዲሁም ታዳጊ ወይም ገሥጋሽ በመሆናቸው ነው። ዑደታዊ ለውጥን በመጠቀም የገሥጋሽ ለውጦች ዕድሜ ይሰፈራል።

ለምሳሌ ያህል የምድር በዛቢያዋ ላይ መሽከርከር፣ ፀሐይንም መዞር፣ የጨረቃ መሬትን መዞር፣ የሴኮንድ፣ የደቂቃና የሰዓት ቂጣሪዎች መዞር፣ መሽከርከር ዑደታዊ ለውጦች ወይም እንቅስቃሴዎች ናቸው። ሌሎች እንቅስቃሴዎች በዑደታዊ እንቅስቃሴዎች ይሰፈራሉ (ዘፍ 1፡14)። አንዱ ዑደታዊ እንቅስቃሴ ሲም በሌላው ፈጣን ወይም ዐጫጭር ዑደታዊ እንቅስቃሴ ይሰፈራል፤ በዚህ ረገድ የጊዜ ዕንስ ሐሳብ ተገኝቷል።

ጊዜ በአንድ ስፍራ ማለትም የጠፈር አካል ክልል ውስጥ እስካልሆነ ድረስ ተለዋዋጭነት ባሕርይ አለው፤ ሲረዝምና ሊከማተር እንደሚችል የአልበርት አንስታይን ጥናት፣ ቲዎሪ ስፍራ ላቲቪቲ' አስረዳ፤ ጳላም በሌሎች ሊቃውንት በሙከራም ተረጋገጠ። ፍጥነት ሲጨምር ጊዜ ራሱ ይከማተራል፤ ሲያዘግም ደግሞ ጊዜ ራሱ ይረዝማል፤ ይወጠራል፤ አንድ ሰዓት በምድርና አንድ ሰዓት በፀሐይ ላይ እኩል አይደሉም፤ በሴኮንዶች ይለያያሉ።

የሰማይ አካላት ከዋክብት፣ ፕላኔቶች ጨረቃዎች ሁሉም ዕረፍት የሌላቸው ተንቀሳቃሽ አካላት ናቸው። ፍጥነታቸው ይበላላጥ እንጂ ሁሉም ይሮጣሉ። እንደየፍጥነታቸው በዚያው በአንዱ መስፈሪያ በተለያዩ አካላት ላይ ጊዜ ቢሰፈር፣ በአንዱ አካል ላይ ከመስፈሪያው ሲተርፍ በሌላው አካል ላይ ከመስፈሪያው ይጉድላል። ከዋክብት ወደ ከዋክብት ጊዜ በመጠኑ ይለያያል። በፍጥነት በሚጓዝ ኮከብ/የጠፈር አካል ዘንድ ጊዜ ሲከማተር ፍጥነቱ አነስተኛ በሆነ ኮከብ ወይም የጠፈር አካል ዘንድ ደግሞ ጊዜ የተወጠረ ወይም የተለጠጠ ይሆናል።

ይህ ማለት ሁለት መኪናዎች ቢሸቀዳደሙ ፈጣኑ በዐጭር ጊዜ ሲደርስ፣ ቀርፋፋው ረዘም ያለ ጊዜ ይወስድበታል ከሚለው አስተሳሰብ ጋር ፈጽሞ የሚገናኝ አይደለም። ለአንዱ ዐጭር ጊዜ

ሲወስድ ለሌላው ረጅም ጊዜ ይወስድበታል እንደ ማለት አይደለም፤ ጊዜ ራሱ ያጥራል ወይም ጊዜ ራሱ ይረዝማል ማለት እንጂ። ለምሳሌ ያህል ሁለት ሳጤ መንታ ወጣቶች አንድ ቀን ቢለያዩ፤ አንዱ በምድር ቢቁይ ሌላው ደግሞ ወደ ብርሃን ፍጥነት በተጠጋ ከፍተኛ ፍጥነት (የወጣቱ ጤና ሳይቃወስ) ቢሄድ፤ በምድር ላይ ያለው ስድሳ ዓመት እንደ ኖረ ሌላኛው ድንገት ቢመለስ፤ የምድር ነዋሪው የልጅ ልጅ አይቶ ሳለ ተመላሹ ግን ገና ሊጋብቻ እንደሚዘጋጅ ጥብል እንደ ሆነ ይገኛል እንደ ማለት ነው። ጊዜ በእያንዳንዳቸው ላይ የማስረጃት ዐቅሙ የተለያየ ሆኖአል ማለት ነው።

ስለ ሆነም መጽሐፉ እንደሚናገረው፤ "ወዳጆች ሆይ፤ በጌታ ዘንድ ስንድ ቀን ስንደ ሺህ ዓመተ፤ ሺህ ዓመተም ስንደ ስንድ ቀን መሆኑን ይህን ስንድ ነገር ሰጥሮ" (2ኢጥ 3፡8)። እንግዲያስ ይህ እውነታ ለሳይንስ እንግዳ የሆነ አነጋገር መሆኑ አክትሞአል።

ደግሞ ከብርሃን ፍጥነት በላይ መሄድ ቢቻል ይኸው የአልበርት አንስታይን ቀመር እንደሚያመለክተው ወደ ትላንት መግባት የሚቻል ነው። ይህም አባባል ከመጽሐፍ ቅዱስ አንጻር እንግዳነት አይኖረውም።

"ሺህ ዓመተ በፊትህ ስንዳበፎቸው ስንደ ተናነት ቀን ስንደ ሴቢትም ስርዐ ነውና" እንደሚል ሁሉ (መዝ 90፡4)።

እንደ ፊዚክስ ሊቃውንት፤ እንደ አልበርት አንስታይን ግኝት ማስ (mass) ወደ ጥልበት (energy) እንደሚለወጥ ($E=mc^2$) ታውቋል። የአንዱ ቀስ ፍጥነት ወደ ብርሃን ፍጥነት እየተጠጋ ሲሄድም የቀሱ ፅምቀት (ማስ) ወደ የትየለሌ ወይም ኅልቀ መሳፍርት አልባነት (infinity) እየታረመ ይሄዳል። ፍጥነቱ ከብርሃን ፍጥነት እኩል መሆን ከበቃ ፅምቀቱ (ማስ) ኅልቀ መሳፍርት አልባ ይሆናል [$(m_v = m_0/(1-v^2/c^2)^{1/2}$; m_v = mass at

velocity v , m_0 mass at absolute rest.)]።

ሌላው አስገራሚ ነገር ብርሃን ጥምር የተፈጥሮ ባሕርይ ያለው መሆኑ ነው። ይኸውም ምንጊዜም ብርሃን ጥልበት (energy) ደግሞ ቀስ (photon) መሆኑ ነው። በብርሃን ፍጥነት እየተጓዘ ብርሃን በቀስነቱ (ፎቶን) ለምን ፅምቀቱ (ማስ) ኅልቀ መሳፍርት አልባ አልሆነም ተብሎ ቢጠየቅ፤ የሊቃውንቱ መልስ አስቀድሞውኑ፤ "ፅረፍታዊ ፅምቀቱ (rest mass) ዜሮ ነው፤ ይህ የሚታየው ፅምቀት (ፎቶን) የተከሰተው በፍጥነት ጉዞው ሳቢያ ወይም ላይ ነው" ብለው ይመልሳሉ።

ያም ሆነ ይህ ለብርሃን መንታ ተፈጥሮአዊ ባሕርይ ሰጥቶ ወደ ቀስ ብቻ ወይ ጥልበት ብቻ ሳይሆን፤ ጥልበትም ቀስም አድርጎ የፈጠረው እግዚአብሔር ሰውም መለኮትም የሆነው የኢየሱስ ክርስቶስ አባትና አምላክ ጥበቡ ጥልቅ፤ ምስጋናውም ብዙ ነው።

5. የተፈጥሮ ግዑዝ ኅይላት

በፍጥረት ውስጥ አራት ኅይሎች እንዳሉ ይታወቃል፤ እነርሱም፡-

1. የሰበት ኅይል፤
2. የኤሌክትሮማግኔቲክ ኅይል፤
3. ብርቱ የኒኩልያር ኅይል፤
4. ድኩም የኒኩልያር ኅይል ናቸው።

እነዚህ ኅይሎች ሁሉ በዐሳይና በመሬት ግንኙነት ውስጥ ድርሻ ድርሻቸውን ይከናውናሉ።

1) የሰበት ኅይል

የሰበት ኅይል በሁለት ቀስ አካላት መካከል የሚገለጥ የመሳሳብ ኅይል ነው። የሰበቱ ብርታት እንደ አካሉ ግዝፈት ይወሰናል።

ትልቁ ክቡድ የሆነው አካል ትንሹን ቀሊሉን አካል በበለጠ ኅይል ወደ ራሱ ይስበዋል፤ ምንም እንኳን ትንሹ ቀሊሉ አካል ትልቁን ክቡዱን አካል በራሱ በቅም ወደ ራሱ የሚስበውም ቢሆን። ይህ ስበት ግዙፍ ቀስ አካላት መካከል የሚኖረው ሚና ጉልቶ የሚታይ፤ የተለመደና በቀላሉ የሚታወቅ ነው። በሰማይ አካላት አኗኗር መካከል ወሳኝ ሚና ይጫወታል። ይህ ኅይል ጉልህ የረጅም ርቀት ኅይል ነው። ሆኖም በሁለት አካላት መካከል ያለው ርቀት በጨመረ ቀጥር፤ በመካከላቸው ያለው ስበት እየቀነሰ ይሄዳል።

በቀስ አካላት መካከል መሳሳብ ወይም ስበት የተባለውን ክሥተት ማን አኖረ? ይህን የመሳሳብ ባሕርይ ማን አሠረጸው? አቤት የፈጣሪ ሥራ፤ በአድናቆት የተሞላ!

2) የኤሌክትሮ ማግኔቲክ ኅይል

የኤሌክትሮ ማግኔት ኅይል የሚከሰተው በአቶም ዓለም ውስጥ ነው። ይህም ኒኩልየስ ውስጥ በሚገኝ ፕሮቶን እና ኒኩልየስን ዙሪያ በምትሸከረከረው ኤሌክትሮን መካከል ካለው መሳሳብ የተነሳ የሚከሰት ወይም የሚመነጭ ኅይል ነው። በፕሮቶኖችና በኤሌክትሮኖች መካከል ያለውን መቀራረብ፤ መራራቅ ወይም መለያየትን ታከው የሚረጨ ልዩ ልዩ መጠን ወይም ድርሻ ያላቸው ጨረሮች (ራድዮሽንስ) አሉ። እነርሱም ሰባት ቀለማትን ያቀፈው የሚታይ ብርሃንና የማይታይ የብርሃን ሬዮች ወይም ጨረሮች ናቸው። የማይታዩ ጨረሮች ቤታ፤ ጋማ፤ አክስ፤ አልትራ ቫዮሌት፤ እንፍራሬድ ሬድዮ ዌቭ፤ ማይክሮ ዌቭ ... ወዘተ ተብለው የሚታወቁት ናቸው። ይህ ኅይል በቴክኖሎጂው ዓለም ታላቅ ሚና ይጫወታል። የኤሌክትሮማግኔቲክ ኅይል በረጅም ርቀትም የሚገለጥ ኅይል ነው።

3) ብርቱ የኒኩልየር ኅይል

ይህ በአቶም ኒኩልየስ ውስጥ የሚገኝ ኅይል ነው። በአቶም ኒኩልየስ ውስጥ የሚገኙ ነገሮች ኒውትሮንና ፕሮቶን ናቸው። በኤሌክትሮማግኔቲክ ሕግ ፕሮቶንና ኤሌክትሮን ሲሳሳቡ፤ ፕሮቶንና ፕሮቶን እንዲሁም ኤሌክትሮንና ኤሌክትሮን ግን ይገፋፋሉ፤ ይገፈታተራሉ። ይህ ግን በኒኩልየስ ውስጥ ተሰባስበው በሚገኙት ፕሮቶኖች መካከል ተከሥቶ አናይም። ይልቁንም በኒኩልየስ ውስጥ ኒውትሮኖች እና ፕሮቶኖች ችምችም ብለው በአንድነት ይገኛሉ፤ እዚህ ጋ ሌላ ኅይል፤ ሌላ ሕግ እናገኛለን። ኒኩልየስ ስብስብ፤ ዕምቅ ባለ መልኩ ጥርንቅ አድርጎ አቋራኝቶ የያዛቸው ኅይል ብርቱ የኒኩልየር ኅይል ተብሎ ይታወቃል። የኅይሉ ክልል እጅግ በጭር ርቀት ነው (10⁻¹³ ሴ.ሜ.)።

4) ድኩም የኒኩልየር ኅይል

ድኩም የኒኩልየር ኅይል የሚከሰተው በአንጻንድ ንጥረ ነገሮች አቶም (ሬዲዮ አክቲቭ) ውስጥ ነው። በአንጻንድ ንጥረ ነገሮች አቶም ኒኩልየስ ውስጥ የሚገኙ ኒውትሮኖች የመፈርከስ ሂደት ያሳያሉ። አንድ ኒውትሮን አንድ ፕሮቶን እና አንድ ኤሌክትሮን አጣምሮ ይዟል። ይህ ጥምረት ላልቶ ኤሌክትሮኑ ከኒውትሮኑ ተነጥሎ ኒውኒኒየር የሚባለውን ፓርቲክል አስከትሎ ሲወጣ ማለትም ኒውትሮኑ ሲፈረካከስ (decay) ወይም ኒውትሮኖቹ እየተፈረካከሱ ሲሄዱ የሚወጣ የሚለቀቅ ኅይል ነው።

እስከ ዛሬ እንደሚታወቀው በፍጥረት ውስጥ የሚታዩት እነዚህ አራት ኅይሎች ናቸው። እነዚህ ኅይላት በየትኛውም ስፍራ የሚታዩም ቢሆን፤ በጥልቅ የሚገለጡባቸው ክልሎች የሚለያዩ ናቸው፤ በቅማቸውም እጅግ የሚበላለጥ ነው።

ከሁሉም በቅሙ አነስተኛ የሆነው የስበት ኅይል ሲሆን፤ ከሁሉ

የሚበልጠው ደግሞ ብርቱ የኒኩልየር ንይል የሆነው ነው፤ በሁለተኛ ደረጃ የሚገኘው ዐቅማም ደግሞ የኤሌክትሮ ማግኔቲክ ንይል ነው።

- ብርቱው የኒኩልየር ንይል 10^{40} ጊዜ ያህል ከስበት ንይል ያይላል፤
- ኤሌክትሮማግኔቲክ ንይል ደግሞ 10^{37} ጊዜ ያህል ከስበት ንይል ያይላል፤
- ድኩም የኒኩልየር ንይል ደግሞ 10^{34} ጊዜ ያህል ከስበት ንይል ያይላል።

እነዚህን ንይሎች ዐስቦ የፈጠረ፣ ያመነጨ የሚያኖርም ለክሂሉቱ ዳርቻ፣ ለጥበቡ ወሰን የሌለው እግዚአብሔር አምላክ ነው፤ ሊፈራና ሊከበር ይገባል።

6. ቊስ አካል የተገነባበት ቅንጣት ቅንጣት ምንድን ነው?

ፍጥረት ከምን ተገነባ? ይህ ጥያቄ ከልሂቅ ወደ ደቂቅ መጓዝን ግድ ይላል። የአቶም ቅንጣትስ ከምን ተገነባ? የቅንጣት አቶም ብትነቱ ካርክ ከምን ታነጸ? የሚባለውማ የቅንጣት አቶም ብትኖች ራሳቸው ከአንድ የጋራ ታሕታይ ነገር እንደ ዐልቅት ከሚወራጭ፣ ከሚርገበገብ፣ ፍትልክ ፍትልክ፣ ውንጭፍ ውንጭፍ ከሚል ወለብላባ የንይል ብጣሽ ክር እንደ ታነጸ ዛሬ የተያዘው ትወራ (ስትሪንግ ቲዎሪ) ይናገራል።

እንደ ብር ማሰሪያ ላስቲክ ዙሪያ ክብ ሆነ ወይም ዝርግ (ብጥስ) ዐልቅት መሳይ ወለብላባ የንይል ብጣሽ ክር በአንድ መልክ ሲወራጭ፣ ሲርገበገብ፣ ፍትልክ ፍትልክ፣ ውንጭፍ ውንጭፍ ሲል ኤሌክትሮን፣ በሌላ መልክ ሲሆን ደግሞ ፕሮቶን፣ የዳንኪራው ዐይነት ሲቀየር ደግሞ ኒውትሮን ወይም ፎቶን ... ወዘተ እንደሚያስገኝ ተገልጧል።

ችግሩ ይኸው የንይል ክር ክብም ይሁን ዝርግ ለዐይን በቀጥታ አለመታየቱ ብቻ ሳይሆን፣ በምንም ዐይነት መሣሪያ ሊታይ አለመቻሉና ለላቦራቶሪ ጥናታዊ ሙከራ ራሱን የማይሰጥ ረቂቅ መሆኑ ወይም በሌላ በሰማይ አካላት ጥናት ረገድ በርቀት ትኩረት (አብዘርቪቨን) የሚጠና ዐይነት አለመሆኑ ለሊቃውንቱ አስቸጋሪ ሆኖአል (Brian Greene, The Elegant Universe, Superstring, Hidden Dimensions and the Quest for Ultimate Theory, NEGBH -Bosten Vidio, NOVA)። እንደ ስትሪንግ ቲዎሪ አስተሳሰብ ዩኒቨርስ ከታወቁት አራት ዐውደ ኑባሬዎች በተጨማሪ የተሰወሩ ብዝሃ ዐውደ ኑባሬዎች እንዳሉት ተደርጎ ይገለጻል።

ለቤተ ሙከራ ጥናት ራሱን ያልሰጠ ወይም በሰማይ አካላት ጥናት ዐውድ ውስጥ ሊካተት የማይችል ትወራ እንዴት ሳይንስ ይባል? ፍልስፍና ነው ወይስ እምነት? የሚለው ጥያቄ ጎራውን ለመለየት አወያይ ሆኖአል።

"የሚታየው ነገር የተፈጠረው ከሚታየው እንዳልሆነ በእምነት እንገነዘባለን" የሚለ የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል (ዕብ11፡3) ሁነኛ መነጽርነቱ ጉልቶ ይወጣል። ወደ ፈጣሪም ያመላክታል።

7. ሕይወታዊ ንይል/የሕይወት ንይል

ሕይወት ከየት መጣ? የራስ ህልውና ግንዛቤ ከየት ብቅ አለ?

ሳይንስ ስለ ሕይወት ብዙ ነገሮችን ይገልጣል፤ የሕይወትን ምንነት ግን መረዳት አልተቻለም፤ ሰው የተበጀበትን ዐፈር ንጥረ ነገር መዘርዘር መመዘን ቢቻልም የሕይወትን እስትንፋስ ምንነት ምስጢር ማወቅ አልተቻለም።

ሕይወትን እንኖረዋለን እንጂ ምንነቱን፣ አመነጫጩን ይህ

ነው ብለን ማወቅ አልተቻለንም።

ሕይወት ሲረባ እናውቃለን እንጂ ሲጀምር፣ ሲነሣ፣ ሲመነጭ እንዴት እንደ ሆነ እናውቅም።

እስከ ዛሬ ትልቁ እንቅስቃሴ ሕይወት እንዳይቆም ሞት እንዲዘገይ እንጂ ሕይወትን በማሥረጽ ሳይ አይደለም።

ሕይወት እንዴት ተገኘ?

ሕይወት ልንዳስሰው/ልንደርስበት ከምንችለው አድማስ ባሻገር ነው።

ሕይወት ከየት መጣ? እንዴት ተገኘ? የሚሉት ጥያቄዎች መሠረታዊ ናቸው።

በሳይንስ ንጽረት ዓለም ውስጥ ተፈጥሮና ሰው እንጂ ሌላ እውነታ ወይም ህላዌ ማለትም እግዚአብሔርን ወይም መንፈሳዊን ዓለም ስለማያካትት ጥያቄዎች ሁሉ መመለስ ያለባቸው፤ በዚያው በተፈጥሮ መነሻነት እና እንቅስቃሴ ሳይ ብቻ ነው።

ሰው በኢቮሎሽን መጣ የሚለው ትወራ አያሌ ያልተመለሱ ጥያቄዎችን ያካተተ ብዙ ግምታዊ መላዊ ወይም ምኞታዊ ክንውኖችን (speculative and not emperical) በሂደቱ ውስጥ ያዘለ ነው። ከየት መጣን? ለሚለው ጥያቄ እእምሮ የሚለውን፣ የሚመልሰውን እንዳያጣ መሰል ነገሮችን በመስመር ደርድሮ ለማሳለፍ የተሞከረበት፣ የሐሳብን ክፍተት ለመድፈን የሚጥር ፍጥረታዊ ዕሳቦት ነው።

ስበብና ውጤት (cause and effect) የተፈጥሮ ሳይንስ ጥናት ትኩረት ነው። ይህ ምን ያስገኛል? ይህ ከምን ተገኘ? የሚሉ ጥያቄዎች የዚሁ ትኩረት አካል ናቸው።

ኢቮሎሽን የጥንት ነገር ስለ ሆነ መለስ ብሎ ተመልክቶ (observation) ለማጥናት ወይም በቤት መከራ እንዳይጠና የሚደጋገም አለመሆኑ ያለፈ አይደገሚ ኹነት (singularity) ነው ስለሚባል በተፈጥሮ ሳይንስ ሕግነት ሊካተት የማይችል ነው።

አንዳንዶች የኢቮሎሽን አጠቃላይ ሂደትን ተቀብለው በየደረጃው የታዩትን ክፍተቶች፣ ገደሎች (ምንም መልስ ያልተገኘላቸውን ወሳኝ ጥያቄዎች) በመለኮት ጣልቃ ገብነት እያ ሚሉ ሰንሰለቱ ተበጅቷል ብለው፣ በኢቮሎሽን ሂደትነት የሚያምኑ ክርስቲያኖች እንዳሉ ይታወቃል።

ክአንድ ሕዋስ ተነሥተን እዚህ የደረስን ሩቅ መንገዶች መሆናችንን እንቀበለው እንበል፤ ይሁንና የመጀመሪያዋ ሕዋስ እንዴት ተፈጠረች?

በአጋጣሚ ተፈጠረች ማለት ትልቅ እምነትን የሚጠይቅ አጋጣሚን (chance) በመለኮት ደረጃ በአስተዋይ ፈጣሪ ደረጃ የሚያስቀምጥ አጋጣሚን እንድናጥንለት (እንድናመልከው) የሚያስደርግ ሐሳብ ይሆናል።

አንድ ሕዋስን ለማስገኘት ብዙ ፕሮቲን ሞለኪውሎች ያስፈልጋሉ፤ አንድ ፕሮቲን ሞለኪውል ለማስገኘት ደግሞ ቢያንስ ካርቦን፣ ሃይድሮጅን፣ ናይትሮጅን፣ አክሲጅን በተጨማሪም ኮፐር፣ ወይም ብረት ወይም ድኝ ወይም ሌላ ሌላ አቶሞች ያስፈልጋሉ።

የፕሮቲን ሞለኪውል ኬሚካላዊ አወቃቀር እጅግ ውስብስብ፣ በሕያው ሕዋስ ውስጥም የሚያከናውናቸው ሥራዎች እጅግ ጥልቅ መሆናቸው የታወቀ ነው። በአንድ የሲውዝ ሒሳብ ሊቅ (ፕሮፌሰር ቻርለስ ኢጉን ጋይ) ስሌት በፕሮባብሊቲ ሕግ መሠረት የፕሮቲን ሞለኪውል በአጋጣሚ የመበጀት ዕድሉ ተሰልቶ

ጥጽዬ እጅግ እጅግ የማይመስል መሆኑን አስገንዝቧል።

የሞለኩሎላር ክብደቱ 20,000 የሆነ (ዝቅተኛ የሞለኩሎላር ክብደት አለው የሚባለው በዕንቁላል ውስጥ ከአስኳሉ ውጭ ያለው ነጭ ክፍል እንኳ ሞለኩሎላር ክብደቱ 34,500 ቢሆንም እንኳ) የሞለኩሎላር ዲሲሜትሪው 0.9 ቢሆን እና አምስት የንጥረ ነገሮች አቶሞች ማስፈለጋቸው ወሳኝ ሆኖ ሳለ ሁለቱ ብቻ ይበቃሉ በማለት እነዚህ አቶሞች በምድር የይዘት መጠን በወቅቱ ምድር ነበራት በተባለው ታላቅ ሙቀት ተንቀሳቅሰው ወዲያ ወዲህ ቢራወጡ በአጋጣሚ ለመገናኘትና የተባለውን ሞለኩሎል ለማስገኘት የፕሮባብሊቲን ሕግ ተከትሎ በተደረገው ስሌት የሚፈጅባቸው ጊዜ 10^{240} (1 ከ 240 ዜሮዎች ጋር) ትራሊዮን ዓመት እንደ ሆነ ተመልክቷል። በሌላ በኩል ደግሞ የራሷ የምድር ዕድሜ እጅግ በዛ ቢባል 5 ቢልዮን ዓመት ብቻ ነው። የማይገናኝ ከሥተት ሆኖአል። የአምስት ንጥረ ነገር አተሞች ያስፈልጋሉ በሚለው መነሻነት ሲሰላ የመሆን ዕድሉ ከዚህም ስሌት እጅግ እጅግ ያነሰ ይሆናል።

ከዚያም በኋላ ዲክሰን እና ዌብ "ዘ ኢንዛይም" በሚለው ዕት ማቸው (1958) በአጋጣሚ ፕሮቲን ሞለኩሎል ተገኝ የሚለውን የመሆን ዕድል በቀመራቸው እንዳሰሉት በከፍተኛ ደረጃ ፈጽሞ የማይመስል መሆኑን አሳይተዋል።

የፕሮቲን ሞለኩሎች ከሃያ መደበኛ ልዩ ልዩ አሚኖ አሲዶች የሚዋቀሩ ናቸው። አንድ ፕሮቲን ሞለኩሎል ለማነጻ እንደ ጡብ የሚያገለግሉት እነኚህ አሚኖ አሲዶች ናቸው። እያንዳንዱ አሚኖ አሲድ የናይትሮጅን፣ የሃይድሮጅን፣ የካርቦን፣ የአክሲጅን አቶሞችን በቋሚነት፣ ሌሎች የተለያዩ አተሞችን ግን እንዳስፈላጊነታቸው መጥኖና አዋቅሮ እያማረጡ (እንደየ አሚኖ አሲድ ዐይነቱ) በማካተት እንደ ቀለበት ወይም አንጓ

ይሆናል። እነዚህ ሃያ ዐይነት አሲዶች እንደ ቀለበት/አንጓ በተወሰነ ቅደም ተከተል ተያይዘው ረጅም ሰንሰለት (ባለ በዙ መቶ ቀለበት ወይም አንጓ) በማበጀት ፕሮቲን ሞለኩሎል ለመሆን ይበቃሉ።

አንድ መደበኛ የፕሮቲን ሞለኩሎል (እንደ ሂሞግሎቢን ፕሮቲን ሞለኩሎል ዐይነቱ ቢታሰብ) 500 የሚያህሉ አሚኖ አሲድ ቀለበቶች የያዘ ሰንሰለት ነው። እያንዳንዱ ቀለበት ከእነዚህ ከተለያዩ መደበኛ ሃያ አሚኖ አሲዶች መካከል አንዱ ነው። ከሃያ መደበኛ አሚኖ አሲዶች መካከል በተወሰነው አሚኖ አሲድ ርዝመቱ 500 ቀለበቶች የያዘ ሰንሰለት በሰንት መንገድ ማዋቀር ይቻላል? ቢባል፣ አማራጮቹ 20^{500} ናቸው። (ሃያ እርስ በርስ 500 ጊዜ የተባዛበት አማራጮች ይኖራሉ ማለት ነው)። ይህም ቤዙ (base) ወደ 10 ሲቀየር ከ 10^{650} የሚያህል አማራጭ የአሚኖ አሲድ ሰንሰለቶች መካከል አንደኛው ብቻ የፕሮቲን ሞለኩሎል የሚያስገኝ ይሆናል ማለት ነው።

አሚኖ አሲድ ቀለበት ለመሥራት የሚያስፈልጉ ንጥረ ነገሮች ብቻ ናቸው በመሬት ያሉት ቢባልና፣ እነዚህ አቶሞች ተጠቃለው ሙጥጥ ብለው ጥቅም ላይ ውለዋል ቢባል፣ የመሬትን ክብደት መጠን የሚስተካከሉት ሞለኩሎች እንደ ተሠሩ ቢታመን፣ ብዛታቸው ሲሰላ 6×10^{46} ያህል ነው። በዚህ ረገድ አንድ የፕሮቲን ሞለኩሎል የማስገኘት ብቃት ያለው የአሚኖ አሲዶች ሰንሰለት በአጋጣሚ የመገኘት፣ የመሆን ዕድሉ (probability) ከ 10^{-603} ያነሰ ($10^{-603} < 6 \times 10^{46} / 10^{650}$) እንደ ሆነ ባዮኬሚስቶች ማልኮም ዲክሰንና ኤድውን ሲ ዌብ "ዘ ኢንዛይምስ" በሚለው መጽሐፋቸው ላይ ገልጸዋል (The Enzymes, M.Dixon and E.C Webb, 1964, 665-669)።

(ልብታ፡ ብዛታቸው 3.6×10^{51} የሆኑ የሃይድሮጅን አቶሞች ወይም 4×10^{50} የሆኑ የካርቦን አቶሞች ወይም 2.6×10^{50} የሆኑ የናይትሮጅን አቶሞች፤ እነዚህ ሦስቱ በየፊናቸው ክብደታቸው ቢሰላ ከመሬት ክብደት ጋር ተመጣጣኝነት አላቸው።)

በሌላ በኩል ከፍተኛው ለመሬት የተሰጠው ዕድሜ ግምት አምስት ቢሊየን ዓመት ነው። ይህ በሰከንድ ቢሰላ 10^{18} ሴኮንድ ያህል ይሆናል። በሴከንድ አንድ ሺህ ልዩ ልዩ አማራጭ አሟኖ አሲድ ሰንሰለቶች በአጋጣሚ ይቀነባበራሉ ቢባል በአምስት ቢሊየን ዓመት ጊዜ ውስጥ 10^{21} ሰንሰለቶች ብቻ ቢዋቀሩ ነው። 10^{603} አማራጭ ሰንሰለቶች እንዲቀነባበሩ ከተፈለገ የሚያሻው ዘመን ምን ያህል ነው? ቢባል የጊዜው ርዝመት ትርጉም የለሽ ይሆናል። የምድርን ዕድሜ እርስ በርሱ መቶ ጊዜም ቢባዛ አይደርስበትም።

እንደ ዕድል ሆኖ በሚያስገርም ሁኔታ በታምር አንድ ፕሮቲን ሞለኪውል ተገኝ ቢባልም እንኳ፤ ሕያው ሕዋስ ለማስገኘት አንድ ፕሮቲን ሞለኪውል በቂ አይደለም። በብዙ ሺህ የሚቁጠሩ ፕሮቲን ሞለኪውሎች ያስፈልጋሉ። ችግሩ አንድ የፕሮቲን ሞለኪውል ብቻውን ለጥቂት ጊዜ እንኳ የመሰንበት ብቃት የለውም፤ ከሌሎች ልዩ ልዩ ፕሮቲን ሞለኪውሎች ጋር ተደጋ ግፎ ካልኖረ በስተቀር ወዲያው ነው የሚፈራርሰው (የኤንትሮፒ ሕግን ያስታውሷል)።

እንደሚታወቀው ፕሮቶን ሞለኪውል ለመሥራት እንደ ካታሊስት (አማጭ) የሚያገለግሉ ኢንዛይምስ ያስፈልጋሉ። ኢንዛይምስ ራሳቸው ደግሞ ፕሮቲን ሞለኪውሎች ናቸው። ከዚያም ዐልፎ ተርፎ ኢንዛይምስ በሕያዋን ሕዋሳት ውስጥ እንጂ ከሕዋሳቱ ውጪ አይበጁም። ሌላው አስቸጋሪ እውነት ኢንዛይምስ የሚበጁት በኢንዛይምስ መሆናቸው ነው። እነዚህ ሁኔታዎች ተያይዘው ሕዋስ የሚያስገኙት ፕሮቲን ሞለኪውሎች በአጋ

ጣሚ ተፈጠሩ ማለትን እጅግ ውስብስብ ያደርገዋል። ከዚያም በላይ እነዚህ የፕሮቲን ሞለኪውል የሚያስገኙ ንጥረ ነገሮች አቶሞች ቢሟሉ እንኳ፤ ምን ሕያው እንደሚያደርጋቸው ገና አይታወቅም። ምን ነው? ቢባል እስከ ዛሬ በሳይንስ ማረጋገጫ የተገኘለት ሕይወት ከሕይወት እንደሚመጣ ብቻ እንጂ፤ ሕይወት ከምንም ግዑዝ ነገር ሊመነጭ እንደሚችል አይታወቅም።

አንድ ብቸኛ ሕዋስ ፕሮቲን ሞለኪውሎች በአጋጣሚ ተሟልተው ተበጅተው በታምር ሕይወት ቢሠርጽባትም አሁንም ብቸኛ ናት። ጤና ኖሯት ራሷ ተባዝታ፤ እንዴት ቀንቷት ራሷን ከፍ ወዳለ የሕይወት ደረጃ አሸጋገረች? ምላሹ "አረተወኝ" የሚያሰኝ ነው።

ፕሮቲን ሞለኪውሎች በመታነጽና ደግሞም በመፈራረስ እንቅስቃሴ ውስጥ የሚገኙ ናቸው፤ የሚታነጹት ከሚፈራርሱት ይልቅ በቀጥታ የላቁ ካልሆነ ሕይወት ቢያደርግባቸው እንኳ ይከሰማል።

ልዩ ልዩ አቶሞች እየተፈላለጉ እየተቀነባበሩ ለሕይወት በቁ ማለት ቋንቋ ብቻ ነው። አቶሞች ጭንቅላት/አእምሮ የላቸውም። ምርጫ ለማካሄድ አቅጣጫ ለመተለም ይህ ለነገ ይበጃል የሚሉት ነገር የለም። ምኑም ለእነርሱም ምንም አይደለም። ናፍቆት የላቸውም። በራሳቸው "አይወዱ አይጠሉ"፤ "አይሞቅ አይበርዳቸው"፤ "አያዝኑ አይደሰቱ"፤ ግዑዝ ናቸው። በአጠቃላይ ተፈጥሮ በአጋጣሚ አሁን የሚታየውን ይዘትና ቅርጽ ተኩናጸፈ ማለት ድንጋዮች በራሳቸው ተቈራርጠውና ተጠራርበው፤ ዕንጨቶች በራሳቸው ከየዛፉ ተቈርጠውና ተልገው፤ ቈርቂሮው ብረታ ብረቱ በራሱ ቀልጠና ተመቻችቶ ተሠርቶ ሰማይ ጠቀስ ሕንጻዎችን፤ ልዩ ልዩ ፋብሪካዎችን፤ ተቋሞችን ከነሙሉ ዝግጅታቸው፤ የመገናኛ አውታሮችን፤ መንገዶችን፤ ድልድዮችን በማስገኘት በራሳቸው በአጋጣሚ ተሠራርተው ዛሬ

በዓለም ዙሪያ የሚታዩት ታላላቅ ከተሞች ታነጹ እንደ ማለት ነው።

የቴርሞዳይናሚክስ ሁለተኛው ሕግ ተፈጥሮ ወደ ላቀና ወደ ተሻለ ደረጃ ያለ አስተዋይ ቅኝትና ኀይል በአጋጣሚ ደርሶ ወይም ይደርሳል የሚለውን አስተሳሰብ በብርቱ የሚገብም፣ ለፍራም የሚያስለቅቅ ነው።

በአንድ በተወሰነ ክልል ውስጥ የሚኖሩ ነገሮች ለራሳቸው ቢተዉ፣ ከሥርዐታዊነት (order) ወደ ሥርዐተ ወጥነት (disorder) ያመራሉ። በዚህ ሕግ መሠረት ልዩ ምሪት፣ ልዩ ኀይል ካልታከለ በት በስተቀር ይህም ዩኒቨርስ ወደ ምስቅልቅልነት የሚያሽቁለቀል ነው። የሰማይ ሥርዐት የሚያልፍ ይሆናል።

"የዛሬው ውብ ነገር ውብ፣

መጥፋት መፈራረስ ነው ግብ፣

ሁሉ እንዳለ መች ይኖራል፣

ትቢያ ገለባ ይሆናል" የሚለው ዝማሬ ይህንኑ የተፈጥሮ ሕግን ያንጸባርቃል፤ ያለ ውበት ባለቤት፣ ያለ ውበት አባት፣ ውበት አይኖርም፣ ደግሞም አይጸናም።

8. የእግዚአብሔር ጥበብ በእንስሳትም ዓለም በጥቂቱ ሲቃኝ

“ስለቲ ስንሰሶችን ጠይቀ፣

ያስተምሯችኋል፣

የሰማይ ወፎችንም ጠይቀ፣

ይነገሯችኋል፣

ሰምዶር ተናገረ፣ ታስተምራችኋለች፣

የባሕርም ዓሣ ይነገራችኋል፣

የእግዚአብሔር ስጅ ይህን ስንዳደረገ፣

ከስነዚህ ሁሉ የማያውቅ ማን ነው?

የፍጥረት ሁሉ ሕይወተኛ፣

የሰውም ሁሉ መንፈስ በስጁ ናትና፣

“ጥበብና ኀይል የእግዚአብሔር ናቸው፣

ምክርና ማስተዋወጥም በስርሱ ዘንድ ይገኛሉ።

ስርሱ ያፈረሰውን መሰሉ የሚገነባ የሰም፣

ስርሱ ያሰረውን የሚፈታ ሰይግኝም” (ኢዮ 12፡7-10፡13-14)

የእንስሳት ዓለም በየክፍሉ ጠጋ ተብሎ ሲታይ ማለቂያ የሌለው የእግዚአብሔር ጥበባዊ አሠራር የሚታይበት ትንግርት ነው።

እግዚአብሔር በፈጠራቸው እንስሳትም ውስጥ የፈጣሪ ፈለግ የጥበብና የዕውቀት ማንነትም ይቃኛል። ግን የተከፈተ ዐይንን፣ አስተዋይ ልቡናን ይፈልጋል። እጅግ በጥቂቱም ቢሆን እንኳ፣ ዳሰስ ማድረግ ይጠቅማል።

ከብቶች ሣር ግጠው ሣር ያስገኛሉ ተብሎ የማይጠበቁ አስገራሚ ውጤቶች ያስገኛሉ። ሣር በልቶ ዐጥንት ማሳደግ፣ ቀንድ ማውጣት፣ ቁዳ ማበጀት፣ ጡንቻ ማዳበር፣ ጮማ ማደለብ ... ወዘተ የሚገርም ነው። ሣር በልቶ ነጭ ወተት መታለብ ድንቅ ነው። ምን ዐይነትና ስንትና ስንት ፋብሪካዎች ናቸው የሚካሄዱባቸው?

1) ዝይ (ዓመታዊ ፍልሰት)

ከሰሜን ዋልታ አካባቢ ክረምትን በመሸሸ የሚካሄድ ፍልሰት በዚያም ክረምትን አሳልፎ በጸደይ መመለስ የሚያስገርም ጥበብ ነው። የቪ ቅርጽ ሠርተው ሲበሩ መሪነቱን በፈረቃ ሲያካሄዱ ማየት ግሩም ነው። አንዱ ደክሞት ወይም በሕመም ጉዞ ሲያቋርጥ፣ አንድ ወይም ሁለት አስታማሚ ተመልካች ይመደብለትና ሌሎች ጉዟቸውን ይቀጥላሉ።

2) ርግብ

ርግቦች በአማካይ ከ56 - 64 ኪሎ ሜትር በሰዓት ይበራሉ። (ከ 100 ኪሎ ሜትር በላይ በሰዓት የሚበሩ ባይታጡም) ከመኖሪያው በጨለማ ተወስዳ በብዙ መቶ ኪሎ ሜትር የሚለካ ርቀት ላይ ብትለቀቅ ተመልሳ ትመጣለች።

አቅጣጫዋን ከፀሐይ አድራሻ ጋር በማቀናጀት ምንም ሳትሳሳት ወደ መኖሪያዋ ትመለሳለች። የፀሐይን እንቅስቃሴ በሚገባ ግምት ውስጥ አስገብታ ወደ ስፍራዋ በርራ ትደርሳለች። የደመና ግርዶሽ እንኳ ቢኖር የፀሐይን "አልትራ ቫዮሌት" ጨረርን ለቅኝት ትጠቀምበታለች።

3) ማር አምራች ንብ

በንቦች ዘንድ ያለ ጥበብ ዕጽብ ነው፤ ንቦች የማር እንጀራ ለማበጀት የሚጠቀሙበትን ጥበብ ከየት አገኙት። የማር እንጀራውን ለመገንባት የሚያስችላቸውን ስም መሳይ ነገር ቈጥበው ለመጠቀምና ጠንካራ የማር ጉተራ ለማነጽ የሚጠቀሙት ቅርጽ ባለ ስድስት እኩል ጉን (ሬጉላር ፖሊጎን) ነው። ቱንቢ ሳይጠቀሙ የአንግል መለኪያ ኮምፓስ ወይም ፕሮትራክተር ሳያስፈልጋቸው እንከን የማይወጣለት የተስተካከለ ሬጉላር ሂክሳጎናል ፕራዝም ይሠራሉ። የጉበዝ ኢኮኖሚስት፣ ማቲማቲሽያን፣ አርክቴክትና የሲቪል መሐንዲስ ሥራ ችሎታን ያሳያሉ። ከየትኛውም ዩኒቨርሲቲ ቀለም አልቀሰሙም።

በነርስነት አገልግሎት የተሰማሩት ንቦች ደግሞ የዕንቁላል ማስፈልፈያው ጓዳ ሙቀት ከተፈላጊው ሙቀት መጠን ከ 1 ዲግሪ ሴንቲግሬድ በላይ ከፍ ወይም ዝቅ እንዳይል የሚቈጣጠሩበት ልዩ ጥበብ አላቸው። ሲቀዘቅዝ ተሰባስበው በሰውነታቸው ያሞቁታል። ሲሞቁባቸው ደግሞ ውሃ በክንፎቻቸው ተሸክመው በማ

ምጣት ከንፋቸውን እያርገበገቡ ውሃውን በማትነን እያቀዘቀዙ ሙቀቱን ይቈጣጠራሉ። ቴርሞሜትር ሠርቶ የሰጣቸው፣ ማን በብ ያስተማራቸው ሰው የለም።

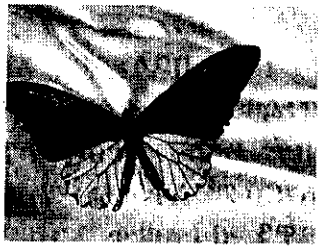
አንድ ሠራተኛ ንብ ከወገኖቿ ርቃ ሄዳ የተወደደ ምንብ ብታገኝ የምግቡን ናሙና ይዛ ወደ ወገኖቿ ሄዳ ምግቡን አቅምሳቸው ምግቡ የሚገኝበትን የአድራሻ መረጃ ታስተላልፍላቸዋለች። ጓደኞቿ ከበዋት ሳሉ ትሽከረከርና ምግቡ በሚገኝበት አቅጣጫ ስትሆን ቆማ ከንፎቿን ታርገባለች። የክንፎቿ መርገብገብ ቀጥሮ የቦታውን ርቀት ይነግራቸዋል። ይህንኑ ይመዘግባሉ፤ የቆመችበትንም አቅጣጫ ያጤናሉ። ይህንኑ ደጋግማ ታደርጋለች፤ እነርሱም መረጃውን በሚገባ ከያዙ በኋላ፣ ያለ እርሷ መሪነት እርሷ በቤት ቀርታ ሳለች፣ ከንፈው እንደ ሚሳኤል ተወርውረው ምግቡ የሚገኝበት ስፍራ ከች ይላሉ፤ የቀሰሙትንም ያህል ከቀሰሙ በኋላ ይመለሳሉ። ለእነርሱም አቅጣጫ ማነጣጠሪያቸው ፀሐይ ናት። ፀሐይ አቅጣጫዋን ብትለውጥ እንኳ የለውጡን ማስተካከያ ርምጃ ይወስዳሉ። የነፋስ አቅጣጫና ፍጥነት ቢቀየርም ተገቢውን የማካካሻ ስሌት አካሂደው ለውጦቹን ሁሉ አገናዝበውና ግምት ውስጥ አስገብተው ያለ ምንም የውጭ መሪ ወደ ቀፎአቸው ይመለሳሉ። ይህን ችሎታ ከየት አገኙት? ማን አስተማራቸው? ከየትኛው የምርምር ማእከል ሄደው ሙያውን ገበዩት?

በወፎች ዘንድ በቅድመ ሩካቤ ወቅት ወንዱ ሴቷን የሚያሸከረምበት፣ የሚማርክበት ስልት አስገራሚ ነው። አንዳንዶቹ ከርቀት የሚሰማ ልዩ ዜማ በማዜም እንስቶቻቸውን ይጣራሉ። ከመጡላቸው በኋላ ደግሞ ለባልነት በተለይም በወሊድ ሰዓት ለአባትነት ለተንከባካቢነት ብቃት እንዳላቸው የሚያሳምን እንቅስቃሴ ያሳያሉ። ቈንጀ ጎጆ ሠርተው ያስመርቃሉ።

ፒኮክ (የህንድ ዶሮ) እንስሳቱን ለመማረክ፣ ለፋካቤ ሥጋ ለመጋበዝ በልዩ ልዩ ቀለማት ያሸበረቁ ላባዎቹን በመዘርጋት በተን በማድረግ ያሸኮረምማታል።

ሴቷ የሐር ትል ለፋካቤ በምትዘጋጅበት ወቅት እስከ 10 ኪሎ ሜትር ድረስ የሚያውድ ልዩ መሀዛ ያለውን ጠረን በክንፏ ትረጫለች። ጠረኗም በዚህ ርቀት የሚገኘውን ወንዴ የሐር ትል (ቢራቢሮ) ይሰበዋል።

4) ቢራቢሮ (በመደዴ ግጥም)

ቢራቢሮ

ግማሽ አካልሽ ምዝዝ ከወገብ በፊት፣
ከወገብ ኋላ ጥትት፣
መሃል ወገብሽን ወደ ላይ ጥብር፣ ደግሞም ዝርግት ባልሸበት፣
በመጀመሪያ አኗኗርሽ በዚያ ማንነትሽ፣

ምነው አልተጠራሽ፣
ነፍስ በዘራሽበት፣
ልደት ባገኘሽበት፣
በተወለድሽበት፣
በመጀመሪያው ባሕሪሽ ምነው አልተሰየምሽ።

ትል፣ ትሏ፣ አልተባልሽም፣
በጥንት ማንነትሽ አልተጠራሽም፣
በመሬት ስትጉተች ስትጉተች ዳገት መውጣት ባደከመሽ፣

መሄድ መጓዝ ጭንቅ በሆነብሽ፣
ግድግዳ መውጣት ጣርሽ፣
ተሰበሽ ወጣ እንዳልሽ ክብልል ውድቅ በምትይበት፣
ወደ መነሻሽ ደግመሽ በምትመጭበት፣
ጭፍልቅ ለመደረግ በምትጋለጭበት፣
ሁኔታሽ አልተጠራሽም።

አልተባልሽም፣
ተንከባላይ ተጨፍላቂቷ፣
ግን ቢራቢሮ ተባልሽ፣
ቢራቢሮ መለኛ ነሽ፣
ስምሽን ከባሕርይሽ ጋር ለመለወጥ ዘዴኛ ነሽ።

የመጀመሪያውን ማንነትሽን ይዘሽ ሱባኢ ገብተሽ፣
ድምጽ አጥፍተሽ፣
እንቅስቃሴሽን አምክነሽ፣
ሰጥ ለጥ ብለሽ ደግሞ ተጀቡነሽ፣
ራስሽን ከግንድ ጋር አጣብቀሽ አስረሽ፣
ተጠፍረሽ፣
ሳትሞቺ ሳትኖሪ ውለሽ አድረሽ፣
ቀናት ቈጥረሽ ታግሰሽ ታግሰሽ፣
በዐዲስ ባሕሪይ ዐዲስ ምዕራፍ ይዘሽ ወጣሽ፣
ትንሳኤ አገኘሽ፣
ሞተሽ ሞተሽ ብድግ አልሽ፣
ጭልም ብለሽ ብርት አልሽ፣
ውርደት ቀረ በክብር ላቅሽ።

የድሮውን ማንነትሽን ረሳሽ፣
ቅንብብሽን ዘለሽ ወጣሽ፣
ክንፍ አወጣሽ፣
የድሮውን ኋላ ትተሽ፣
በዐዲስ መንፈስ ተወረወርሽ።

ዛፍ ቅጠሉን ቊጥቋጠውን እያካለልሽ፣
አድማስሽን ብዙ አሰፋሽ፣
ጉሊስ መውጣት ያስቃተሽ፣

አሁን ሰባት ሜትር ወደ ሰማይ ተወረወርሽ፤
 አሁንም ባለ አክፍፍ ነሽ፤
 የብስን ለቀሽ ተምነሽነሽ፤
 መጐተት ከአንግዲህ የት አለ።

አሁን ማረፍ መነሣት፤
 ክንፍ፤ ክንፍ፤
 ምጥቅ፤ ወደ ላይ ውጥት፤
 ጅው፤ ወደ ታች ውርድ፤
 ወደ ቀኝ እልም፤
 እጥፍ ወደ ግራ፤
 ሽው ሽው፤ ሀር ሀር፤ ብር ብር፤
 ድንገት ቁጭ፤ ድንገት ብድግ፤
 እጹብ ሂሊኮፕተር መሳይ፤
 እጹብ ጀት ተዋጊቱን መሳይ፤
 ከዚያም በላይ ወዲያው ብድግ ወዲያው እርፍ፤
 ሂድት ምልስ እሽክርክር፤
 ውጥት ውርድ ሽቅብ ቀላቀላል፤
 ሽር ብትን መንሸራሸር፤
 ክንፍ ዝርግት ክንፍ እጥፍ፤
 የቲ ፓይለት የቲ አብራሪ ሊታከልሽ!

ደግሞ መልክሽ ማማርሽ አይወራ፤
 በሕብረ ቀለማት ተጊያጊጠሽ፤
 ላየሽ ሁሉ ዛሬማ በውበትሽ ታፈኹያለሽ፤
 ማን ከቶ ያምናል ትላንትሽን፤
 አባጨጓሬ ትላትል መባልሽን፤
 አስጠሊታ ተብለሽ መፈረጅሽን፤
 ያየሽን ቋቅ ማስደረግሽን።

ድምጽ አጥፍተሽ፤
 ሽማግሌው ቤት ከራርመሽ ተሸምነሽ፤
 ጥበብ በጥበብ ላይ ተጠልፎብሽ፤
 ብቅ አልሽ ተሸሞንመኑሽ፤

ንግሥቲቱን፤ ልዕልታቱን እያስቀናሽ።

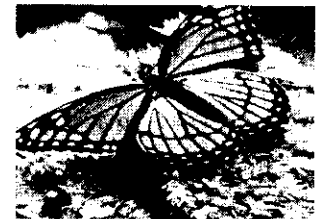
ቢራቢሮ ምነው ዕድሜ በዓመት ቢሰፈርልሽ፤
 ሰው አይቶ ከዓመት ዓመት እንዲጠግብሽ፤
 ዕድሜው ካልተገኘ ቢራቢሮ አደራሽን፤
 እንቁላል ጥለሽ ቢፈለፈልሽ፤
 ጅማሮሽን አትድገማው፤
 ክንፍ አልባ ትል ተጨፍላቂ አትፈልፍይ፤
 ይልቁንም በቀለማት ያሸበረቀውን፤
 ማንነትሽን ወዲያው ወዲያው አባኸው፤
 ጻፋ ሊሆን አይችል፤
 ተመድቦብሻል።

ይኸው የተፈጥሮ ጥዞሽ፤
 ዝቅ ብሎ ከፍ ማለትሽ።

ቢራቢሮ አበባ ነሽ፤
 ተነቅሰሽ፤ ተነቅሰሽ፤ ተኩለሽ ተኳኩለሽ፤
 ተቀላልመሽ፤ አምረሽ ሠራሽ ስለ ሠራሽ፤
 እርሱን እዩት አደናንቀት ብለሽ እያወጅሽ፤
 ዐይነ ግቡ በእርሱ መሆንሽን እየነገርሽ፤
 ፈጣሪሽን ታከብሪያለሽ፤
 በሰዎች ዘንድ ምስክርነትሽን ታደምቂያለሽ።

ሠራሽ ሆነ አክባሪሽ፤
 እርሱ አሳመረሽ፤
 በመልክ ጥፋነት ፈቅዶ ቢያስጀምርሽ፤
 የውበት ተምሳሌት አድርጎ አስፈጸመሽ።

ነቀፌታ ስድብ እልፍ ንቀት ጠግበሽ፤
 በትዕግሥት ጸናሽ፤
 ግን በሰዓቱ ደመቅሽ፤
 በጊዜው ተነሳሽ፤
 የክብር ጐዳና ከመከራ ጀርባ፤
 መሆኑን አስረዳሽ፤
 ፈጣሪን አከበርሽ።

"ስብዚህ ስርዐት በወሰነው ጊዜ ከፍ ስንዲያደርጋቸው ከስግዚሐብሔር ብርቱ ስጅ በታች ራሳቸውን ዝቅ ስድርጉ፤ ስርዐት ስሰ ስናንተ ስለሚያስብ የሚያስጠንቃቸውን ሁሉ በስርዐት ሳይ ጣሱት" (1ጴጥ 5፥6-7)።

"ማንም በከርስተስ ቢሆን ወዲስ ፍጥረት ነው፤ ሰርጌው ነገር ዐሰፎሰሰ፤ ስነሆ ወዲስ ሆኖአለ" (2ቆሮ 5፥17)።

5) እህል፣ የጓሮ አትክልት፣ የፍራፍሬ ተክሎች

እህል፣ የጓሮ አትክልት፣ የፍራፍሬ ተክሎች የጎይሉና የጥበቡ ምስጢር ማጎደሮች ናቸው።

ሀ) የአምላክ በጎነቱ ለሥጋ ሕይወት ደራሽ ነው

የአምላክን ቸር ሥራ ለማጣጣም፣ እስቲ ለሰው ልጆች ጥቅም የሰጣቸውን አንዳንዶቹን እናንሣቸው - በወፍ ዘራሽ ግጥም፡-

ጤፍና ጠመጃ፣ ስንዴ አጃ ገብሱ፣

ግብጦ ምስር ሽምብራው፣

ዐተር ባቄላው፣

..... አካል ገንቢዎቹ፣

ሰሊጥ አብሽ ተልባ የቅባቱ ጓዳ፣

በቄሎ ማሽላ ፈንድሻ ዘንጋዳ፣

እንቧጮ ጥንቅሹ የሸንኩራ አገዳ፣ ጎይል አመንጨዎቹ፣

ሱፍ ለውዝ ኑግ ጥፍጥሬ፣

ጥሎ ወይራ ፍሬ፣

ቀላልቋል አደንጓሬ፣

ማኛ ዐትር አኩሪ ዐተር፣

ናርባ አልመንድ እንዲሁም ጌመን ዘር፣

እነጓንጥሌዎች አቦካዶ ካዝሚር፣

ወይን አስተኔ ፍሬ እንጆሪና ተምር፣ ጤና ሰጪዎቹ፣

ሙዝ ፓፓያ ትርጓሳ፣

ግሽጣ አናናስ ማንጎ፣

ሎሚና መንደሪን ብርቱካን ኮምጣጤ፣

ዶቅማ ቆርቆራ አቦካዶ ቈማጤ፣

ሽቶ፣ ቀይ ወይን ነጭ ወይን፣

አምባሾክ ኮርቾፍ ሮማን ዘይቱን፣

አርቡ ፓልምና ኮከረት አውጥና ኮሸም፣

መሸመላ ኮክና ፖም እንኮይና ፕሪም፣

ቁልቋል፣ ሾላ፣ ቀጋ አርትሾክና አጋም፣

..... ዕጽብ ድንቅ ጣዕም፤

ጌመን ጥቅል ጌመን፣

ዝኩኒ ደበርጃን፣

ሊክና አስፓራጌ ሬድሽ ኩተምበር፣

ፕርሰሌና ፋሮ ኪያርና ቀይ ሥር፣

ቀይ ሽንኩርት ነጭ ሽንኩርት አሉማ ሰላጣ፣

በርሰሜሎ፣ ካሮትና ቆስጣ፣

ፎሶልያ ቃሪያና ሚጥሚጣ፣

ቲማቲም ሚጣጢስ እንጥዳይ ድንች፣

ዱባ በጋዱባ ከርቡሽ ስፒናች

..... ለሆድ ምቹዎቹ፤

ጎደሬ እንጮቴ ሮቃ እምበረት፣

የባር ማዶ ፍሬ ቫዶክና አፕሪኮት፣

ኩስታሬ ዝንጅብል፣ ኮረሪማ እርድ፣

ቅርንፉድ ቀረፋ ነጭ - ጥቀር አዝሙድ፣

አደስ በርበሬ ኮሰረትና ከሴ፣

ደግሞም ደማካሴ፣

አሪቲ ጥንጁቱ ጠጅ ሳር እንስላል፣

ሽቱና ጤናአዳም ሰናፍጭ ፌጦና ድንብላል፤ መዐዛ
አፍላቂዎቹ፤

ሻይ ቡና ከርካዴ ከመሚላ ሐል፤

ጦስኝ በሰብላ ከሙንና ጥምዝ፤
ሰለሪ ሮዝማሪ ቀንዶውና ገውዝ፤

የፓፓዬ ፍሬ፤

ቀጨዋ አርማጉሳ የዱባውም ፍሬ፤
ኮሶና እንቆቆ ጌምዛዛው መተሬ፤

....

ፀረ ተውሳኮቹ፤

ሁሉም የአምላካችን የጣት፤ የእጁ ሥራ ናቸው፤
የተዘረዘሩት ከላይ ያየናቸው፤

ምግባችን ደስታችን መድኃኒትም ናቸው፤
ፈጣሪ ዐስቦ ለእኛ ያበጃቸው፡፡

ልብታ፡ ጌታችን ውሃን ወይን ጤጅ ማድረጉ እንግዳ አይደለም፤ እርሱ
እክ እውነተኛው የወይን ግንድ ነው፡፡ በሌላ በኩልም፤ በወይን ተክል
ሥሮች አማካይነት ውሃን ከመሬት ስቦ ወደ ወይን ሲለውጥ የኖረ
ተካሌ ወይን፤ ፈጣሪ አምላክ ነው፡፡ ታዲያ፤ በገሊላዋ ቃና ከተማ
የሰርግ ዕድምተኛ ሆኖ በተገኘበት ወቅት ሥጋ የሆነው ቃል፤ ውሃ
ውን ወደ ወይን ጤጅ ቢቀይር፤ ሰዎች ይገረሙ እንጂ ለእርሱ
እንደፈጣሪነቱ ዐዲስ ነገር፤ እንግዳም ነገር አይደለም፡፡

ለ) በቁሎ

አንዲት የበቁሎ ፍሬ ደረቆቷ ብናገላብጣት በጥርሳችን ፍን
ክት ብናደርጋት፤ የሚታይ ይኸን ያህል የሚያጓጓ ነገር የላትም፡፡
ይሁንና፤ ብዙ ምስጢር አላት፡- በወፍዘራሽ ግጥም እንዲህ
እንግለጻት፡-

የበቁሎ ፍሬ ወደ መሬት ወድቃ፤ ዐፈር ለብሳ፤

በውሃ ሽታ ርሳ፤ ፈርሳ፤
አየር ስባ፤ አጌንቀላ፤

ሥርም አገዳም ሆና፤ አንን በአንን አደራርባ፤
በጌን ቅጠል፤ በዚህም ቅጠል፤ በዚያም ቅጠል፤ አጀፍጅፋ ተገዝፍፋ፤
መለል ብላ፤ ወጥታ በወንድ ጽጌ አዘርዝራ፤

ያችው አንዷ የበቆሎ ፍሬ፤

ሁለት ሦስት ወይም አራት ማሕፀን ዕዕ ቁረቁንዳ፤
ለጠፍ ለጠፍ አድርጋም ሆናም፤

ድርብ ድርብርብ መጌናጸፊያም ሆና ተበጅታ፤
ቤቴ ጽጌ ጥፍታ አውጥታ፤ ከዚያም ተሸከርምማ፤
ወንዴ ጽጌን በፍቅር ነድፋው፤ ተፈላልገው ተፈቃቅደው፤
ወንዴ ቤቴው እዚያው በዚያው አዘርዘረው፤
ከጥፍታው ጋር በአብሮነት ተራክበው፤

ቁረቁንዲት የጫጉላም ቤት፤ የልጆች ቤት፤ እሷ ሆና፤
ረድፍ ሆና፤ በረድፍ ሆና፤
አንዲት ፍሬ ሺህ በቁሎ፤ ሺህ ዘር ሆና ትፈላለች፡፡

ያችው አንዷ የበቆሎ ፍሬ፤

ማለትም፡-

አንዲት ፍሬ በቁሊቷ ዐፈር በልታ፤

ውሃ ተጌንጭታ፤

አየር ስባ፤ አውጥታ፤

ፀሐይ ሞቃ፤

ጠፍታ ዱካዋ ታጥቶ፤ ግና ራሷ በመንገዷ፤ አንድ

ራሷ ተለዋውጣ፤ ልዩ ልዩ ይህን ያንም ሆና፤

መለሎ ባለ አንን አገዳ፤

ሰፊ ቅጠል፤ ብዙ ቅጠል፤

አዘርዝራም፤ ጥፍታም ሆና፤

ቈረቂንዳ ሽልቃቂም አበርክታ፤

ያችው አንዷ የበቆሎ ፍሬ፤

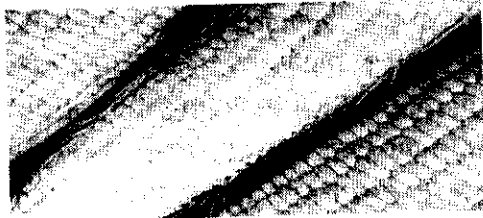
ለከብት መኖ ለማገደም፤

ለሐርም ለናይለንም፤ መሸመኛ ሳይቀር ባርኮት ሆና፤
በሕይወት ትንሣኤ ራሷ በዝታ ተባዝታ፤

የመገኘት ብቃት፤ ጥበብ፤ ደግሞም ዕውቀት ኅይሉን
ከየት አገኘች?

ያችው አንዷ የበቆሎ ፍሬ፤

አስገራሚ ትንግርት ነው!!!!

ማለትም:-

ከውሃ ከዕፈር ከፀሐይ ካየር ተጠጋግታ፤ ተነራብታ፤
ድርንና ማግ ፈትል ፈትላ፤

ራሷን፤ ምትኳን ሽምና፤ ሽማምና፤

ተርፋ ተትረፍርፋ፤ በዝታ ተባዝታ እንዴት መውጣት
መክበር ቻለች?

ለመፍረስ በፈር ልትበላ፤ በዕፈር ልትበላ የመወሰን፤

እምነት ዐቅም ከየት አገኘች?

የመብዛቱን ተስፋ የትንሣኤን እውነት እንዴት፤

አስቀድሞ አየች? እንዴት ተራምዳ ሄደች?

አንዲት በቁሎ እርሷ በእምነት ጠፍታ ከዚያም በዝታ
ሕያው ፍሊት፤

ፈልታ መጣች ድርብርብ ትንሣኤን ከሞት መነሣትን

ሐቅ ነው ማለቷን አብዝታ አሳየች፡፡

በቂሊት ሆይ! ባንቺ ውስጥ ሕይወትን ማን አሳደረ ማንስ ሰወረ?

የሞትንና ትንሣኤ ሕይወት ዘይቤን፤ ጥልቅ ጥበብ፤ ማን
አሠረጸብኸ?

በጥያሽ ውስጥ ማን ከተተው?

በቂሊት ሆይ! ሰዎች ሲያዩሽ ስለ አንቺ ምን አሉ?

"ዘራቱ በቁሎ" አሉሽ ሊዘሩሽ?

ወይስ "መስተኪት በቁሎ" አሉሽ ሊያኝኩሽ፤ አድቅ
ቀው ሺሁዋን በአንድ ብቻ ሊያስቀሩሽ?

ዘራቱ መቼም ብዙአየዬም ሆነሽ

አሊያም በጥርስ ተፈጅተሽ፤

ተበልተሽ ምንጊዜም በኃ ነሽ ሕይወት ገንቢ ለሰው ጠቃሚ
ነሽ፤

አሟጠው በልተው ከጨረሱሽማ ይብላኝ ለራሳቸው፤

በልተው በልተው በራብ ተበልተው እንዳይቀሩ "ዘራ
ቱነትሽንም" እንዲያከብሩ ጠቢብ መካሪ ይምክራቸው፡፡

"ነገር ገን፤ "ሙታን ስንዴት ይነሳ? የሚከተለው በምን ወይነት ስካል ነው?"
የሚሰ ሰው ሲኖር ይቸሳል፡፡ ስንተ ሞኝ! የምትዘራው ካለሞተ ሕይወት ስያገ
ኝም፡፡ የምትዘራውም የሰንዴ ወይም የሰላ ወይነት ዘር ቀንጣት ብቻ ስንጂ ወደ
ፊት የምትገኘውን ስካል ስዲዳለም፡፡ ስንዘክብራል ገን ስንደ ፈቀደ ስካልን ይሰጠ
ዋል፤ ስለደንዳንዳም የዘር ወይነት የራሱን ስካል ይሰጠዋል" (1ቆሮ 15:35-38)፡፡

አቤት ሥራው፤ ጥበብ ዕውቀቱ፤

ምድር "ዘር የሚሰጥ" ዘር ያዘለ" ታብቅል ሲል፤

በሕይወት ውስጥ ሕይወትን ከትቶ፤

በክቱም ውስጥ ሕይወትን ጨምሮ ከትቶ፤

ደግሞም በክቱ ውስጥ ሌላ ከትቶ፤

ላይቋረጥ እንደ ሰንሰለት አያይዞ፤
 በየመጋጠሚያውም ያለፈውን ሕይወት አባዝቶ፤
 የብዜት ብዜት እንዲሆን ከጥንት ቃኝቶ።
 ምንጭ ምንጭን፤ ምንጭ ምንጭን፤ እያከታተለ
 እንዲያፈልቅ፤
 ከአንዷ እልፍ አፍልቶ፤ አንዷን ፍሊት ደግሞ እልፍ
 እንድታፈላ እያደረገ፤
 እያሰደረገ፤
 ብዙ ተባዙ ለተባሉት ለሰው ልጆች እህልን፤ ፍራፍሬን፤
 አትክልትን ስጥቶ እየመገበ እየመገበ የሚያኖር፤
 የሕያዋን ምንጮች ምንጭ፤
 አቤት በረከትነቱ፤
 የቸርነት ሙላቱ፤
 የጥበብ ስፍነቱ፤ ግሩም ድንቅ፤
 ክብር ሃሌ ሉያ! ለእርሱ ለማንነቱ።

9. ሰው

"ሰንተ ውሰጣዊ ሰውነቱን ፈጥረዋል፤
 በስፍቱም፣ ማሕፀን ውስጥ ለበጀጅተህ ሠራሽኝ።
 ገራምና ድንቅ ሆኜ ተፈጥረሽበሁና ለመሰገንሃለሁ፤
 ሥራህ ድንቅ ነው፤
 ነፍሴም ይህን በውሰ ተፈጅታለች።
 ስኔ በሰውር በተሠራሁ ጊዜ፤
 በጥንቶች ከሰንተ ሰበተደበቀም፤
 በምድር ጥበቀት ውስጥ በጥበብ በተሠራሁ ጊዜ፤
 በዳኖችህ ገና ያሰተበጀውን ለካሴን ሰቆ፤
 ሰስኔ የተወሰነሽኝም ዘመናት፤
 ገና ለንዶቸው ወደ መኖር ሳይመጡ፤

በመቆሰፍ ተመዘገቡ" (መዝ 139፡13-16)።

ድንቅ አፈጣጠሩ

የሰው አካል ድንቅ ነው፤ የብልቶች ምንነትና ተግባራት ድንቅ ናቸው።
 የአካል ሥርዐተ ተግባሩ (systems) ድንቅ ናቸው።

- የደም ዑደት ድንቅ ነው፤ የደም ቧንቧ መረብ ድንቅ ነው።
- የሰሜት አውታራዊ ሥርዐት ድንቅ ነው።
 - መዳሰስ ድንቅ ነው፤
 - ማሸተት ዕጹብ ነው፤
 - መቅመስ ግሩም ነው፤
 - መስማት ትንግርት ነው፤
 - ማየት ዕጹብ ነው።

- የአካልን ዝቃጭና አሠር የማስወገድ ሥርዐት ድንቅ ነው።
- የአተነፋፈስ ሥርዐት ግሩም ነው፤
- የዐጥንት ሥሪትና ቅንብር ድንቅ ነው፤
- የጡንቻ አወጣጠር፤ አረጋገብ ሥርዐት ድንቅ ነው።
- የምግብ አፈጫጭና ሥርጭት ሥርዐት ድንቅ ነው።
- የነርቭ ክሮች መረብ አዘረጋግና የመልእክት ምልልስ ሥርዐት ድንቅ ነው።
- የወሲብና የመውለድ/የመራባት ሂደት ሥርዐት ድንቅ ነው።

- ❖ የአንጎል ቅንብር፤ የአእምሮ ራስነት ድንቅ ነው።
- ❖ አካል ሲወላከፍ፤ በተውሳክ ሲጠቃ ጤና ማጣትን የመ ከላከል ስልትና ፍልሚያው፤ ዐቅሙም ድንቅ ነው።
- ❖ በቅንጣት ሕዋስ ዘንድ ያለ ውስብስብ ፋብሪካ የአስተ ዳደር ሥርዐት ትንግርት ነው።
- ❖ ፍላጎት /መሻት በሰውነት ማደራቸው፤ ቤተኛነታቸው ግሩም ነው።
- ❖ የራስ ህልውና ግንዛቤ፤ ዕባቤ፤ ፈቃድ፤ ኅሊና፤ ስሜት።

ትዝታ፣ እንቅልፍ፣ ሕልም፣ ራእይ በብዙ ጥልቅ ጥበብ ተሸምነዋል።

የሰማይ ክዋክብት ቀጥራቸው እንደ ምድር አሸዋ በሆነባት አጽናፈ ዓለም የሰው ስፋት፣ ይዘትና ክብደት እንዴት ይነጻ ጸራል፤ እርስ በርሳችንም ግዙፍ፣ ቀጫጫ፣ ወፍራም፣ ቀጭንም ብንባባል በአጽናፈ ዓለም ፊት ኢምንት፣ መና፣ የለንም እንዳ ይባል ብቻ እንደ ነጥብ የምንቈጠር ነን፤ ሆኖም ፈጣሪ አምላክ ልዑል እግዚአብሔር ዋጋ አኖረብን፤ ጥላውን፣ ምስሉን፣ መልኩን አጠላብን፤ ጣል አደረገብን።

አንጎላችንን ከአንድ ኪሎ ተኩል የማይበልጥ ከ 10 ዋት በሚሆን የኤሌክትሪክ ጉልበት የሚሠራ ውሃማ፣ ለስላሳ፣ እስከ፣ ንጅ መሳይ አካል በዐሥር ቲሪሊዮን (10,000,000,000,000) የማያንሱ የነርቭ ክሮች ንክኪ ሸምኖ ውስብስብ የኤሌክትሮኒክስ ሕያው ዕቃ ማኅደርም አደረገን። በማሕፀን ሳለን ከፅንሰ ቀን ሦስት ሳምንት በኋላ ይኼ ውስብስብ ውስብስብ ሕያው የኤሌክትሮኒክስ ቅንጅት እንደሚዋቀር ታውቋል።

የዐጥንትን፣ የደም ዑደትን፣ የምግብ መፍጨትን፣ የመተንፈስን፣ አሠር ቁሻሻ የማስወገድን፣ የመራባትን፣ የጡንቻ ለንስላት፣ የነርቭ ክሮችን፣ የሰሜት አውታሮችን ማለትም የማየት፣ የማሸተት፣ የመስማት፣ የመቅመስ፣ የመዳበስ ሥርዐትን ለአካል ደነገን።

ሥራው ግሩምና አስደናቂ ነው። የማየት፣ የማሸተት፣ የመቅመስ፣ የመስማት እውነታ እንዴት እንዲከሰት ሆነ። በመዳበስም ሳቢያ ወሲባዊ መፈላለግንና ርካታን እንዴት አሠረጸ። ዐሳቡ ጥልቅ ነው። እነዚህን የሰሜት አውታሮች የመገንዘብ ቢያም፣ የደስታም ምንጭ አደረጋቸው።

70 ትሪልዮን የሚሆኑ የሰውነት ሕዋሳት ሁሉ ምግብ በደም ተሸካሚነት እንዲደርሳቸው የደም ቧንቧን መረብ አካል ውስጥ ዘረጋ። ቢቀጣጠሉ ምድርን አራት ጊዜ ሊጠመጥሙ የሚችሉ (160,000 ኪሎ ሜትር) የደም ቧንቧዎች መረብ አበጀ።

ልብታ፡-

እስቲ ቆም ብለን ጥያቄ እንጠይቅ፤

1. አዳም ሲፈጠር የሰንት ዓመት ጉልማሳ ነበር? - የመጀመሪያ የልደት ቀናቸውን ሲያከብሩ ሌዋንስ ለትሠራ የሰንት ዓመት ኩረዳ ነበረች? - የአንትሮፖሎጂስት መሳኪያ ዘዴ በዕለቱ ሰንት ያመለከተ ይሆን ነበር?

2. ወይም በገሊላ፣ ቃና ከተማ ጌታ ኢየሱስ የለወጠው ወይን ጠጅ የሰንት ቀን፣ ሳምንት፣ ወር ዕድሜ ነበረው?

ከፈረንጅ ሎሚ የማይበልጡ ኩላሊቶች መላውን የአካልን ደም በየአምስት ደቂቃው እያጣሩ በቀን 1500 ሊትር ያህል ደም ያለ ዕረፍት እያጠለሉ ያስተላልፋሉ።

የየሰውን የጣት አሻራና የተፈጥሮ ጠረን ልዩ ልዩ አደረገ። ልብ ቀንም ሌሊትም ያለ ዕረፍት ሲደበድብ መኖር፣ ሳምባም ወናፍ መስል ሥራውን ሳያስተንጉል እንዲሠራ ማድረጉ ዕጹብ ነው። ጥበትን ከአምስት መቶ የማያንሱ ሥራዎችን እንዲያከናውን ማስቻሉ ግሩም ነው። በሆድ ዕቃችን ውስጥ ሥጋን እንፋሪ የሆነውን አሲድ፣ ሃይድሮክሎሪክ አሲድ የተባለውን በሥጋ ኮረጃ ሲያስቀምጥ በሆድ ውስጥም ያለ ጥዳት እንዲርከፈከፍ ያደረገበት ጥበብ ውብ ነው። እሳትና ጭድን በአንድ ላይ እንደማኖር ነው።

ሰው ግዙፍ ቀስ ረቂቅ መንፈስም ነው። አንዳንዶች ሰውን ውስብስብ ቀስ አድርገው ይቈጥራሉ። እንዴት እንፈርጀው?

ስናስብ:-

ዕሳቦት ቀስ አይደል በሊትር አይሰፈር፤

አይመዘን በሚዘን አይለካ በሜትር፤

ይሻክር ይለበልስ በእጅ አይዳሰስ፤

ይጉምዝዝ ወይ ይጣፍጥ አይቀምሱት በምላስ፤

ቀለሙም አይታይ መዐዛው አይሸተት፤

ከብደቱ አይገመት፤

እዚያ ነው አይባል እዚህም አይባል፤

አድራሻ አልባም ቢሆን ኑሮውን ይኖራል።

ስሜትስ?

እርሱም ቀስ አይደለም ቀስ ያንቀሳቅሳል፤

ፍጥነቱ አይለካ አለሁ እያለ ደግሞም እልም ይላል።

ትዝታስ: ጎሊናስ ፈቃድስ ቀስ ነው ወይ?

ይኖሩ አይደል እንዴ ከቀስ መሰፈርት በላይ።

እርሱ:

የትዝታ፣ የዕሳቦት፣ የናፍቆት ቋቆችን በአንጎል ውስጥ አበጀ ላቸው፤ የአካል አንቅስቃሴ ማስተባበር፣ መምራት መቈጣጠርም በዚሁ ስፍራ መንበር ተበጀለት። ሰውን ሳይኪክም (ሥነ ልቡናዊ)፣ አርጋኒክም (ጡብ አካል) ማንነት ሰጠው። ውጫዊ ሰብእናን የለበሰ የእግዚአብሔርን ፈቃድ ለማስተጋባት የሚበቃን እውን የመንፈስ ሰብእናን አማከለበት። እግዚአብሔር ንቦችን ሙሉ በሙሉ ማጎበራዊ ፍጡር አድርጎ ሲሠራቸው ሰውን ግን ግላዊም ማጎበራዊም ፍጡር አደረገው።

ፈጣሪ ሰውን ሲሠራው:-

1. የራስ ህልውና ግንዛቤ፤
2. ፈቃድ፤

3. ልዩ ልዩ ፍላጎት ያደረበት (የመብላት፣ የመጠጣት፣ የወሲብ፣ የማወቅ፣ የክብር፣ የማጎበራዊ፣ የመራከብ፣ የመዋብ፣ ... ወዘተ)፤

4. ጎሊና

5. ስሜትና የማስላት ብቃት ያለው፤

6. ድምፅ አውጥቶ፣ ቃላትን አበጅቶ የማናገርን፣ የመነጋገርን፣ የማይምን ችሎታ የታደለው ነው። ባለ እንቅልፍ ዓለም፤ ሕልም ተመልካችም እንዲሆን አበቃው፤ በእነዚህ ሁሉ ረቂቅ ችሎታውን ጥበቡን ገለጠበት።

ኢኮኖሚስትነቱን፣ መሐንዲስነቱን፣ ጥቃት ተከላካይ ተዋጊነቱን፣ ፈዋሽነቱን ኬሚስትነቱን፣ ኮሚኒኬተርነቱን፣ የሕይወት ምንጭነቱን ወዘተ ... አሳየበት።

ሰዎች የተደነገገውን የተፈጥሮ ሕግ ለማወቅ ያጠናሉ እንጂ የተፈጥሮ ሕግ ደንጋጊዎች አይደሉም። ይልቁን እነርሱ ለሕግጋቱ በተናጥልም ሆነ በጥምር ተገዥዎች ናቸው። ከዚያም ሊወጡ፣ ሀላፊ ምጡቅ ሊሆኑ አይችሉም። ወዩ! ሞትም ይገዛቸዋል።

በየልሰ ሎው (ሕግ)፣ ፓስካልስ ሎው፣ ኒውተንስ ሎው፣ ወዘተ ... ቢባልም ሕጉ የእግዚአብሔር ሥራ ነው። እነርሱ አይተው ያስተዋሉ እና ያለፉ ሰዎች ናቸው።

እግዚአብሔር አምላክ ለእንስሳት የደመ ነፍስ ዕውቀት/ጥበብ (instinct) ሲያድላቸው፣ ለሰው ደግሞ ዐስቦ የሚደርስ አእምሮ፣ በመገለጥም የሚያውቅ (intuition) መንፈስ ሰጠው።

ሆኖም ሰው የመገንዘብ፣ የማሰብ፣ የማውጣንጠን ችሎታ ቢኖረውም ዐቅሙ፣ ብርታቱ፣ ዕውቀት፣ ማስተዋሉም ውሱን ነው። ከጨረሮች የተወሰኑትን ያያል፤ ከድምፆች የተወሰኑትን ይሰማል፤ ከችግሮች የተወሰኑትን ይሸከማል፤ ከጥያቄዎች የተወሰኑትን ይመ

ልሳል፤ ፍላጎቱ ብዙም ቢሆኑ የተወሰኑትን ያገኛል። ተግዳሮቱ ብዙ ሲሆን የተወሰኑትን ይቋቋማል፤ ይረታል። አካባቢውን በተወሰነ ደረጃ ያሻሽላል።

ሰው ከመንፈሳዊ ውድቀቱ ራሱን ማዳን፣ መንፈሳዊ ጨለማውን በራሱ ማብራት ፍጹም ይሳነዋል። ክፉው ተጠናውቶታል፤ ክፉት ተጣብቶታል፤ ኑሮው ብኩን ሆኖአል። እንግዲያስ፡- ሰው ከአምላኩ ጋር መታረቅ ያሻዋል፤ ሕይወቱ የሕይወትም ትርጉሙና ዋስትናው እርሱ ብቻ ነው።

10. ውዳሴና ጸሎት

ክብር ለጻድቁ፣ ሞገስ ለፈጣሪ

ሰማያቱ ድንበር የለሽ ናቸው፤

እርሱ ረቂቁን ልሂቁን፣ ቀሊሉን ክቡዱን (ኪርክስ እና ኪዛርስን) ፈጠረ፤

የማታየው የማይታየውም የእርሱ ሥራ ነው።

ዕፀዋት፣ እንስሳቱ የእጁ ሥራ ናቸው፤

ሰውም የእጁ ሥራ የእስትንፋሱ ማደሪያ ነው።

አቶሙም ጋላክሲውም የእጁ ሥራ ነው፤

እርሱ ቅርብም ሩቅም ነው፤

እርሱ ትላንት ዛሬም ነገም ነው፤

የፊቱም የኋላውም ለእርሱ እዚህ አሁን ነው።

እርሱ በጊዜ አይጠፈር፤ ወደ ነገም ወደ ትላንትም፤

ሺህ ሺህ ዓመት ወደ ፊት ሺህ ሺህ ዓመት ወደ ኋላ ዕልፎ ይሄዳል፤

ትላንት አላመለጠውም፤ ነገንም የሚጠብቅ አይደለም፤

ትላንትም ነገም በእርሱ ውስጥ ዛሬ ናቸው።

የወዲሁም የማዶውም በመጻፉ ውስጥ ይገኛሉ፤

ብርሃን ብርሃኑ ነው፤ በጨለማ ውስጥም ያለምንም መጭብ

ርበር ወለል አድርጎ ያያል።

"ጨለማ የሰንተን ዐይን ስይዝም፤

ሰቢቱም ስንዶ ቀን ያበራሰ፤

ጨለማም ብርሃንም ሰሰንተ ስንዶ ናቸውና" (መዝ 139፡12)።

እግዚአብሔር ትልቅ ነው፤ ሆኖም ማንንም አይንቅም፤ ህላዌ ምጡቅ ነው፤ ቢሆንም መንፈሱ ከተሰበረ ሰው ጋር ይሆናል (ኢዮ 36፡5)።

እንግዲያስ እንገዛለት፤ በፍቅሩም እንኑር፤

ለእኛ ሕይወትና የዘላለም ክብር ይሆንልናልና።

አንተ ፈጣሪ

አንተ ፈጣሪ ሆይ!

ፍጥረትህ ለአንተ ተዝልህ ወይ?

ሰማያውያኑ ምድራውያኑ፤

ነፍስ ዐወቀ ፈቃዳውያኑ፤

ነይህ ኑልቀ መሳፍርት የለው፤ ዐገብህ አይታገድ፤

ፈቃድህ ከቶ አይገደድ፤

ምነዋ ደጅ ጠኚ መሰልህ!

ምነዋ ተረጂ ተመጽዋች መሰልህ!

ምን ነው ነይል እያለህ አባባይ፤

ፕልበት አያለህ ተዘንባይ፤

ሆንህ!

የሚመስልህ ነበር ወይ?

አሁንስ ተገኘ ወይ?

ነገስ ቢሆን ይመጣል ወይ?

አንተ ህላዌ ምጡቅ፤ አኃዜ ኩሉ ትሰብእት፤

ፍፁም መለኮት፤

በፈቃድህ ባለ ፈቃድ ፍጡር አበጅተህ፤
በፈቃዱ ፈቅዶ ለፈቃድህ እንዲያድር ነበረ ምኞትህ።

ኢፈቃዳዊውማ!

በሥርዐት ተገርቶ በተፈጥሮ ሕግ ጋር ተዋይ፤
ወዲህ ላይል ወዲያ ላይል በሐዲዱ ተሐድዶ፤
ሰጥ ለጥ ብሎ በጥበብህ ተመትሮ ተመጥኖ፤
ይኖራል ክብርህን አብሣሪ ድንቅህን ተናጋሪ ሆኖ፤

በየዐይነታቸው የሚፈረጁት ሰማያውያኑ፤

ነፍስ ዐወቅ ፈቃዳውያኑ፤

ምን አሉ? አሜን እንዝልሃለን አሉ?

ጥልበታቸውን ለስግደት አዋሉ?

እዚህማ ምድራዊ ፈቃዳውያኑ፤

በዐመፃቸው እውነትህን አፈኑ፤

ጥበበኞች ነን ሲሉ ሞኞች ሆኑ፤

አሻፈረን እኛም አማልክት ነን ብለው ተገዳደሩ፤

ምልክ ሳሉ ራሳቸውን እንደ ምሉክ ቈጠሩ። (ሮሜ 1:18-23)

ተሰባሪ ክንዳቸውን ባንተ አነሱ፤

ፍጥረትህ ያበሠረውን ክብርህን አንኳሰሱ፤

ክቡር ፈጣሪ ለሆንከው ስግደት ነሡ፤

ራሳቸውን በጣዖታት አረከሱ፤

አንደበታቸውን በሠሪያቸው ላይ አላቀቁ፤

ትክኻቸውን ደግመው ደጋግመው ሰበቁ፤

አንተንና የአንተን ነገር አናናቁ።

እናንተ ፍጥረታት የየፊናችሁን ተቃውሞ ድምፅ አሰሙ፤

ሰማዩ ሰማያት በግርማችሁ አስገምግሙ፤

እናንተ ዕፀዋት፤ አበቦች ተነሡ ለጌታችሁ ድጋፍ ስጡ፤

እናንተ አዕዋፋት ኑ በዘማሬ በሙዚቃ ለድጋፍ ሰልፍ ውጡ፤

ደመናዎች ትመሙ

ነጉድጓድ አሰሙ

መብረቃችሁን አምባርቁ፤

ሰማዩን ሰንጥቁ

ምድሪቱንም ደልቁ፤

ውሃችሁን ልቀቁ

ተራራ ሜዳ ሽለቆውን በጌርፍ አጥለቅልቁ። (መዝ 104:1-35)

ምድርም ድጋፍሽን ሰጪ፤ ተንጠሽ ተንቀጥቅጠሽ ተቃው
ሞሽን አሳውቂ፤

እንዲህ ብለሽ የቀላጣ ጩኸትሽን ልቀቂ፤

እናንተ የጌታዬ ባላንጣዎች ውረዱ፤

አላዝላችሁም እልሽከማችሁም ሂዱ ወግዱ፤

እንደ ሰካር ተንገድገዱ፤

ብለሽ ስፍራ አሳጫቸው፤

በአየር ውስጥ እንሰፍሩለን ቢሉ፤

በምድር ላይ ቢጎማለሉ

አንተ ነፋስ ዐውሎ ነፋስ አካልባቸው፤

ብትን ብትንትን አድርጋቸው።

ኤሎሄ ኤሎሄ አቤቱ ማረን ተለመነን እስኪሉ፤

በንስሐ ራሳቸውን እስኪጥሉ፤

ከእባቡ ከዘንዶው ጋር መወገንን እስኪጠሉ፤

ጨለማውን አሌ ብለው ራሳቸውን ለብርሃኑ እስኪያውሉ።

እኒህ ሁሉ ፍጥረታቱ ፈቃድ አልባም ቢመስሉ፤

ለሠሪያቸው ፈቃድ ያድራሉ እርሱ አይነካብንም ይላሉ፤

የእግዚአብሔርን ልጆች መገለጥ በተስፋ ይጠባበቅ
ቃሉ፤

ለእምላክ ክብር ያድራሉ።

(ሮሜ 8:18-22)

ክፍል ሁለት

መላ እውነታን ማየት

እውነታ፡- ያለ፣ ነባራዊ፣ ረቂቅም ይሁን ግዙፍ ህላዌ ያለው፣ ምትህት ያልሆነ፣ ነዋሪ ነገር ነው።

እውነታ ስንል ያለ፣ ነዋሪ፣ የሆነ፣ ነባራዊ፣ ህልውና ያለው ወይም ያገኘ ነገርን ሁሉ የሚያጠቃልል ነው።

1. እውነታ በሁለት ይከፈላል

እውነታ በሁለት ይከፈላል፤ ይኸውም በአምስቱ የስሜት አውታሮችን አማካይነት በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ መንገድ የምንገነዘበው ወይም ልንገነዘብ የምንችላቸውን ነገሮች የሚያካትትና ሌላው ደግሞ በስሜት አውታሮች አማካይነት ልንደርስባቸው የማንችለውን ነገር ግን ነዋሪነት ወይም ህልውና ያላቸውን የሚያካትት ነው።

በስሜት አውታሮች አማካይነት የሚደረስበት ሁሉ "የሚታይ" እውነታ ሲሆን፣ ሌላው ደግሞ "የማይታይ" እውነታ ነው። የሰውም ሁለንተና የሚታየውንና የማይታየውን እውነታ ያካተተ ነው፤ በሚታየው የሚታየውን ስንገነዘብ የማይታየውን ደግሞ ልንገነዘብ የምንችለው በማይታየው ማንነታችን ነው።

የሚታየው እውነታን ብቻ ተቀብሎ የማይታየውን እውነታ መካድ ወይም የማይታየውን እውነታ ብቻ ተቀብሎ የሚታየውን መካድ ከአእምሮ ውጭ ያለውን ቀስ አካላዊውን እውነታ እንደሌለ ወይም እንደ ቅዠት መቀጠር ርቆ የሚያስኬድ አይደለም። ወላቃ አንኳ፣ የተሸመቀ ነው (ጠርጣሪነት) (skepticism) ኢታዋቂነት (agnosticism) እና ራሳዊነት (solipsism) ዐሳባውያን ፍልስፍናዎች የሚያስኬዱ አይደለም።

ቀስ አካላዊያን (materialists) እውነታ ቀስ አካላዊ ተፈጥሮን ብቻ ያካተተ ነው ይላሉ፤ አንዳንዶች ደግሞ እውነታ በዐሳብ ዓለም ውስጥ ያለ ነገር ነው ይላሉ።

መጽሐፍ ቅዱስ ግን የማይታይ ዘላለማዊ መንፈስ፣ እግዚአብሔር አምላክ፣ የሚታይ ፍጥረታዊ ዓለም፣ ሰዎችና መላእክት፣ መንፈሳዊም ዓለም እንዳለ ያስረዳናል። ክርስቲያን አማኞች በዚህ ረገድ ሁለቱንም እውነታዎች የሚቀበሉ እንደ መሆናቸው እውነታውያን (realists) ናቸው።

መጽሐፍ ቅዱስ እውነታን በሁለት ክፍሎ ያሳየናል፡-

1. በሥጋ "ዐይን" የሚታይ (በስሜት አውታሮች በቀጥታ/ በተዘዋዋሪ የምንገነዘበው)
2. በሥጋ "ዐይን" የማይታይ (በስሜት አውታሮች በቀጥታ/ በተዘዋዋሪ የማንደርስበት)

"ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ የማይታየው የስንጠረዥ ስሜት ይኸውም ዘላለማዊ ኅይለትና መስኮትነት፣ ከፍጥረቱ በገበዳ ይታያል። ስለዚህ ሰዎች ማመካከያ የላቸውም" (ሮሜ 1፡20)።

"ስርሱ የማይታይ ስምዓክ ስምዓክ ነው። ከፍጥረቱ ሁሉ በፊት በኩር ነው፤ ሁሉ ነገር በስርሱ ተፈጥሮአል። በሰማይና በምድር ያሉ፣ የሚታዩና የማይታዩ ዙፋኖች ቢሆኑ ወይም ኅይለት ገዢዎች ቢሆኑ ወይም ባለሥልጣናት ሁሉም ነገር በስርሱና በስርሱ ተፈጥሮአል። ስርሱ ከሁሉ በፊት ነው፣ ሁሉም ነገር በስንድ ዓይ ተያይዞ የዘናው በስርሱ ነው" (ቈላ 1፡15-17)።

"ዓለማት በስንጠረዥ ቃል ስንደ ተፈጠረ በስምነት ስንደሰን፤ ስለዚህ የሚታየው ነገር የተፈጠረው ከሚታየው ስንደሰሆን ስንገነዘባለን" (ዕብ11፡3)።

2. የማይታየው እውነታ

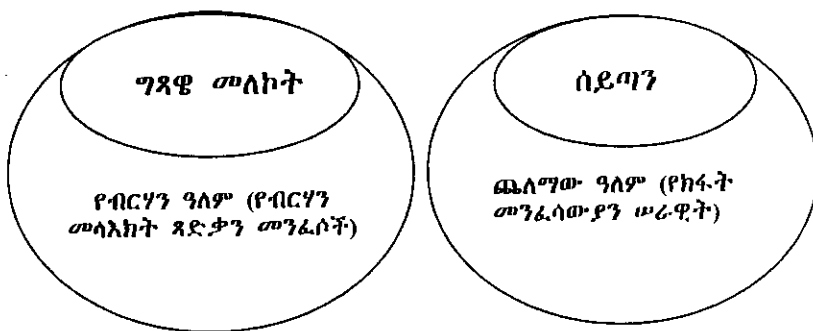
የማይታየው እውነታ ራሱ በሁለት ይከፈላል

በመልካም እና በክፉ ወይም በብርሃንና በጨለማ ወይም በቅዱስና በርኩስ፣ በጽድቅና በዐመፅ፣ በሕይወት ሰጭና በገዳይ ወይም በታዳጊና በአጥፊ ወይም በብርሃን ንጉሥ እና በጨለማው ገዥ ይከፈላል።

- "የብርሃን ዓለም" - የብርሃን መንግሥት
- "የጨለማ ዓለም" - የጨለማው መንግሥት

የብርሃን ዓለም - የብርሃን መንግሥት

የጨለማ ዓለም - የጨለማው መንግሥት

3. የሚታየው ዓለምና የማይታየው ዓለም ተጓዳኝ ህላዌ አላቸው

- ስፍራን ወይም ጊዜን የግድ ማካለል የለባቸውም
- ሁለቱን ህላዌያት የሚያካትት ህልው (ሰው) በአንድ ወቅትና ስፍራ በሁለቱም እውነታዎች (ዓለማት) ውስጥ ሊገኝ ይችላል።

"... የስገዚሰብሔር መንግሥት በሚታይ ምዕክቶች ስትመጣም፤ ሰዎችም "ስዚህ ናት" ወይም "ስዚያ ናት" ማለት ስላችሁም፡ ስነሆ፣ የስገዚሰብሔር መንግሥት በመካከላቸው ናትና" (ሉቃ 17:20-21)።

"... ደቀ መዛሙርቱ ስዚያውን በመፍራት በሮችን ቀጠፊው ተሰብስበው ሳሰ ሲዋሰኑ በመጣና በመካከላቸው ቆሞ "ስሳም ስስናንተ ይሆን" ሰላቸው (ዮሐ 20:19)።

በአንድ ስፍራ ቀኑን አካል ተገኝ ማለት በዚያ ስፍራ መንፈሳዊ

አካል ተገፋ፣ ገለል ተደረገ ማለት አይደለም። ቀኑን አካል፣ መንፈሳዊ አካልን በስፍራ አንጻር የሚተካ ኃይል ያለው አይደለም። ቀኑን አካል ባለበት ስፍራና ጊዜ መንፈሳዊ አካል ሊኖር ይችላል።

ደቀ መዛሙርቱ አይሁድን በመፍራት በሮችን ቁልፈው ተሰብስበው በነበሩበት ቤት፣ ጌታ ኢየሱስ በትንሣኤ አካሉ ሲገባ ግድግዳውን ወይም ጣራውን ወይም የተዘጋውን መዝጊያ ሰንጥቆ፣ ቀዶ የገባ አልነበረም፤ በሙሉ አካሉ የቀኑን አካል በነበረበት ስፍራ ነው ዐልፎ የገባው ወይም የወጣው።

በአንድ ቤት ውስጥ አጋንንት ከያዟቸው ሰዎች አጋንንቱ በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ስም እንዲወጡ ሲደረግ፣ አጋንንቱም ሲወጡ ከአካባቢው እንዲርቁ ሲታዘዙ እና ሲሄዱ የቤቱ በር ወይም መስኮቱ ሲከፈትላቸው ወይም ቀዳዳ ሊበጅላቸው አያስፈልግም፤ ወጥተው ግን ይሄዳሉ። የቀኑን አካል መኖር፣ የመንፈሳዊ አካልን ከመውጣት፣ ከመግባት፣ አቋርጦ ከመሄድ አይከለክልም፤ በመተላለፍ ወቅት በዚያው በአንድ ስፍራና ጊዜ መንፈሳዊውም አካል፣ ቀኑን አካሉም በአንድ ጊዜ ነበሩ ማለት ነው።

ቀኑን ዓለምና መንፈሳዊ ዓለም በአንድ የጋራ ሕግ ደንብ ወይም ሥርዐት የሚተዳደሩ አይደሉም።

በቀኑን ዓለም የሚሠሩት ሕግጋት ከመንፈሳዊ ዓለም ሕግጋት የተለዩ ናቸው። የመንፈሳዊ ዓለም ሕግጋትን ከቀኑን ዓለም ሕግጋት ጋር ልናስተያይ፣ ተመሳሳይ ባሕርያት ልናስቀምጥ አንችልም። የቀኑን ዓለም ሕግጋት የመንፈሳዊ ዓለምን አይገዛም፤ መንፈሳዊ አካላት በቀኑን ዓለም ድንበርና ሥርዐት አይያዙም፤ መንፈሳዊው ዓለም የራሱ የሆነ ልዩ ዓለም ነው። ሁለቱም የይዘትና የባሕርይ ልዩነት አላቸው።

በተጨማሪም በቅዱሱ መንፈሳዊ ዓለምና በወደቀው መንፈሳዊ ዓለም መካከል ልዩነት እንደሚኖር ግልጽ ነው።

4. የሰው ልጆች የሚታየውንና የማይታየውን እውነታ የሚጋራ ህላዌ አላቸው

ሰው ውጫዊና ውስጣዊ ሰውነት ያለው የእግዚአብሔር ፍጡር ነው፤ ውጫዊ ሰውነቱ/ ልብሰ ሰብእናው በሚታየው ፍጥረታዊ ነገሮች ሲገነባ ውስጣዊ ማንነቱ እውን ሰብእናው ደግሞ ከማይታዩ መንፈሳዊ ወይም ልቡናዊ ነገሮች ይታነጻል። ውስጣዊ ማንነታችን ደግሞ ዘላቂ፣ ዕድሜ የማይቈረጥለት ነው። የውስጥ ሰውነት ዘላቂ ቢሆንም፤ በምዉትነትም መልክ፤ በሕያውነትም መልክ ሊኖር ይችላል፤ በምዉትነቱ በጨለማ ዓለም አልያም በሕያውነቱ በመንፈስ ብርሃን ዓለም መሆኑ ነው። እንደ ሕያውነቱ ከብርሃን መንግሥት ጋር ይራከባል፤ እንደ ምዉትነቱ በጨለማ መንግሥት ዕዝ በሞት ዓለም ይኖራል።

"ሲዮሱስም ስንደ ገና በሰዎች 'ስኔ የዓበም ብርሃን ነኝ፣ የሚከተሰኝም የሕይወት ብርሃን ይሆንበታል ስንጂ ከቶ በጨለማ ስይመሳሰለም' ሰሳቸው" (ዮሐ8:12)

የሰው እውን ሰብእና ወይም መንፈሳዊ ማንነቱ ከብርሃን ወይም ከጨለማው መንፈስ ጋር የሚራከብ ወይም ኅብረት ያለው ነው።

"ስንዚሰብሔር ስምዓክ ከምድር ዐፈር ወስዶ ሰውን ስበጃው፣ በሰፍንጫውም የሕይወትን ስስተንፋስ ስፍ ስሰበት ሰውም ሕያው ነፍስ ሆነ" (ዘፍ2:7)።

"... ሰማያትን የዘረጋ፣ ምድርን የመሠረተ፣ የሰውንም መንፈስ በውስጡ የሠራ ስንዚሰብሔር ስንዲህ ይሳሰ" (ዘካ 12:1)።

"ከሰዚህ ተስፋ ስንቁርጥም፣ ውጫዊው ሰውነታችን ስየጠፋ ቢሄድም ስንኳ ውስጣዊው ሰውነታችን ዕበት ዕበት ይታደሳል (2ቆሮ 4:16)።

"ሁሉን ነገር በጊዜው ውብ ስድርገ ሠራው፣ በሰዎች ሰብ ዘሳስማዊነትን ሰኖረ፤ ይሁን ስንጂ ስንዚሰብሔር ከመጀመሪያ ስስክ መጨረሻ ያደረገውን ሰው ማወቅ ስይችሉም (መክ 3:11)።

5. የማይታየውን ዓለም በሚታየው ዓለም ቋንቋ የመግለጽ ግዴታ

የማይታየውን ዓለም (እውነታ) በሚታየው ዓለም (እውነታ) ቋንቋ ለመግለጽ ከመሞከር ሌላ አማራጭ የለም።

ቋንቋ ውጫዊውን ማንነታችን ታኮ ወይም ተመርኩ። የሚታየውን እውነታ ቀዳሚ አድርጎ የሚመጣ፣ የሚወለድ፣ የሚዳብር መግባቢያ ነው።

የማይታየውን እውነታ ለመግለጽ ለሚታየው እውነታ የተቀነባ በረውን ቋንቋ ለመጠቀም እንገደዳለን። ሆኖም የማይታየውን በሚገባ ለመግለጥ ዐቅም ያንሰዋል። መግለጫነቱ በመውተርተር፣ በመንገዳገድ፣ በመንተባተብ ነው።

ስለ ሆነም ከመወለጫጫም፣ ከድንግዝግዝታ፣ ከቀላምጠላ ማም ለጥ አይችልም/አይቻልም። በሚታየው ክልል እንኳ የሩቁን በቅርቡ ያልተለመደውን በተለመደው እንዲሁም የማይታየውን እውነታ በሚታየው እውነታ ቋንቋ ወይም ትእምርት (symbol) መግለጥ ብዙ ጊዜ የግድ ይሆናል።

2ቆሮ 4:16-18፣ መዝ 19:1-4፣5-6፣ 139:16፣ ማር 9:44

በማመሳሰልም መግለጥ አንዱ ስልት ነው (ራእ 4:3፣7፣9፣7-9)።

ለምሳሌ "የእግዚአብሔር እጅ ከማዳን አላጠረችም" (ኢሳ 59:1) ስንል በተፈጥሮ ዐይን የማይታየውን የእግዚአብሔርን የማዳን ሥራ ለመግለጽ በማዳን ሥራው ከብልቶቻችን መካከል የታወቀውን እጅ ተጠቅመን፣ ለእግዚአብሔር ሰጥተን፣ እግዚአብሔር የሚያድን መሆኑን እንረዳለን፤ እናስረዳለን። ዱላ ሲሰነ

ዘር ዐይንን፣ ፊትን ለመከላከል ምንም ሳያቅማማ ከተፍ ብሎ የሚጋፈጥ እጅ ነው። ተንሸራተን ብንወድቅ ሰውነትን ከጥጥት ለመታደግ ቀድሞ የሚዘረጋ ምርኮዝ የሚሆን እጅ ነው። ሌላው ሰው ቢወድቅ ሰውየውን ለማንሣት የሚዘረጋ እጅ ነው ወዘተ ...።

ስለ ሆነም እኛ ከብልቶቻችን መካከል ለማዳን፣ ለመታደግ ከፍ ተኛ ሚና የሚጫወት እጅ መሆኑን ስለምንረዳ የእግዚአብሔርንም የማዳን፣ የመታደግ ሥራ ለመግለጽ የእግዚአብሔር እጅ እንላለን፤ ይህም፣ የእግዚአብሔርን አዳኝነት ለመግለጽ የሰላ መንገድ ነው። ይህ ማለት እግዚአብሔር ቀስ የሆነ፣ ከሰማይ ወደ ምድር የሚደርስ ጣቶችም ያሉት እጅ አለው ማለት አይደለም።

የእግዚአብሔር ዐይኖች በምድር ዙሪያ ይሸከረከራሉ ሲባል ቀላዊ የሆነ ዐይን እንደ ኅማ ወይም እንደ ኳስ በምድር ዙሪያ ወይም እንደ ሳተላይት ምድርን ይዞራሉ ማለት አይደለም። እግዚአብሔር በምድር ዙሪያ የሚከናወነውን ያያል፤ ያውቃል ማለት እንጂ።

6. የሚታየውን እውነታ እንኳ አጥርቶ የማየት ችግር

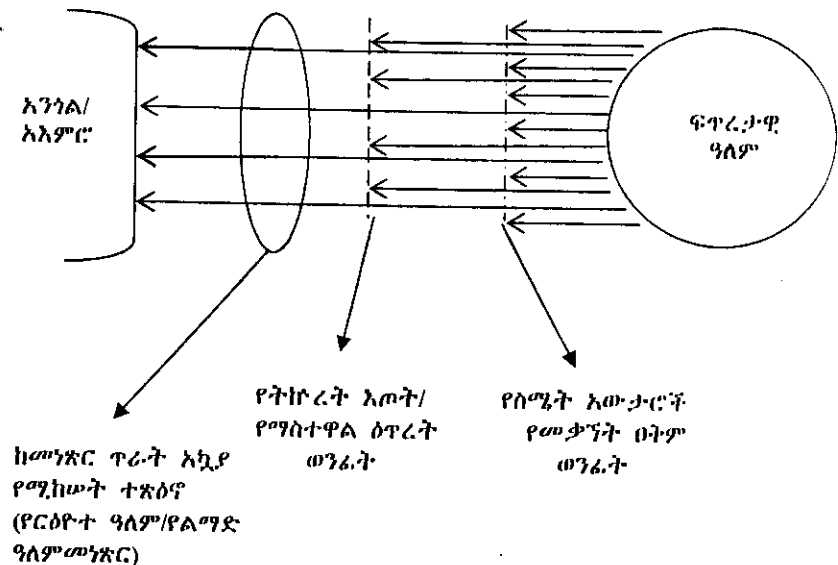
የሚታየውን እውነታ በውጫዊ ዐይናችን ወይም የማይታየውን እውነታ በውስጥ ሰውነት ዐይናችን በጥራት የማየት ችግር አለ ብን። እውነታ ነባራዊነት ያለው ቢሆንም፣ በጥራት መመልከት ለጠራ ግንዛቤ አስፈላጊ ነው።

እውነታን በጥራት አይቶ ሙሉ በሙሉ የጠራ ግንዛቤ ማግኘት አዳጋች ነው። ሙሉ በሙሉ የጠራ ግንዛቤ እንዳይገኝ የሚያደርጉ አሉታዊ ክሥተቶችና ውሴንነትም አሉ።

አንዱ ችግር የሚያይ ማንነታችን ዐቅም ወይም ብቃት ነው። ሁለተኛው ችግር የበቂ ብርሃን እጦት ሲሆን፣ ሌላው ችግር

ደግሞ በትክክል እንዳንገነዘብ ዐይናችንን የሚያጠናግር የንጽ ረተ ዓለም፣ የልማድ ወይም የአመለካከት ዝንባሌ መነጽራችን ነው። እውነታ ነዋሪ ህልውና ያለው ነገር ሁሉ እንደ ሆነ ቀደም ሲል ተገልጿል። ይህም ስለ ታየ ወይም ስላልታየ አይደለም፤ ይታይም አይታይም ኑባሬ ያለው ማለት ነው።

አንገል የስሜት አውታሮችን ተጠቅሞ የሚታየውን እውነታ ወደ መገንዘብ ያደርሰናል። ይሁንና የስሜት አውታሮቻችንን የመቃኘት ችሎታ ስፋትና ጥልቀት የተመጠነ ነው። በስሜት አውታሮቻችን አቅም ከልል ውስጥ የሚገኙትን ነገሮች እንኳ በሚገባ እንገነዘብም ወይም አናስተውልም። የሚታየው እውነታ እንኳ በእኛ ዘንድ የሚያገኘው ግንዛቤ ብዙ የተጓደለው (የጎደለው) ነው።

ለምሳሌ ዐይናችን ጨረሮችን ሁሉ አያይም (ቤታ ሬይ፣ አል ትራ ቫዩሌት ሬይ፣ ጋማ ሬይ፣ ኢክስ ሬይ፣ ሬድዮ ዌቭ፣ ማይ ክሮ ዌቭ፣ ኢንፍራሬድ ሬይ የተባሉትን ጨረሮች ማየት አይችልም)።

ቂዳችን በላይ ላይ የሚያርፉ ጨረሮች ሁሉ አይሰሙትም፤ ጆሮ አችን ከተወሰነ ርግብግቢት ክልል ያነሰ ወይም የበለጠን የመስማት ዐቅም የለውም። አፍንጫም ምላሽም እንዲሁ ዐቅማቸው ውሱን ነው። ከአንዳንድ እንስሶች ዐቅም ጋር እንኳ አይስተካ ከሉም።

የሚሰማውን እንኳ ስንሰማ ሁሉን አንሰማም፤ የሚታየውን ስናይ እንኳ ሁሉን አጥርተን አናይም። መርጠን ወይም አጥልለን ነው የምናየው፤ መርጠን ወይም አጥልለን ነው የምንሰማው።

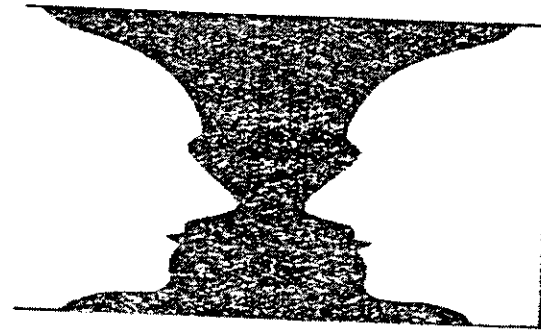
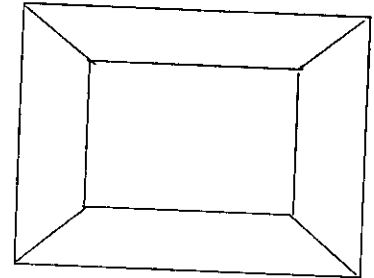
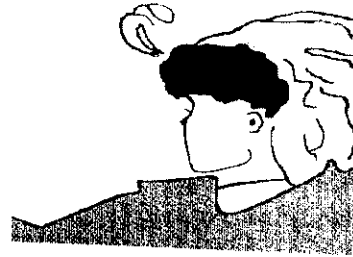
ሰማን የምንለውንም ሁልጊዜ በትክክል አንሰማም፤ አዛብተንም እንሰማለን፤ ለሰማነው ልዩ ትርጉም እንሰማለን፤ አየን የምንለውንም እንኳ አዛብተን እናያለን፤ እንተረጉማለን።

ለምሳሌ፡-

በጨለማ ውስጥ አንድ ሰው ጫፉ የፋመ ስንጦር ይዞ እጁን ቢያሸከረክር የቀለበት አሳት እንዳየን እንቁጥራለን። ሌባ ጣታችንና የማካል ጣታችን አስተላልፈን በመካከል እንደ ዐተር ድብ ልብል የሆነ ነገር ብናንከባልል ሁለት ዐተርማ ነገሮችን እንደ ምንዳብስ እንቁጥራለን።

የተለያዩ ሰዎች አንዱን ነገር አይተው የተለያዩ ነገሮች እንዳይዩ የሚናገሩባቸው ሁኔታዎች ብዙ ናቸው።

ለምሳሌ፤ ከዚህ በታች ያሉ ምስሎች ምን ያሳዩናል?

7. የማይታየው የብርሃን ዓለም - የእግዚአብሔር መንግሥት መንግሥት $\Rightarrow$ ለ-ዐላዊነትን፣ ግዛትን፣ አገዛዝን ያመለክታል።

የእግዚአብሔር መንግሥት

1 - እግዚአብሔር በፈጣሪነቱ በአጋዚ ክፍሉ አምላክነቱ የሚገነቡት ዑሉ ነው (መዝ30:10)።

2 - የእግዚአብሔር ገዢነት በፈቃዱ ተቀባይነት ያገኘበት ፈቃዳውያን ፍጡራን የሚገነቡት ነው።

የእግዚአብሔር መንግሥት፤ የክርስቶስ መንግሥት፡-

በክርስቶስ ኢየሱስ ወደ ምድር መምጣት እንዲሁም በሞቱና

በትንሣኤው በዚች የጠፋች ዓለም የተገለጠ ገዥነቱ፤ በውዴታ፤ በፈቃድ ተቀባይነት ያገኘበት፤ በክርስቶስ ኢየሱስ ዳግም መምጣት ክፋውን የጨለማ አገዛዝ በማስወገድ በሙላት የሚገለጥ የዘላለም ሕይወት፤ የዘላለም ክብር መንግሥት ነው።

ይህ የእግዚአብሔር መንግሥት፡-

- የገባንበትና ገና የምንገባበት መንግሥት፤
- የመጣ፤ ያለ እና ገና የሚመጣ መንግሥት፤
- ያየነው እና ገና የምናየው መንግሥት፤
- ያዳነን እና የሚያድነን መንግሥት ነው።

ይህ መንግሥት፡- (ዘጸ 13-5)

- የማይናወጥ፤ የማይሻር መንግሥት ነው፤
- የብርሃን መንግሥት ነው፤
- የጽድቅና የፍትሕ፤ የምሕረት መንግሥት ነው፤
- የዘላለም ሕይወት መንግሥት ነው፤
- የክብር መንግሥት ነው፤
- የሰላም መንግሥት ነው፤
- ቅዱስ መንግሥት ነው።

የልጁ የኢየሱስ ክርስቶስ መንግሥት

የእግዚአብሔር መንግሥት፡-

- የጽድቅና የሰላም - በመንፈስ ቅዱስም የሆነ ደስታ (ሮሜ 14:17)፤
- የጨለማን ጥልበት የሚሰብር ንይል (ቄላ 2:15)፤
- በደሙ የሚሆን የኅጢአት ስርዐት የሚገኝበት (ቄላ 1:13)፤
- ሕይወትና ኢመዋቲነት፤ ክብርም የሰፈነበት (2ጢሞ 1:10)፤
- በቅዱሳኑ ሊገረም የሚመጣበት ነው (2ተሰ 1:9-10)።

(ጸሎት በመንፈስ ወደ መንበሩ ማረግ ነው፤ የመንፈስ ወደ እግዚአብሔር ግሥግሣ ነው።)

"ሲኦሎም መወሰን ስሙነት ስለሆነ፤ ማንም ዳግመኛ ካስተወሰደ በቀር የስግዚአብሔርን መንግሥት ሲያዳ ስዳቸውም" ስለው። . . . "ስሙነት ስለሆነ፤ ማንም ከውሃና ከመንፈስ ካስተወሰደ በቀር ወደ ስግዚአብሔር መንግሥት ሲገባ ስዳቸውም፤ ከሥጋ የተወሰደ ሥጋ ነው ከመንፈስ የተወሰደ መንፈስ ነው" (ዮሐ 3:3-5)።

"ስርሱ ከጨለማው ስገዛዝ ታደገን፤ ወደሚወደው ሰጂ መንግሥትም ስገረን . . ." (ቄላ 3:13)።

"ስግዚአብሔርም ከክርስቶስ ጋር ስለነሥን በክርስቶስ ሲኦሎስ በስማዎቹ ስፍራ ከስርሱ ጋር ስለቀመጠን" (ኤፌ 2:6)።

"ስንገዲህ ከክርስቶስ ጋር ከተነሣችሁ ክርስቶስ በስግዚአብሔር ቀኝ በተቀመጠበት በሳይ ያሉ ነገሮችን ስሹ፤ ወሳባችሁም በሳይ በሰው ሳይ ስንጂ በምድቂቱ ነገር ሳይ ስዳሁን። ሞታችኋልና፤ ሕይወታችሁም ከክርስቶስ ጋር በስግዚአብሔር ዘንድ ተሰውርሰልና፤ ሕይወታችሁ የሆነው ክርስቶስ በሚገለጥበት ጊዜ ስናንተም በዚያን ጊዜ ከስርሱ ጋር በክብር ተገለጣላችሁ" (ቄላ 3:1-4)።

"የሰላም ስምሳክ ሁለንተናችሁን ይቀድስ፤ መንፈሳችሁ፤ ሄሳባችሁ ሥጋችሁ ጌታችን ሲኦሎስ ክርስቶስ በሚመጣበት ጊዜ ያስ ነቀፋ ይጠበቅ" (1ተሰ 5:23)።

በብርሃኑ ዓለም (በማይታየው እውነታ) መግባት፤ ነዋሪነት፤ ዜግነት፤ ቤተክነት፤ ሎሌነትም ማግኘት በግል ጥሪ በግል ውሳኔ ነው።

- ጥሪው ቅዱስና ሰማያዊ፤ ጸጸትም የሌለበት ነው። ጥዙውም የየዕለት ነው።
- ግንኙነቱም በግል ነው።
- ጸሎትም በይነተኛ መንገዱ ነው።

8. የብርሃን መንግሥት ዜግነት የሚገኝበትና የሚጠበቅበት መንገድ

በጌታችን ወደ እግዚአብሔር መመለስና በልጁ በጌታችን በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን (ሐሥ20:21)።

ንስሐ ትርጉምና ውጤት የሚኖረው በእግዚአብሔር እና በመንግሥቱ ትይዩ ተኹኖ ሲካሄድ ነው። ንስሐ ትርጉምና ውጤት የሚኖረው ከእግዚአብሔር መንግሥት እይታ አንጻር ብቻ ነው።

በጸጋ የእግዚአብሔር የጸጋ ልጅነትን ማግኘት፤ በመንፈስ ቅዱስ ዳግም መወለድ፤ ዳግም ልደት በተገኘበት በዚህ መንፈስ ኃይል መሞላት፤ መመራት፤ መመላለስ እውነተኛ ክርስትና ነው።

ኅብረታችን በመንፈስ ቅዱስ አማካኝነት ከእግዚአብሔር አብ፤ ከልጁም ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ነው (ዮሐ3:3-5፤ ገላ5:16-25፤ 1ዮሐ 1:3)።

ድኅታችን፡-

- የድኅታችን ምንጭ የእግዚአብሔር ጸጋ ነው፤
- የድኅታችን መሠረት የጌታ ኢየሱስ የመሥዋዕትነት ደም ነው፤
- የድኅታችን መንገዱ የእምነት መንገድ ነው፤
- የድኅታችን መተግበሪያ ኃይል የመንፈስ ቅዱስ ኃይል ነው (ሮሜ 3:21-26፤ ገላ2:20-21)።

ይህ የእግዚአብሔር መንግሥት ዜግነት እስካልተገኘ ድረስ የጨለማው መንግሥት ዜጋዎች ነን (በአይቀሬዎ-by default)።

- መስቀሉ መሸጋገሪያ ድልድይ/በር ነው
ኤፌ 2:18-19 2ጢሞ 1:9-10
ዕብ 3:1-2 1ዮሐ 1:3:7

"... ነገር ገን ሰሚዎቹ ቃሉን ከስምነት ጋር ሰባሳዋሐዱት ስለመቀማቸውም" (ዕብ 4:2)።

የእግዚአብሔርን መንግሥት ማየት በእምነትም በውስጣችን ማጽናት በሕይወታችን የጓጉሉ ነገሮችን ይበትናል፤ አመለካከትን ያቀናል፤ ያጠራል።

9. ለተሰጠ ሕይወትና አገልግሎት የማይታየውን እውነታ (የብርሃን መንግሥት) ማየት ወሳኝ ነው (ዛሬ ችግራችን ዕጢናትና ድንዛዜ ነው)

በዘዳግም 29 ላይ እንደ ተገለጠው ሙሴ እስራኤላውያንን ሁሉ ጠርቶ፤ "እግዚአብሔር በግብፅ በፈርዖን በሹማምቱ ሁሉና በመላ አገሩ ላይ ያደረገውን ሁሉ ዐይኖቻችሁ አይተዋል፤ እነዚያን ከጣድ ፈተናዎች፤ ተአምራዊ ምልክቶችና ታላላቅ ድንቆች በገዛ ዐይኖቻችሁ አይታችኋል" ካላቸው በኋላ፤ "እስከ ዛሬ ድረስ እግዚአብሔር የሚያስተውል አእምሮ ወይም የሚያይ ዐይን ወይም የሚሰማ ጆሮ አልሰጣችሁም" አላቸው። ይህ እያዩ አለማየት፤ እየሰሙ አለመስማት፤ አለማስተዋል አንዳለ ያሳየናል። ያ የኪዳን ሕዝብ ባለማየት፤ ባለመስማት ችግር ውስጥ እንደ ነበረ ያስረዳናል።

ለዚህ የኪዳን ሕዝብ እግዚአብሔር በኤርምያስ 5:21 ላይ፡-

"ስናንተ ዐዲን ስያሳችሁ የማታዩ፤
ጃሮ ስያሳችሁ የማትሰጡ፤
ሞቾችና የማታሰተውሱ ሰዎች ዘዩ ስሙ!" ብሎ ሲጣራ እናያለን።

እግዚአብሔርን ያላየ ዐይን፤ ያልሰማ ጆሮ እግዚአብሔርን አይፈራም፤ ለስሙም ክብርን አይሰጥም።

እግዚአብሔር በፍጥረቱም ሆነ በታሪክ ውስጥ በሚያከናውኑ

ቸው ድንቆችና ምልክቶች በኩል ወይም አማካይነት እርሱን እንድናየው፣ ክብሩን እንድናስተውል ይሻል። ሰማያት እኮ የእግዚአብሔርን ክብር ነው የሚናገሩት (መዝ19፡1)፤ ሱራፌልም ቅዱስ፣ ቅዱስ፣ ቅዱስ እያሉ ምድር ሁሉ በክብሩ ተሞልታለች እያሉ ነው የሚያስተጋቡት (ኢሳ 6፡3)። ሁለቱም የውጭውም የውስጡም ዐይኖቻችን ተከፍተው ሰማያትን ስንመለከት መልእክታቸውን እናዳምጣለን። አምላካዊ የሆነውን ነገር፣ የእግዚአብሔርን ክብር በእነርሱ ውስጥ እናያለን። ሱራፌል ምድር በእግዚአብሔር ክብር መሞላቷን አይተው ተናገሩ፤ እኛስ የእግዚአብሔርን ክብር በሰማያት በምድርም ዘንድ ለማየት ዐይኖችን የተከፈተልን ነን ወይ?

በእግዚአብሔር ፍጥረት ውስጥ፣ በእግዚአብሔር የታሪክ ሥራ ውስጥ፣ የእግዚአብሔርን ረቂቅ ነገር ለማየት የውስጥ ዐይኖችን ሊከፈት፣ ሊበራ ይገባል፤ አለበለዚያ ሁለንተናችን በሚታየው ብቻ ይታጠራል፤ ውስጣችንም ግዙተኛ ይሆናል። የሎዶቅያ ቤተክርስቲያን እያየች ዕጩ ነበረች፤ እያወቀች ለካስ ከቶ አላዋቂ ነበረች፤ ለበስኩ አያለች ተራቀታ ነበር፤ በለጠግሁ እያለች ደኸይታ ነበር፤ አንዳችም አልጌደለብኝም እያለች ምስኪን ነበረች።

- እምነት ከማይታየው እውነታ (የብርሃን) ጋር የተቋራኘ ነው፤
- የማይታየውን ማየታችን የእምነታችን ጥንበስ ወይም ጅማሮ ነው፤
 - እምነት ያየነውን ማጽኛ፣ በውስጣችንም ማኖርያ ነው፤
 - እምነት በጭማሮ ማየት ይታደሳል፤ ይጉለብታል።

ዕብ 11፡1-40
ኤፌ 3፡16-17

የማይታየውን ለማየት የውስጥ ዐይኖችን ሊበራ ያስፈልጋል። የውስጥ ዐይኖችን ሲከፈት የእግዚአብሔርም ብርሃን ሲበራልን የማይታየውን ማየት እንችላለን። እንደ ዐይኖችን መከፈት እንደ ብርሃኑም ድምቀት የማይታየውን አጥርቶ የማየት ደረጃችን ከፍ ይላል።

"ስንተ የተኛህ ንቃ፤
ከሙታን ተነሣ፤
ከርስቶስም ያበራሳህ" (ኤፌ 5፡14)።

ዕጩነት፣ ማየት የተሳነው ነው፤ ይሁንና መተኛትም፣ ዐይንን አለመከፈትም ማለትም ዐይን ፍሮ እስከ አልተከፈተ ድረስ ጥዳቱ ያው እንደ ዕጩነት ነው።

"ስንዲሁም በስርሱ የተጠራችሁበት ተስፋ፣ ይህም በቀዳሳኑ ዘንድ ያሰውን ከቦሮ የሆነውን የርስቱን ባሰጠገነት ምን ስንደ ሆነ ታውቁ ዘንድ የሰባችሁን ዐይኖች ስንደበረ በስኛ ሰምናምነውም ከሁሉ በላይ ታላቅ የሆነውን ኅይሱን ስንደታውቁ ስንደያስሁ" (ኤፌ 1፡18-19)።

እውነተኛ አማኝ የብርሃኑን ዓለም ለማየት ዐይኑ የተከፈተለት ነው፤ ሆኖም በፈቃዱ በስንፍናውም ዐይኑን ለመከፈት ካልበቃ በብርሃን ውስጥ ሆኖም እንኳ የሚደናበር ነው።

- ⇒ መንፈስ ቅዱስ ጎላጭ ነው (ዮሐ 14፡17፡26፤ 16፡13-14፤ ኤፌ 1፡13-14)፤
- ⇒ መንፈስ ቅዱስ ከማይታየው የብርሃን እውነታ ጋር የሚያይዝ የሚያራከብ የሚያፈኑር ነው፤
- ⇒ መንፈስ ቅዱስ ትናንትና እና ዛሬን እንዲሁም ነገንና ዛሬን በውስጣችን ያገናኛል፤ መንፈስ ቅዱስ የማይውን ወደዚህ የወደፊቱን ወደ ዛሬ እኛ ወዳለንበት ያመጣል። በነገና በዛሬ መካከል ያለውን ግርዶሽ ያስወግድልናል።

የመንፈስ ቅዱስ ስፋትና ጥልቀት፤ ቅዱስነትና የእውነት ባለቤትነት፤ ንጽሕና ፈላጊነቱ፤ ሸፍጥ ጠጪነቱ፤ ክቡርነቱ ዛሬ ካርዝማቲክ ነን ብለን በምንጓደድ በብዙዎቻችን እማኞች ዘንድ እጅግ የተዘመገገ፤ የተሸበሸበ ሆኖአል። ግላዊ ስሜት አስተናጋጅ፤ የግል ፍላጎት አስተናባሪ፤ በምኞታችን መንገድ ለመጋለብ የይለፍ ፈቃድ ማግኛ ማጎተም አደርገንዋል። ሌሎችን ለፍላጎታችን እንዲውሉ ለመቈጣጠር ማስፈራሪያ፤ ማዋከቢያ፤ መሸንገያ፤ ተብትበን መያዣ መሣሪያ አድርገንዋል። የየሻይ ሰዓቱ ጓደኛ አድርገን ቈጥረንዋል። የሚያሳፍር ነገር ሆኖአል። እግዚአብሔር ይማረን።

እንደ እውነቱ በመንፈስ ቅዱስ መሆን ልዩ ነው፤ ብሩህነት ነው፤ ጨዋነት ነው፤ ጥበብም፤ ማስተዋልም፤ መቀደስም፤ ፍቅርም፤ ትሕትናም ነው። መንፈስ ቅዱስ የተረሳውን፤ የተሰወረውን ወደ ትውስታ፤ ወደ እይታ የሚያመጣ የጊዜን ገዳቢነት የሚሸር፤ የትላንቱን ሩቅ ወይም የነገውን ሩቅ ወደ ዛሬ፤ ወደ እኛ ዘንድ አምጥቶ የሚያሳይ፤ የሚያሳውቅ ነው። በስፍራ መወሰንን ጠርምሶ በጠዘን ዐውደ ነገረ ውስጥ ያለውን (multidimensional) እውነታ፤ በቋንቋ ሊገለጥ የማይቻለውን የሚፈለቅቅ የመለኮትን ባሕርያት ለውስጥ ሰውነታችን የሚፈነጥቅ፤ የሚከሰት ነው። ልብንም ከወደቀበት የሚያነሣ፤ የልብን ጥመት የሚያርቅ፤ እድፍ የሚያጥብ ነው። እኛን በክርስቶስ የሚያኖር፤ ክርስቶስን በእኛ የሚያኖር ሰውንና መለኮትን የሚያፈኑር፤ የዘላለም ሕይወትና ሕያውነት ምንጭ ነው።

መንፈስ ቅዱስ እኛን የሚወርስ፤ የሚገዛ፤ የሚያስተዳድር፤ የሚመራ ባለሥልጣን ሆኖ ባለ እኛ ግን ለዐላፊ ጥቅማችንና ለከበሬታ የሚውል የኪስ ገንዘብ፤ ለፍላጎታችን መሟላት እንደምትታለብ ጥገት የመቀጠር አባዜ ተጠናውቶን አለን። መቼ ነው በክብሩ፤ በከሃሊነቱ፤ በግርማዊነቱ የሚታየንና አይተን በእ

ክብሮታዊ ፍርሀት የምንሞላው? በመንፈስ ቅዱስ ስም ለሥጋችው ጥቅምና ትርፍ የሚሸነግሉ ብዙዎችን ታላላቅ እማኞች የሚያስቱ፤ የሚበዘብዙ የዛሬ መንፈሳዊያን ነን ባዮች ወዋላቸው። በታላቅ ፍርድ ውስጥ ከመውደቃቸው በፊት በንስሐ እግዚአብሔር ፈጥኖ ይታረቃቸው፤ በጎቹንም ከመሸለት ያድናቸው።

ዐይናችን ተከፍቶ የማይታየውን የእግዚአብሔርን ሥራ ስናይ፤ የማይታየውን እግዚአብሔርን ስናይ፤ የማይሰማውን የእግዚአብሔርን ድምፅ ስንሰማ ሕይወታችን ይቀየራል። ሕይወታችን ለታየው ለዚህ ክቡር ዐላማ ይሰጣል፤ አገልግሎታችንም የተሰጠ ይሆናል።

ኢዮብ በመከራው ውስጥ በሚያልፍበት ወቅት በላዩ ላይ ከወረደው ሥቃይ የተነሣ እጅግ መርሮ ነበር፤ ያለምንም ጥፋቱ እንዲያውም ጽድቅን ላለማንደል እየጣረ ባለበት ጥዞ ላይ ይህ መከራና ሥቃይ መድረሱ እግዚአብሔርም ይህንኑ አለመጋረዱ ሊገባው ያልቻለ ነበር። በአጽናኝነት በዙሪያው ተከማችተው የነበሩ ወዳጆች ውስጡን በነገር በዐሳብ በእንደበት እጅግ ሲገርፉት እርሱም ሳይበገር ተሟግቷቸው ነበር። የእነርሱ አስተምህሮ መከራ፤ ሥቃይ፤ ፍጻጃ፤ እጦት የሚደርስበት ሁሉ የበደለ፤ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ የተላለፈ፤ በእግዚአብሔር ላይ ያመፀ ብቻ ነው የሚል ነበር። ሰይጣን ከእግዚአብሔር ጋር ስለ ኢዮብ የተወራረደበትን አነሣሥ ያላወቁ ነበሩ። ኢዮብ ከእነዚህ አጽናኝ ተብዬ እንፋሪዎች ጋር ብቻ ሳይሆን ከእግዚአብሔር ጋር ተሟግቶ ነበር። አንተ በውኑ የሥጋ ሀይን አለህን? በእኔ ላይ ባመጣኸውስ መከራ ፍትሐዊ ነህን? በማለት እግዚአብሔርን የሚከራከር ጩኸት ያሰማ ሰው ነበር።

እግዚአብሔር ራሱን በፍጥረቱ በቃሉ ከገለጠለት በኋላ ግን፤
 "ጆሮህ ስለ ሰንተ ስምታ ነበር፤"

ሐሁን 7ን ዐይኔ ሰዎችህ፤

ሐሰዚህ ራሴን ስንቃበሁ፤

በተበያና በዐመድ ላይ ተቀምጮ ንሱሳ ስገባህ" (ኢዮ 42፥5)።

እዚህ ላይ ኢዮብ ሁለቱም ዐይኖቹ ተከፍተውለት አየ። በውጫዊ ዐይኑ የእግዚአብሔርን ፍጥረት ዓለም፤ በውስጣዊ ዐይኑ ደግሞ የእግዚአብሔርን ታላቅነት ጥበብና ዕውቀት በጎነቱም ታየው። እግዚአብሔር ሲታይ የራሱም ምንነት ይታያል። በፊት በጽድቁ፤ በአስተሳሰቡም ራሱን አንበሳ አድርጎ ቈጥሮ የነበረው የራሱን ትንሽነት እና አልበቄነት፤ ኢምንትነት ወደ ማየት መጣ፤ ተጸጸተ፤ እቅጣጫውን ቀየረ።

ኢሳይያስ በምዕራፍ ስድስት ላይ ንጉሡ ያዝያን በሞተበት ዓመት እግዚአብሔርን ከፍ ባለና በከበረ ዙፋን ላይ ተቀምጦ አየ። በዚያ ሁኔታ ውስጥ የራሱንም ዙሪያ ገባ ተመለከተና "ከን ፈሮቼ የረከሱብኝ ሰው ነኝ፤ የምኖረውም ከንፈሮቼ በረከሱበት ሕዝብ መካከል ነው፤ ዐይኖቼም ንጉሡን፤ የሰራዊት ጌታ እግዚአብሔርን አይተዋልና ጠፍቻለሁ፤ ወዮልኝ!" አለ።

ራሳችንን በራሳችን ሞልተን፤ ጥቅጥቅ አድርገን፤ ራሳችንን ትልቅ አድርገን፤ ዐዋቂ አድርገን ቈጥረን ሳለ በውስጥ ዐይኖችን እግዚአብሔርን ስናይ ዐንጉል ያበጠው ማንነታችን ከዕብጠቱ ሟሽሾ ስፍራውን ይይዛል፤ ልኩን ያውቃል፤ ለእግዚአብሔር ይሰግዳል፤ ይታዘዛልም። በእግዚአብሔር አንጻር የኢምንት ኢምንት መሆኑን ይገነዘባል። በእግዚአብሔር ዘንድ መታሰቡም ይደንቀዋል፤ ፍቅረ እግዚአብሔርም ያሳድርበታል።

ከዚያም ኢሳይያስ፤ "ማንን እልካለሁ? ማንስ ይሄድልኛል?" የሚለው የጌታ ድምፅ ሲመጣ በሙሉ ፈቃደኝነትና መታመን፤ "እነሆኝ፤ እኔን ላከኝ" ለማለት በቃ (ኢሳይ 46፥1-8)።

የማይታየውን ማየት፤ የእግዚአብሔርን ክብር ማየት፤ ለመቀደስ ነይልን ለማግኘት በእምነት ለመበርታት፤ በምድራዊውና በሚያልፈው የዓለም ነገር ላይ ለማየል፤ ለመሠልጠን የከበረውን ካልከበረው፤ ከተዋረደው ለመለየት መከራን ለመናቅ ያስችላል።

እስጢፋኖስ ጌታ ኢየሱስን በእግዚአብሔር ቀኝ ቆሞ ማየቱ በላዩ ላይ ከተቃዋሚዎች የሚወርደው የድንጋይ ውርጅብኝ ሳይበግረው ስለ ወጋሪዎቹ ምሕረት ይህን ንጢአት አትቀጥጠር ባቸው የሚለውን የልብ ምልጃ በወገራ መካከል በጥልበቱ ተንበርክኮ ወደ እግዚአብሔር አቀረበ።

እግዚአብሔርን፤ የእግዚአብሔርን ክብር ማየት፤ በክብሩ ነጻብ ራቅ መያዝም ነው። እስጢፋኖስ ፊቱ የመልአክ ፊት መስሎ ነበር። ከእግዚአብሔር ጋር ሲነጋገር የነበረው ሙሴ ልብ ሳይለው ፊቱ አብርቶ ነበር። የእስራኤል ሕዝብ የሙሴን ፊት ማየት እስኪሳነው ድረስ የፊቱ ገጽታ አብርቶ ነበር። በእግዚአብሔር ፊት ስንሆን፤ ክብሩን ስናይ፤ ክብሩም በእኛ ላይ ሲያበራ የውስጥ ሰውነታችን ለውጥ ያደርጋል። ክፉውን የሚያውክ ከክብር ወደ ክብር የሚያሸጋግር ጸጋ ያድርብናል (ሐሥ7፡54-60)።

"ወደ ስርብ የሚመለከቱ ያበራሹ፤ ፊታቸውም ከቶ ለያፍርም" (መዝ34፡5)።

ለጳውሎስ የማይታየው እውነታ ከሚታየው እውነታ ይልቅ የራቀ፤ የኩሰሰ፤ የደበዘዘ፤ አልነበረም። ይልቁንም የማይታየው የብርሃን ዓለም እውነታ የላቀ፤ የመጠቀ፤ ያየለ፤ የከበረ ደረጃውን ይዞ ለእርሱ ርግጥ ያለ ነበር።

«ምክንያቱም ቀሳፊና ጊዜያዊ የሆነው መከራችን ወደር የማይገኝበት ዘሳሰማዊ ክብር ያስገኝላል። ሐሰዚህ ዐይኖችን የሚያተኩረው በሚታየው

ነገር ሳይሆን በማይታየው ሳይ ነው። የሚታየው ጊዜያዊ ነውና፤ የማይታየው ግን ዘላብማዊ ነው» (2ቆሮ 4፡17-18)።

10. በሁለቱ ሀላፊዎች መካከል የሕይወትን ጉዞ ሚዛን መጠበቅ አስፈላጊ ነው

- ከፊል እውነታ ሳይሆን ሙሉ እውነታን ያለመመልከት ችግር ወይም ፍጻ ያስከትላል (ዘኁ 13፡26-14፡12)።
- የድንኳኖችን ካስማ መሬት ላይ ነው የተቀበቀበው፤ ካስማውን ብንመነቃቅለው እግዚአብሔርን መፈታተን ለውስጥ ሰውነታችንም አደገኛ ነው፤ በሌላ በኩል ደግሞ የምድር ኑሮአችንን የሕይወታችን አልፋም አሜጋም ብናደርገው ደግሞ ዘላቂ ክስረት ነው።
- በመላ እውነታ ግንዛቤ መመላለስ ያሻናል።
- የነፍስን ጤና መጠበቅ ከአታላይ መናፍስት ወጥመድ ያስመልጣል፤ ከአእምሮ ላለመናወጥ ራስን መግዛት ፍቱን መንገድ ነው። በአንጻሩ ሥራ ፈትነትን፣ ዋልጌ ነትን፣ መላጋነትን ያስከትላል።

በስመ 'ማይታየውን ማየት' አኳያ እንደ ብርሃን መልአክ ለሚገለጠው የጨለማ አሠራር ራሳችንን እንዳናጋልጥ ጥንቃቄ ያስፈልገናል። ከነፈዝነት፣ ከነሆለል/ነጉላላ የአእምሮ ሁኔታ መጠበቅ ተገቢ ነው።

በመንፈሳዊነት ስም፣ በቃዠ የአእምሮ ሁኔታ(hallucination or delusion) ውስጥ ተንኮለኛው እንዳይሞጅረን፣ ራስን ከመግዛት ክልል ወጥተን እንዳንወረወር ጥንቃቄ ያሻናል። ሳንሆን ታላቅ እንደ ሆንን(delusion of grandiosity)፣ ሳንሰደድ እንደ ተሰደድን(delusion of persecution)፣ ተቃራኒ ጾታ በእኛ ፍቅር ሳይነደፍ እንደ ተነደፈ መቀጥር(delusion of love)፣ የአካል ክፍላችን ሳይጉድል እንደጉደለ(nihilistic of delusion)፣ ውጫዊ

እውነታ ምንም ሳይኖር በአእምሮ የቃዠ ስሜት(hallucination)፣ ድምፅ ሳይኖር ድምፅ እንዳለ(auditory hallucination)፣ ምንም የሚታይ እውነታ ሳይኖር እንዳለ(visual hallucination)፣ የሚሸተት ሳይኖር እንዳሸተትን (olfactory) (ምሳሌ እግማላሁ ወይም ሽቶ ሽቶ እሸታለሁ)፣ የሚቀመስ ሳይኖር እንደቀመስን(gustatory hallucination)፣ ሳንዳስስ እንደ ዳስስን(tactile hallucination)፣ ዐይነት ከሆነ መቀባዠር፣ መጠበቅና ሁኔታውን ከማስተናገድ መቁጠብ አስፈላጊ ነው።

በአንጻሩ የሚታየውን እውነታ ተቀብሎ የማይታየውን እውነታ መካድ ከእውነታ መጥደል ነው፤ ዋሽነት ነው። በተዛባ፣ በተንሻፈፈ ሕይወት መጓዝ ነው።

በ2ቆሮ 4 ላይ የዚህ ዓለም አምላክ የክርስቶስ ኢየሱስን የክብሩን ወንጌል እንዳያዩ የሚያምኑትን ሰዎች ልቡና እንዳሳወረ ይናገራል። በገላትያ 3 ላይ ደግሞ የገላትያ አብያተ ክርስቲያናት አማኞች ከእምነት ወደ ሕግ ዞር አሉና በዐይናቸው ፊት እንደ ተሰቀለ ሆኖ እስከ መሳል የደረሰውን የክርስቶስን እውነታ ማየት ተሳናቸው። ስለ ሆነም ዐይናቸው እንዳያይ አዚም ወይም መተት (የክፉው ሥራ) ማን እንዳደረገባቸው ጳውሎስ ጠየቃቸው፤ ሲያዩ ቁይተው ተጋረደባቸው።

የቀደመውን የኪዳን ሕዝብ ማርና ወተት ወደምታፈሰው ምድር ሊያስገባው እግዚአብሔር በታላቅ ኃይል፣ በበረታ ክንዱ ከግብፅ ምድር ከባርነት ቤት አወጣው። ይህ ሕዝብ ወደ መኖሪያው፣ ወደ ርስቱ ለመግባት ተስፋ በማድረግ አርባ ዓመት ያህል ተጓዙ። ዮርዳኖስን ተሻግሮ ወደ ከነዓን ሊገባ ሲል ግን እግዚአብሔር በመንፈሱ በሙሴ አማካይነት፣ "ይሸሩን ሆይ፤ መኖሪያህ የዘላለም (ዘላለማዊ) አምላክ ነው፤ የሰላም ክንዶችም ከአንተ በታች ናቸው" ሲል ተናገረው። ከነዓን መኖሪያው እንደሚሆን ምንም

ያህል ተደጋግሞ ቢነገረውም፤ ምንም ያህል ዓመት ወደ መኖሪያው ከነፃን ሲጓዝ የቄሮ ቢሆንም፤ አሁን ግን መኖሪያው ከከነፃን ይልቅ ዘላለማዊ አምላክ መሆኑን አስገነዝበው፤ ማለትም በውጫዊ ሰውነቱ በከነፃን የሚኖር ቢሆንም፤ በውስጣዊ ሰውነቱ ወይም ማንነቱ ግን በዘላለማዊ አምላክ ዘንድ ሊኖር የተጠራ መሆኑን አበክሮ አመለከተው። (ዘፋ33፡26-27)።

እኛም በውጫዊ ሰውነታችን በሚታይ ዓለም እየተመላለስን በውስጣዊ ሰውነታችን ግን በማይታየው የብርሃን ዓለም ውስጥ ልንኖር በክርስቶስ የተጠራን ነን።

በዙፋኑ ምዕራፍ 13 እና 14 ላይ እንደምናየው የቀደመው የኪዳን ሕዝብ ወደ ከነፃን ሲቃረብ ዐሥራ ሁለት ሰዓቶች ምድሪቷን እንዲሰልፉ እንደ ተላኩ እንረዳለን። ስለ ከነፃን የሚታየውን ሰልለው መጡ፤ ስለ ሁኔታው ዐሥራ ሁለቱም እውነታውን ሪፖርት አደረጉ፤ ምድሪቷ በእውነት ማርና ወተት እንደ ምታፈሰ ገለጡ፤ በዚያም ኅያላን የዔናቅን ዝርያዎች እንዳዩ ተናገሩ። ኋላ ግን ምድሪቷን በመውረሱ የውሳኔ ሐሳብ ዙሪያ ግን ተለያዩ። ዐሥሩ በአንድ በኩል ሲሆኑ፤ ሁለቱ ደግሞ በሌላ በኩል ተሰለፉ፤ ዐሥሩ አንችላቸውም፤ እዚያ ያየናቸው ሰዎች ግዙፎች ናቸው፤ እኛም በእነርሱ ፊት አንበጣ ነን አሉ፤ ሁለቱ ግን የሚታየውን ብቻ ሳይሆን የማይታየውንም እውነታ አዩ። እግዚአብሔርንና ሥራውን ብርታቱን አዩ። 'እንደ እንጀራ ይሆኑልናል አሉ። ከግብፅ ምድር በብርቱ ክንዱ ያወጣቸውን፤ ተስፋ የሰጣቸውን እግዚአብሔር አምላክንም አዩ፤ እርሱ ከእኛ ጋር ነው አሉ።

የነዋሪዎችን ግዙፍነት አልካዱም፤ ይሁንና በሚታየው ብቻ ሳይወሰኑ የማይታየውን እውነታ፤ የእግዚአብሔርን ማንነት አጥርተው ተመለከቱ፤ ዐይናቸውን በሚታየው ላይ ከማተኩር ይልቅ፤

በማይታየው ላይ፤ ለሚታየው ሁሉ ምንጭ በሆነው ላይ አተኩሩ። የሚልቀውን፤ የሚያይለውን፤ ዘላለማዊውን፤ የማይደክም፤ የማይታክት፤ የማይጠወልገውን፤ መኖሪያቸው የሆነውን፤ የሰራዊትን ጌታ፤ አምላክን ተመለከቱ። ስለዚህም በሚያስ ፈራው ፊት ፈሪ አልሆኑም፤ ልባቸው አልወደቀም፤ ውስጣቸው አልረደም፤ ሐሞታቸውም አልፈሰሰም፤ የወገባቸው ጅማት አልተፈታም። ግን በአምላካቸው ታምነው ጸኑ እንጂ አልተናወጡም፤ ወደ ፊት እንሂድ አሉ እንጂ የማፈግፈግን ዐሳብ ቅንጣት ያህል አላስተናገዱም።

ዛሬ እንደ ክርስቲያኖች ማየት የሚገባንን ሳናይ ቀርተን፤ የሚታየውን ብቻ የምናይ ከሆነ፤ ዙሪያችን ያናውጠናል፤ ከወዲሁ የተፈታን፤ ሰፍራ የለቀቅን፤ የታወክን፤ የተሸበርን እንሆናለን። ለሚያልፈው፤ ተራ ለሆነው እንሸነፋለን፤ እንንበረከካለን፤ ብኩርናችንን ለምስር ወጥ እንለውጣለን፤ ወንድማችንን በሃያ ብር፤ ጌታችንን ደግሞ በ30 ብር እንሸጣለን። ለዘና በሰዎች ለመታጀብ ስንል ሐቅን፤ ንጽሕናን እንጥላለን፤ የማይታየውን ስናይ ግን በእምነት እንበረታለን፤ በወደደን በእርሱ ከአሸናፊዎች መብላጣችንን በተግባር እናረጋግጣለን።

ኤልሳዕና አገልጋዩ ግያዝ በዶታይን በነበሩበት ወቅት ከተማ ዪቱ በተጠናከረ በሦርያ ሰራዊትና ሠረገሎች ተከበበች፤ ግያዝም በፍርሀት ተውጦ ኤልሳዕን፤ "ምን ማድረግ ይሻለናል" አለው፤ ነቢዩም፤ "ከእኛ ጋር ያሉት ከእነርሱ ጋር ካሉት ይበልጣሉና አትፍራ" አለው። ግያዝ የሚታየውን ብቻ ሲያይ፤ ኤልሳዕ ግን የማይታየውንም አይቶ ነበርና፤ ኤልሳዕም እግዚአብሔርን፤ ያይ ዘንድ ዐይኖቹን ከፈትለት ብሎ ጸለየ፤ እግዚአብሔርም የአገልጋዩን ዐይኖች ከፈተለት፤ ሲመለከትም የእሳት ፈረሶችና ሠረገሎች በኤልሳዕ ዙሪያ ተራራውን ሞልተውት አየ (2ነገ 6፡13-17)።

ዛሬም እኛ የከበበንን አስፈሪ፣ የሚታየውን ተግዳሮት ብቻ ሳይሆን፣ እንደ እሳት ሠረገላ የከበበንን የእግዚአብሔርን ጥበቃ እንድንመለከት የተከፈተ ዐይን ይሰጠን።

አንዱ ችግር በሚታየው ብቻ በብርድልብስ ተጀቡኖ፣ የማይታየውን ከማየት መጋረድ ነው። ሌላው ችግር ደግሞ የሚታየውን ክዶ ስለሚታየው ማድረግ የሚገባንን ስለ ራሳችን፣ አብረውን ስለሚኖሩ፣ ስለ አካባቢያችን ማከናወን የሚገባንን ማድረግ ሲኖርብን፣ በማይታየው ሰበብ ኅላፊነትን መተው ነው። መወጣት የሚገባንን ኅላፊነት አሸቀንጥሮ፣ ወርውሮ መጣል ነው። የማይታየውን በሚታየው ነገር ሁሉ ላይ ጭኖ፣ የሰሜት አውታሮች መልእክቶችን አሌ ማለት አደገኛ ነው። ለምትሁት ዓለም የሚዳርግ ነው፤ በሚታየው ውስጥ በሥርዐት የገባን፣ በሥርዐት ልንኖር የሚገባንና በሥርዐቱም የምንወጣ ነን እንጂ የተደነገገውን ነባራዊ ሥርዐት ዐንጥል ልንገፈትር፣ ከተጣለው ሥርዐት ጋር ልንፋለስ አልተደነገገልንም። የሚታየው ዓለም ማለት የሰሜት አውታሮቻችንን ሥራ መካድ፣ የአእምሮንም እንቅስቃሴ ማኩላሽት፣ ለሥራ ፈትነት፣ ለነፈዝነት፣ ለነጥላላ ነት አላልፎ የሚሰጥ ነው። ይህ እውነታን እስከነአካቴው ከማገናዘብ ክልል ውስጥ አስወጥቶን ለአእምሮ ቀውስ የሚዳርግ ችግር ጠሪ ነው።

ጳውሎስ በዚህ ዐይነት አዝማሚያ ውስጥ ሊገቡ የዳዳቸውን የተሰሉንቄ ክርስቲያኖችን (2ተሰ 2፡1-2)፣ "ወንድሞች ሆይ ስለ ጌታችን ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ መምጣትና ወደ እርሱም ስለ መሰብሰባችን ይህን እንለምናችኋለን፤ በመንፈስ መገለጥ ወይም በቃል ወይም ከእኛ እንደ ተላከ መልእክት የጌታ ቀን ደርሶአል ብላችሁ ፈጥናችሁ ከአእምሮአችሁ አትናወጡ፤ አትደንግጡም" ብሎ አስጠነቀቃቸው። ሊሠራ የማይወድም አይብላ ብሎ ደነገገ።

የመጽሐፈ መክብብ መልእክት ሁሉም ነገር ከንቱ ነው ቢልም፣ ለሁሉም ጊዜ አለው በማለት አስረግጧል፤ ለመወለድ ለመሞት፣ ለመትከል ለመንቀል፣ ድንጋይ ለመጣል ለመሰብሰብ፣ ለመተቃቀፍ ለመለያየት፣ ወዘተ ... (መክ2-3)። እግዚአብሔርን መፍራት፣ ትእዛዙንም የመጠበቅ ኅላፊነት፣ ማንኛውንም የሰው ሥራ፣ መል ካምም ይሁን ክፉ፣ እግዚአብሔር ወደ ፍርድ እንደሚያመጣ ውም ተናግሯል።

የማይታየውን ማየት ለሕይወታችን ወሳኝነት ቢኖረውም፣ ኅብረታችን ግን ከማይታየው የብርሃን ዓለም ጋር ብቻ ነው። በብርሃን መልእክ መልክ ሊገለጥ ከሚችል ከጨለማው ጋር ከሚሆን ማንኛውም ዐይነት ኅብረት ነቅተን መሸሽ አለብን (2ቆሮ1፡14)።

ሐዋርያው ዮሐንስ በአንደኛው መልእክቱ እንደሚናገር፣ "ኅብረታችን ከአብ፣ ከልጁም ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ነው፤ እግዚአብሔር ብርሃን ነው፤ ጨለማም በእርሱ ዘንድ ከቶ የለም።"

የራስ ህልውና ግንዛቤን ከሚያሳጣ አእምሮን ከሚያስጥል ማንኛውም ልምምድ መራቅ በጤና መጠበቅ ነው።

"ስንግዘሰብሔር የኃይለና የፍቀር፣ ራስንም የመግዛት መንፈስ ስንጂ የፍርሃት መንፈስ ስሰሰጠንም" (2ጢሞ 1፡7)።

"የሰላም ስምሳክ ሁለንተናችሁን ይቀድስ፤ መንፈሳችሁን፣ ነፍሳችሁን፣ ሥጋችሁን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሚመጣበት ጊዜ ያስነቀፍ ይጠበቁ" (1ተሰ5፡23)።

11. የጨለማው መንግሥት/ የሰይጣን መንግሥት

ለይጣን

- በባሕርይው ሐለተኛ፣ ክፉ፣ ተንኮለኛ፣ ዐመፀኛና ርኩስ ነው፤ አገዛዙ በጭካኔና በግፍ የተሞላ ነው፤

ሆኖም የገዢነቱ ዘመን የተወሰነ ነው።

- የእግዚአብሔር መንግሥት ተቃዋሚ የብርሃን ልጆች ጠላት ነው።

የሰይጣንና የክፋት መንፈሳዊ ሰራዊት ተግባር

1. ማስታወሻ፣ ማሳመፅ (በእግዚአብሔር እና በመንግሥቱ ላይ)
 - ቢሳካ "እኔ ነኝ" ማሰኘት (ሕዝ 28፡1-19)፤
 - ቢጓደል እግዚአብሔርን "ንፋግ" አድርጎ ማስቈጠር (1ቆሮ 10፡10)፤
2. ንብረትን፣ ጤናን፣ ሕይወትን ማውደም፣ ማጥፋት (ኢዮ 1፡1-2፡10፤ ዮሐ10፡9-10፤ ማር4፡1-12፤ ሉቃ 13፡16)፤
3. የእግዚአብሔር እውነት ቃል ወደ ሰዎች እንዳይደርስ መቋቋም፣ መቀናቀን መስረቅ፣ በሃይማኖት ጥላ ሥር በሳይንስ ወይም በዕውቀት ጥላ ሥር መጋረድ ነው (2ቆሮ4፡4)፤
4. አማኞችን (የእግዚአብሔርን ልጆች) መክሰስ፣ ተስፋ ማስቈረጥ፣ ተስፋ በሌለው ጸጸት መምታት (ራስን ማስጠፋት) (ዘካ 3፡1-2)፤
5. ማሳት (ዓለምን ሁሉ) (ራእ 12፡9)።

የማሳት ስልቶች

- 5.1 በተቈርቋሪነት/በነጻ እውጭነት መልክ በመቅረብ (ማቴ 16፡23)፤
- 5.2 ሐሰትን ከእውነት ጋር በመደባለቅ (ዘፍ 3፡1-6)፤
- 5.3 በማባበል፣ አልያም በማስፈራራት (ማቴ 4፡9፤ ነህ 6፡10-14፤ ራእ13፡16-17)፤
- 5.4 መልካም ስም በመሰየም ስልት (ዘፀ 32፡1-6፤ 2ቆሮ 11፡1-4፤ ራእ2፡2)፤
- 5.5 በብርሃን መልአክ መልክ ራሱን በመለወጥ (እንደ እስሰት መልኩን በመቀያየር)፣ በሃይማኖታዊ ዐጥል መን

ፈስ ማጀል፣ ማጃጃል፣ ከአእምሮ ውጭ ነጥላላ፣ ነፈዝ ማድረግ (ማቴ 4፡6፤ 2ቆሮ 11፡14)፤

5.6 በድንቅና በተአምራት (ማቴ 24፡4-5፡11፡23-25፤ ራእ 13፡13)።

6. መለያየትን፣ ጥላቻን፣ ጠብን በመጫር ወይም በማራገብ፤
 - ከእግዚአብሔር ጋር (ሉቃ 22፡31)፤
 - እግዚአብሔርን ንፋግ እና አክሳሪ አስመስሎ በማቅረብ በማጥረምረም ውስጥ በማስገባት፤
 - በአማኞች መካከል (2ቆሮ 2፡11 ኤፌ 4፡26-27፤ ያዕ3፡14-16)።

ሰይጣን ከዓለምና ከአሮጌው ሰው ጋር ማንበርተኝነት አለው፤

- በሰው ውስጥ ክፉ ዐሳብን ያስገባል (በዳዊት፣ በኢጥሮስ፣ በይሁዳ፣ በሐናንያና ሰኢራ)(ዘፍ 21፡1፤ ማቴ 16፡21-23፤ ዮሐ 13፡2፤ ሐሥ 5፡14)፤
- ራስን ባለመግዛት ይፈትናል (1ቆሮ 7፡5)፤
- ሐሰተኛ ነገያትን፣ ሐሰተኛ እስተማሪዎችን፣ ሐሰተኛ ሐዋርያትን፣ ሐሰተኛ ክርስቶሶችን ያስማራል(2ቆሮ 11፡13-14)፤

- ሰይጣን በክርስቶስ ኢየሱስ ድል ተመቷል (ማቴ4፡1-11፤ ቂላ 2፡14-15፤ ዕብ2፡14-15)።

ክርስቲያኖች በክርስቶስ ኢየሱስ ሰይጣንና ሰራዊቱን ድል ይነሣሉ (መዝ 91)፤

- ለእግዚአብሔር በመገዛት ወደ እግዚአብሔር በመቅረብ (ያዕ 4፡7-8)፤
- በመስቀሉ፣ በደሙ (ራእ 12፡11)፤
- በመንፈስ ቅዱስ ኀይል፣ በቃሉ ዕውቀት፣ በቃሉ እውነት በመቆም፤

- የእግዚአብሔርን ሙሉ የጦር ዕቃ በመልበስ፤ በእውነት፤ በእምነት፤ በጽድቅ፤ በድነት እውነት፤ በሰላም ወንጌል ዝግጁነት፤ በቃሉ (የመንፈስ ሰይፍ)፤ በጸሎት (ኤፌ 6:10-18)።

- ሰይጣን (ዓለሙን ሁሉ የሚያስተው የቀደመው እባብ) የሚፈራው፡-
 - ሰይጣን በነጢአት የተልኩሰኩሰን አገልጋይ አይፈራም፤
 - ሰይጣን ስሜትን ጡንቻን አይፈራም፤ የአእምሮ እውቀትን አይፈራም፤
 - ሰይጣን የእግዚአብሔርን ሰው፤ ወደ እግዚአብሔር የቀረበን ሰው፤ የጸዳን ሰው፤ ድጋፉና ትምክሕቱ እግዚአብሔር ብቻ የሆነውን ሰው ይፈራል።
 - በጎልጎታ ኮረብታ በመስቀሉ አምባ የሚያድረውን እንጂ በሰናዖር ሜዳ ስሙን ማስጠሪያ ሕንጻ ለመገንባት ጡብ ጠፍጥፎ የሚጠብሰውን መሪ/አገልጋይ አይፈራም።

12. በመንፈሱም በቃሉም ሰማያዊውን እውነት እንይ፤ ባየን ውም እንጽና

የዘላለም ፍርድና የዘላለም ሕይወት እውነታ ፍንትው ብሎ ቢታየን፤

- የሕይወታችን እያንዳንዱ ሴኮንድ ውድ ትሆናለች፤ ትርጉምም ይኖራታል፤ የእግዚአብሔርን በጎነት በመናገርና የጠፋትን ወደ ንስሐ በመጥራት፤ በጎም በማድረግ ትጣበባለች።

የማይታየውን እውነታ በውስጥ ዐይናችን እንዳይገኝ ግርዶሽ ፈጣሪዎች፤ ዐይናችን እንዳይከፈት የእንቅልፍን ቅርፊት መራጊዎች፤ የዐይን ቆብ ከዳኞች፤ የክፋት ኅይላት አሉ፤ ዳፍንት ረጨዎች አሉ። በኑሮ ጥዳይ መተብተብ፤ መጠላለፍ፤ ሌላው ወጥመድ ነው፤ ፍቅረ ነዋይና ፍቅረ ሢመትም ረቂቅ መጋረ

ጃዎች ናቸው።

ይብዛም ይነስም እንጂ እግዚአብሔር ራሱን በተለየ ጊዜ ለየግላችን የገለጠባቸው ሁኔታዎች ይኖራሉ (አሉ)። ከዚያም የተነሣ የሕይወት እምርታ ታይቶብናል። እንደ እምነት አባቶች እግዚአብሔር ያሳየንን እውነታዎች በእምነት ይዘን፤ በውስጣችን አጽንተን መጓዝ ይጠበቅብናል።

ልዩ የእግዚአብሔር ብርሃን በርቶልን፤ የማይታየው እውነታ ፍንትው ብሎ ታይቶን፤ እንደ ገና ተመልሰን በሚያልፈውና በምድራዊው ተጠላልፈን እንዳንቀር፤ እንዳንጠፋ የእምነትን ገድል እንጋደል።

"የዚያ የአምላክን ቃል የሚሰማ፤ ሁሉን የሚችል የአምላክን ራእይ የሚያይ፤ ከመሬት የተደፋው ዐይኖቹም የተከፈቱለቱ" እያለ ደጋግሞ ሲናገር ከቄሮ በኋላ ወደ ኋላ አፈግፍኅ ስለጥቅም ክፉ ምክር መካሪ ሆኖ እንደ ጠፋው እንደ በሰላም እንዳንሆን በተገለጠልን በቃሉ እውነት ጸንተን እንቁም (ኤፌ 5:13-14፤ 1ቆሮ 2:13-14፤ 2ቆሮ 4:4፤ 2ኢጥ 2:15-16፤ ይሁ 11)።

በብርሃንና በጨለማ በዐዲሱ ሰውና በአሮጌው ሰው፤ በመንፈስና በሥጋ መካከል ቅራኔ አለ፤ በአማኞች ዘንድ ብርሃን ቢያይልም፤ እንዲሁም በብርሃን ድል አድራጊነት ውጊያው የሚደመደም ቢሆንም፤ ፍልሚያው ግን በምድር ዙሪያ ብርቱ ነው።

የብርሃን ልጆች ከጨለማው ኅይላት ጋር ይፋለማሉ (ኤፌ 6:10-18)፤ የክፋት ኅይላት በቀጥታም፤ እንዲሁም ሰዎችን አሰልፈው፤ በግልጥና በስውር ምሽግ በማድረግ ይዋጋሉ።

"ነገር ግን ስርሶ በብርሃን ስንዳስ፤ ስኛም በብርሃን ብንመጣስ ስርሶ በርሳችን ጎብፈት ስለን፤ የሰጁም የሲዮስስ ክርስቶስ ደም ከጎጢስት ሁሉ ያነዳናል" (1ዮሐ 1:7)።

የምድር ሕይወት ፈጥኖ ያስተማራል

- ለመኖር በመዘጋጀት ሳንኖር ያልፋል

«ሕይወቱ ተንፋሽ ያህል ስንደ ሆነች ዐስብ» (ኢዮ 7:7)።

ሁሉም ያልፋል፡-

ምሽቱም ንጋቱም ያልፋል፤

ቀዱም ሐፋሩም ያልፋል፤

ክረምቱም በጋውም ያልፋል፤

ትካዜውም ፈንጠዝያውም ያልፋል፤

መከራውም ምችቱም ያልፋል፤

ብቸኝነቱም ዐጀቡም ያልፋል፤

ማማቱም መታማቱም ያልፋል፤

መናቁም መደነቁም ያልፋል፤

መረገጡም እንኮኮ መባሉም ያልፋል፤

ዓለሙም ምኞቱም ያልፋል፤

የእግዚአብሔርን ፈቃድ የሚያደርግ ግን ለዘላለም ይኖራል።

በዚያኛው ዓለም ምን ይገጥመኝ ይሆን? የሚለው ጥያቄ ሸክም ነቱ ከጣድ ነው። ሞት ያስፈራል (fear of the unknown)። የዕድሜን ዳገት በተስፋ ወጥቶ የዕድሜን ተፈላጊነት በጸጸት እንዳናሸቁለቀል ይርዳን (መዝ 89:47-52፤ መዝ 90:1-4፤ 12-17)።

በብርሃን እውነታ መዋል ማደር፤ "ለእኔ ሕይወት ክርስቶስ ነው፤ ሞትም ጥቅም ነው" ያሰኛል፤ ያደርጋል። ይህ የሕይወታችን ከፍተኛው ደረጃ ነው። አሸናፊነት ድል አድራጊነት ነው።

ክፍል ሦስት

1. ፍቺ

እምነት

የሰው ስሜት የአእምሮው ማስላትና ፈቃድ ተጠቃሎ ወደ አንድ አሳብ ወይም ሰብእና (person) ወይም መለኮት መዘንበልን የሚያመለክት ነው። እምነት ለሆነ ነገር ወይም ለተባለ ነገር አዎንታ ወይም አሜንታ ነው፤ በ --- ወይም ከ --- ጋር መስማማት ነው። በባለ ጥዳዩ ዘንድ አዎንታን የሚያገኘው ማንኛው እንደ እውነታ የሚቈጠር ነው ወይም እውነታ ነው።

ማመን እውነት ብሎ መቀላጠር ነው፤ ልክ ነው ማለት ነው።

2. ተፈጥሮአዊ እምነት

1) በዕለታዊ ኑሮ

እምነት ከሕይወታችንና ከኑሮአችን ጋር የተቋራኝ ነገር ነው። ሥራችን፣ እንቅስቃሴአችን፣ ማኅበራዊ ግንኙነታችን ከእምነት የተነጠለ ወይም የተዘነጠለ አይደለም። ሰዎች ሁሉ ያለ እምነት መመላለስ፣ መሆንም አይችሉም። ስንበላና ስንጠጣ በእምነት ነው፤ የምንበላውን ምግብ፣ የምንጠጣውን መጠጥ ያልተመረዘ ጤናማ ነው፤ ተውላክ የለበትም ወይም አይጉዳኝም ብለን እስካልቆጠርን ድረስ አንበላም፤ አንጠጣም። ስለ ሆነም ጤናማ እንደ ሆነ ቁጥረን ወይም እምነን ነው የምንበላውና የምንጠጣው፤ መብላታችንና መጠጣታችን በየዕለቱ የሚደጋገም ድርጊት ነው። የማጣራት ርምጃ በየጊዜው ከመመገባችንና ከመጠጣታችን በፊት እናካሂድ ማለት ራሱ ሥቃይና ማቆሚያም የሚታጣለት አታካች ጥዞ ይሆናል።

በመውጣት መግባታችን፤ በየብስም ሆነ በአየር ስንጓጓዝ ብዙ ነገሮችን፤ ሁኔታዎችን አምነን ነው የምንንቀሳቀስው፤ የመንኮራኩሮችን ጥራትና ብቃት የሾፋሪዎችን ወይም የአብራሪዎችን ችሎታና ጤንነት አምነን ነው ከቦታ ወደ ቦታ የምንጓጓዘው።

ወደ ሕክምና ስፍራ ስንሄድ፤ መድኃኒት ስንወስድ፤ ለአፕ ራሲዮንም ሰውነታችንን አሳልፈን ስንሰጥ፤ በማደንዘገፍ ንቁ አእምሮአችንን ስናስተኛ፤ የራስ ህልውና ግንዛቤያችን እንዲያሸልብ ስንፈቅድ የእምነት ርምጃ መውሰዳችን ነው። በየዕለቱ ስንተኛ የአካባቢያችንን ሰላማዊነት አምነን ወደ እንቅልፍ ዓለም እንገባለን። የየዕለት ጥዞአችን ስንቱንና ስንቱ ማመንን ግድ ይለናል። ይህን ሐቅ አሌ ማለት አይቻልም።

የንግድ እንቅስቃሴአችን እምነትን ይፈልጋል። ኢንቨስት ስናደርግ መዋዕለ ንዋያችንን ስናፈስስ እምነት ላይ ባረፈ ተስፋ ነው። ገበሬ ዘሩን የሚዘራውና የሚበትነው በእምነት ዝናብን ተስፋ አድርጎ ነው።

2) በወዳጅነትና በሥጋ ዝምድና አኳያ

ለወዳጅነት እምነት ወሳኝ ነው፤ መተማመን ከሌለ ወዳጅነት አይጸናም። ተንኮታኩቶ ይወድቃል። ሁለት ወዳጆች፤ እጮቻቸው ወይም የትዳር ጓደኞች አብረው በፍቅር መጓዝ የሚችሉት አንዱ በሌላው ዘንድ እንደሚወደድ፤ እንደሚፈለግ አምኖ በመገኘት ብቻ ነው። ማንኛቸውም የሌላኛቸውን የውስጥ ምንነት ወይም ልብ መርምሮ አይቶና አረጋግጦ የሚሄድበት መሣሪያ የለውም። መሣሪያው ያው እምነት ነው። መሣሪያ ቢኖርም እንኳ መሣሪያውን ማመን ያሻል። አንዱ የሌላውን ቃል ካላመነ

ወዳጅነታቸው፤ ፍቅራቸው ይጉዳል፤ ይጓደላል። አንዱ የሌላውን ቃል ማመኑ ቢቀንስ በዚያው ልክ ወዳጅነት ይቀንሳል። የሌላውን ቃል ማመኑ ሲያከትም ደግሞ ወዳጅነትም አብሮ ያከትማል። ውል፤ ኪዳን የሚታሰረው ወይም የሚቋጨው በእምነት ላይ ነው።

በምድር የሥጋ ዝምድና ያረፈው በእምነት ላይ ነው። ልጅ ወላጆቹን፤ አባቱንና እናቱን አባቱና እናቱ መሆናቸውን በእምነት ተቀብሎ ነው የሚዛመደው። ሲቦነስ ማረጋገጫ ይዞ በመውጣቱ አይደለም። ወንድም ያለው ወንድሙን፤ እናት ያለው እናቱን የሚቀበለው በእምነት ነው። ቴክኖሎጂ እየተራቀቀ ባለበት በአሁኑ ጊዜ የDNA ፍተሻ እንኳ የሚያካሄድ ማን ነው? የጉሣም የዘርም መሠረት ይኸው የእምነት ስንሰለት ነው።

3) በጥናት መሠረትነት

ከሳይንስ ሁሉ ሒሳብ በጠራ፤ በጠለለ ሳይንስነት የሚታወቅ ነው። ለሳይንስና ቴክኖሎጂ ዕድገት ሒሳብ መሠረት ነው። የሒሳብ ቀመራዊ (proofs) መረጋገጫዎች አነሳሳቸው በእምነት ላይ ነው። በአሜንታ ላይ የሚገነቡት የሒሳብ ቋንቋዎች፤ ቃሎች የሚፈቱት ወይም የሚተረጉሙት በተወሰኑ በማይተረጉሙ የሒሳብ ቃላት አማካኝነት ነው። እነኚህ የማይተረጉሙ የሒሳብ ቃላትን ለመተርጉም ስለማይቻል በአሜንታ ብቻ ተቀባይነት አግኝተው ሌሎችን ቃላት ለመተርጉም በእምነት ተቀባይነት ያገኙ ናቸው። ለመጥቀስ ያህል "ፖይንት" (ነጥብ) "ላይን" (መስመር) "ፕሌን" (ወለል) በሒሳብ "ቲረሞች" ማረጋገጫ የሚያገኙት (proof) ማረጋገጫ ከሌላቸው በአሜንታ ተቀባይነት ካገኙ "ማረጋገጫ የለሽ" ቲረሞች ይኸውም "ፖስቶሌቶች" (postulates) ወይም አክስዮምስ (axioms) ላይ ተነሥ

ተው ነው።

4) በፍጥረት ህላዌ ግንዛቤ መሠረትነት

ተፈጥሮ ራሱ ትንግርት ነው። ለጎዋ ድንበር ወይም ክልል ማስቀመጥ አይቻልም። የጎዋ ድንበሩ ይህ ነው፤ ከዚህም አያልፍም ቢባል፤ ከድንበሩ በኋላ ምን አለ? የሚለው ጥያቄ ይነሳል። ከዚያ ባሻገር ይኸ አለ ተብሎ እንኳ ቢመለስ፤ ከዚያ በኋላ ምን አለ? የሚለው ጥያቄ አይቋረጥም። አሁን የሚታወቀው ጎዋ ድንበር የለሽ ነው።

የፍጥረት አካላት የተገነቡባቸው ደቂቅ ነገሮች ምንድን ናቸው? የሚለው ጥያቄ አንደኛው የተፈጥሮ ሳይንስ ጥናት ትኩረት ነው። የተለያዩ ንጥረ ነገሮች እንዳሉ፤ እያንዳንዳቸው ከአቶሞች እንደ ተሠሩ ከታወቀ ቈይቷል። እነዚህ አቶሞችም ከምን ተቀናበሩ? የሚለውም ጥናት ከኒውትሮንስ፤ ፕሮቶንስ እና ኤሌክትሮንስ እንደ ሆኑ አሳይቷል። እነዚህ ኒውትሮንስ፤ ፕሮቶንስና ኤሌክትሮንስ ራሳቸውም ከምን ተሠሩ? የሚለውም ጥያቄ ወደ ሌላ ጥናታዊ ርምጃ አሸጋግሮአል። ብዙ አመለካከቶችም ተሰንዘረዋል። እነኚህ ሁሉ የተገነቡት ከአንድ ነገር ከአንድ ዐይነት ንግድ እንደ ሆነ መላ ምት አለ። አራት መሠረታዊ ንግዶች እንዳሉ፤ እነርሱም፡- 1) የሰበት ንግድ፤ 2) ኤሌክትሮ ማግኔቲክ ንግድ፤ 3) ብርቱ የኒውክሌየር ንግድ እና 4) ድኩም የኒውክሌየር ንግድ ናቸው። እነዚህን ንግዶች ሁሉ የሚያጠቃልል አንዱ መሠረታዊ ንግድ የአቶም ክፍልፋዮችን የሚያስገኝ ንግድ እንዳለ በማሰብ በአያሌ የፊዝክስ ሊቃውንት አድካሚ ጥናት ሲካሄድ ከ30 ዓመት በላይ ሆኖአል። ይኸውም "ስትሪንግ ቲዎሪ" የሚባለው ነው። በተለያዩ ንዝረት እንደ ዐልቅት የሚወራጭ ዝርግ ወይም ቀለበ

ታማ ቅርጽ ያለው የንግድ ክር ንዝረት የመመለሱም ልዩነት ፕሮቶንም፤ ኤሌክትሮንም፤ ኒውትሮንም ወይም ሌላ እንደሚያስገኝ ተቈጥሮአል። አራቱ የንግድ ዐይነቶችም ከዚሁ ንግድ ክር ሥር እንደሚወድቁ ይታሰባል። ችግሩ ይህን የንግድ ክር በላብራቶሪ ለማጥናት እጅግ ረቂቅ ወይም እንደ ጠፈር አካላት እያዩ ለማጥናት ምንም ግዝፈት ስለሌለው ከቶ አልተቻለም። ስለ ሆነም የተፈጥሮ ሳይንስ ሥር ነው ለማለት አከራካሪ ሆኖ አላስደፈረም። ካልሆነ ደግሞ በፍልስፍና ክልል በእምነት ዓለም ውስጥ መውደቁን አሌ ለማለት እስከ አሁን አልተቻለም።

5) ምኞት ማስፈጸሚያ "እምነት"

የእምነት አስፈላጊነትና ወሳኝነት ከሃይማኖት ክልል ውጪ ባሉ ድገረ ዘመናዊ ሰዎች አበክሮ እየተናገረ ብዙም እየተጻፈበት ነው። የምኞት ማከናወኛ፤ የፍላጎት ማስፈጸሚያ ፍቱን መሣሪያነቱ እየተነገረለት ለምድራዊ ስኬታማ ሕይወት፤ ለፈውስና ለተአምር ሥራ እንገለገልበት ይባላል።

እምነት እንዴት እንደሚጸብር፤ ጥቅም ላይም እንዴት እንደሚውልና ለመሻታችን እንዴት ፍጻሜ እንደሚያስገኝ ቀመሮች ተቀምጠዋል።

የምትሻውን ዕውቅ፤ ለይተህ በአዎንታዊ መልክ ተናገረው፤ ፍጻሜውንም በሐሳብ ዐይንህ በምናብህ ዓለም ቀርጸህ ተመልክተው፤ መሆኑንም፤ መከናወኑንም ወይም መፈጸሙን አሁኑኑ ከወዲሁ ዐውጀው፤ መስክር፤ ሆነልኝ ብለህ ደፍረህ ተናገረው፤ እንደ ተከናወነም ቈጥረህ በስሜት ሆነህ ፈንድቅ፤ ጢሱ ይጠንህ፤ ሽታውም ያውድህ፤ አሜን! አሜን! ማለትም አይራቅህ፤ የሚባለው የዚሁ ቀመር ደረጃዊ ሂደት ነው።

የጓጓዥውን፣ የምትጉመጀውን ብልጥግና ወይም ሀብት ንብረት በቃላት ቀምረህ፤ ስያሜ ሰጥተህ የኔ ሁን፤ ሆኖአል፤ በማለት የፍላጎትህ ባለቤት ሁን የሚባለውም አካሄድ የዚሁ አካል ነው። መንፈሱ ከሰላቢ የሰላቢነት ድግምት ወይም አሠራር ጋር ጎረ ቤትነት ወይም ቤተ ሰብነት አለው፤ በድግምት ዓለም እንደ ሚደረገው የሌላውን ንብረት ወይም ሀብት ስቦ መንጥቆ ለራስ ወይም ለሌላው እንደሚደረግ ማለት ነው። የባላንጣን ብልጥ ግና ወይም ወዘና ማሟሽሽ አንዱ ዐይነተኛ ገጽታው ነው። በአሉታዊ መልኩ ወደ ሟርተኛነት ያመራል።

ይህ ዐይነቱ አካሄድ እጅግ አደገኛ የሚሆነው በቃሉ እውነት በሚገባ ያልታነዱትን ቅዱሳን (አማኞች) የሚያማልለውና የሚያ ታልለው፣ በቀላሉ ተቀባይነት የሚያገኘው በቤተ ክርስቲያን ሰዎች ሲስተናገድ በአንዳንድ ከሀውደ ምንባባቸው ውጪ ተዘን ጥለው በወጡ ልዩ ትርጉም በተሰጣቸው ጥቅሶች ሲሸበለል ነው። አስቀድማችሁ የእግዚአብሔርን መንግሥት፣ ጽድቁንም ፈልጉ የሚለውን መርሕ በሕይወታቸው ስፍራ ሰጥተው የማያስ ተናግዱ የቤተ ክርስቲያን ሰዎች በቀላሉ ይማረኩበታል። የአሁ ንና የዚህን ጥጽዮች ከዘላለም ወይም ከእግዚአብሔር መንግ ሥተ እሴቶች አብልጦ ማየት ለዚህ አሠራር ራስን ያጋልጣል፤ አሳልፎም ያሰጣል።

በታሪክም የሚታወቀው ድግምቱና አስማቱ ደብተራነቱም ጉልቶ የሚታየው የቤተ ክርስቲያን ሰዎች ወይም ቤተኞች በሆኑት መንፈሳዊነትን ለምድራዊ መጠቀሚያ ለማድረግ በመረጡት ወይም በአታላይ መናፍስት በተጠመዱት ዘንድ ነው። እነዚህን ትምህርቶች ሳያጠልሉ የሚቀበሉ ተላላ አማኞች በቀላሉ ይጠመዱበታል።

"Think and Grow Rich" የተባለው መጽሐፍ ደራሲ በመጽሐ

ፋቸው ሲያስተምሩ "የእኛ አለመቀበል እንጂ የአእምሮአችን ኀይል ገደብ ወይም ወሰን እንደሌለውና" ድኻ መሆንም ሆነ ሀብታም የአስተሳሰባችን ውጤት እንደ ሆነ ያስተምራሉ። ማለ ትም የምንሆነውን የምንወስነው እኛ ራሳችን ነን። ለማንኛውም ውጤታማነት መነሻ መሠረቱ ምኞት/መሻት ወይም መጉምገሞት እንደ ሆነ ያስገነዝባሉ። ምኞታችንን ወይም መሻታችንን ተጨ ባጭ ለማድረግ መሣሪያው እምነት እንደ ሆነ ያስረግጣሉ። ስለ እምነትም እንዲህ ብለው ያስረዳሉ፤

"እምነት የአእምሮ አስተሳሰብ ዋና ቀማሚ (chief chemist) ነው። ስለ እምነት አስፈላጊነት ሃይማኖቶች ለዘመናት አበ ክረው አስተምረዋል። ዳሩ ግን እምነት እንዴት እንደሚ ገኝ ወይም እንደሚገለግለው ዘዴውን ማስረዳት አልቻ ሉም። እምነት የአእምሮ አቋም ወይም ሁኔታ (state of mind) ሲሆን፤ ይኸውም የአእምሮ አቋም ወይም ሁኔታ የሚገኘው አንድን ምኞት ወይም መሻት በመደጋገም ራስ ለራስ በመ ናገር መርሳ ስንናገረው ሰጪና ወይም ንቡሉ አእምሮአችን ይሸነፍና በንግግር የገለጥነውን ምኞት ወይም መሻታችንን እንደ ተቀበልነው አድርጎ ይቈጥራል (autosuggestion)።"

ራሳችን ለራሳችን ስንናገር በነቃው አእምሮ እያሰብን ስንናገር ያ ወደ ሰጪ አእምሮ ይተላለፋል። ምኞታችንን ወይም መሻታ ችንን በስሜት ወይም በዐይነ ጎሊና ስለነው እየተመለከትነው እንዳገኘነው ቈጥረን መፈንደቅን ካከልንበት ተፈጻሚነቱ ፈጣን ይሆናል።

እምነት የአእምሮ ሁኔታ ወይም አቋም በመሆኑ፤ በፈቃዳችን ልናመጣው የምንችለው ነው። ይኸውም እምነት የሚገኝበትን ዘዴ ተከትለን ስናደርግ የሚመጣ ነው። የትእዛዝ ድግግሞሽ መልእክት ለኅቡእ (ሰውር) አእምሮ በገዛ ፈቃዳችን በስሜት አውታርቻችን ማስተላለፍ አንደኛ፤ ብቸኛ እምነትን የማስገኛ

መንገድ ነው።

ማንኛውም በስሜት የታጀበ የመሻት ዕሳቦት ከእምነት ጋራ ሲጣመር ወይም ሲቀየጥ ወዲያውኑ መሻቱ ወደ ቀላላዊ ይዘቱ ወይም ወደ ንዋይ ይዘቱ መቀየር ይጀምራል።

ዕሳቦት ስሜት ሲታከልበት ሕያውነትና ተባራዊነትን ያገኛል። ለዚህም የእምነት ስሜታዊነት፣ የፍቅርና የወሲባዊ ስሜት መነሣሣት ፈጣንና ኀይለኛ አራማጆች ናቸው። እምነት ምኞትን ወይም መሻትን ለራስ በራስ በመናገር የሚፈጠር የሚገኝ የአእምሮ ሁኔታ ነው። በራስ እምነት እንዲሁም በኢውሱኑ ዐዋቂ እምነት ሊኖረን ያስፈልጋል (faith in self and faith in the infinite)።

እምነት ብልጥጥና ለማከማቸት ወይም በብልጥጥና ላይ ብልጥጥን ለመከመር መነሻና በሳይንስ ሊተነተኑ የማይችሉ የድንቆችና የተአምሮች መሠረት ነው። እምነት ውድቀትን ወይም ሽንፈትን የመቋቋሚያ ወይም የማሸነፊያ ብቸኛ መንገድ ነው። ከጸሎት ጋር ሲደባለቅ እምነት ከኢውሱኑ ዐዋቂ ጋር ያገናኘናል።

እምነት በማንኛውም ሰው አእምሮ የሚገኝን የመሻትን አሳብንዝረት (vibration) ወደ ተመጣጣኝ መንፈሳዊ ምንነቱ ወደ መንፈሳዊ አኳያው (counterpart) የሚቀይርና አጽናፋዊ ዓለም ዐዋቂ ኀይል (cosmic source of infinite intelligence) ለሰው ጥቅም ግልጋሎት ላይ እንዲውል የሚያስደርግ ብቸኛ ወኪል ነው።

ከእምነት መገኛ ዘዴ በስተ ጀርባ ያለው የተፈጥሮ ሕግ ነው። ይህን ሕግ ማንም እስከ ዛሬ አብራርቶ ሊያሳየው አልቻለም። ይህ ሕግ ምንም ሀይነት ስያሜ ይለጠው፣ በምንም ሀይነት ስም ይጠራ ስሙ ምንም ቁምነገር የለውም። ዋናው ቁምነገሩ መሥራቱ ነው።

በአግባቡ ሲጠቀሙበትም ለሰው ልጆች ሕይወት መሳካትና ክብር ማስገኘት የመቻል ብቃቱ ላይ ነው። ይህ ሕግ ከእምነት ጋር የተቀየጠውን አስተሳሰባችንን ወደ እውነት ወይም ነባራዊነት የሚያመጣ ስለ ሆነ አስተሳሰባችን ላይ ጥንቃቄ ማድረግ አለብን።

አዎንታዊ አሳቦች ስናስተናግድ ብልጥጥናና መሳካትን ክብርን እንጉናጸፋለን። አሉታዊ ዕሳቦት (thought) ስናስተናግድ ደግሞ ድኸነትን ውድቀትንና ጉስቀልናን እንከናካለን። ስለ ሆነም የምንናገረውን መጠንቀቅ አለብን መናገር የአሳብ መግለጫ ነውና። የማይሆን ነገር ከተናገርን ስዉሩ አእምሮአችን ወይም ኀብ-እ አእምሮአችን ያንኑ ቅልብ ያደርግና ለአጽናፈ ዓለም ኢውሱን ዐዋቂ (cosmic infinite intelligence) ያስተላልፍና ያውነገር በሕይወታችን ላይ ተፈጻሚ ይሆንብናል።

እንግዲህ ምን ሀይነት ዕምቅ ችሎታ በአእምሮ ውስጥ አንቀላፍቶ ወይም ተኝቶ እንዳለ ተገንዝብ፤ በአንተ ውስጥ የሆነ ቦታ የመከናወን ዘር በጉተራ እንዳለ ብታውቅ ይህንንም የመከናወን ዘር ነቅተህ ከጉተራው አውጥተህ ብትዘራው እስካሁን ተስፋ አድርገህ ወደማታውቀው ከፍተኛ ስፍራ በደረስህ። ለዚህ መረጃ ካስፈለገህ በታሪክ ውስጥ የተከናወነላቸውን ሰዎች የእምነትን ኀይል እንዴት እንደ ተጠቀሙበት አጠነው።

ብዙዎች የተለያዩ ስያሜና ትርጉም ቢሰጡም በክርስትና ሕይወትም ውስጥ የምናየው ይህንኑ የእምነት ሕግ ነው። የኢየሱስ ክርስቶስ ትምህርትም ሆነ መከናወን ተአምር ተብሎ የተነገረ ለት ሁሉ ሌላ ምንም ሳይሆን ማንም የየትኛውም ሃይማኖት አባልነት ሳይል በተፈጥሮ እምነት ኀይል ነው። እርሱ እምነት በመለማመድ ግንባር ቀደም ምሳሌያችን አድርገን ልናየው እንችላለን።

የህንዱ ማህተመ ጋንዲ ሌላው የእምነትን ሕግ በተግባር ያዋለ ሀብታም ባይሆንም፤ ኅይልን ያደረገ ሰው ምሳሌ እንደ ሆነም ይጠቅሳሉ።

አንዳንድ ካሪዝማቲክ አማኞች ነን የሚሉ ይህንኑ አስተሳሰብ ተመርኩዘው ከዐውዳቸው ነጥለው ትርጉም በሚሰጧቸው ጥያቄዎች አስታከው እንዲህ ያስተምሩታል፡-

"አዎንታዊ የእግዚአብሔር ቃል ዕወጃ" (Positive confession of God's Word) ነው።

"የእምነት ቀመር" በሚባለው ከእግዚአብሔር ቃል ባፈነገጠው ትምህርታቸው

1. እምነት እግዚአብሔርም ሆነ ሰው የሚጠቀምበት ኅይል ነው። እምነት እንደ ሰበት ያለ ኅይል ነው። ይህም እግዚአብሔር አሁን ያለውን ነገር ሁሉ የፈጠረበት ነገር ነው።

እግዚአብሔር ሲፈጥር "የእምነት ሕግ" ተጠቅሟል። እና ያንኑ (እግዚአብሔር ያለውን) ዐይነት በውስጣችሁ ያደረ ችሎታ አላችሁ።

እኛ እግዚአብሔር ያለው ችሎታ ሁሉ አለን፤ ምክንያቱም "የእግዚአብሔር እምነት" አለንና።

2. የእምነት ኅይል የሚለቀቀው (የሚተኩሰው) ቃል በመናገር ነው፤ ቃል እንደ ዐይነቱ፤ እንደ ዘሩ የሆነ ፍሬ ያፈራል።

አዎንታዊ ቃል አዎንታዊ ፍሬ ያስገኛል።

አሉታዊ ቃል አሉታዊ ፍሬ ያፈራል

3. ክርስቲያን ትንሽ አምላክ ነው፤ በአምላክ ምድብ ውስጥ ያለ የእግዚአብሔር ግልባጭ (መልክና ምሳሌ) ነው።

4. ማንም ሰው የእምነትን ኅይል ሊጠቀምበት ይችላል። እግዚአብሔር በተናገረው ቃል እንደሚያምን፤ ሰውም በተናገረው ቃል ቢያምን ያለው ሁሉ ይሳካለታል/ይሆንለታል።

5. የምታውጀውን ቃል ታጭዳለህ፤ ቀላፉ የምትሻውን ጮክ ብለህ መናገር ነው።

6. አሉታዊ ቃል አታውጀ፤ እንደበትህ ይገድልሃል፤ ወይም በውስጥህ ያለውን አምላካዊ ኅይል ይለቃል/ይፈታል፤ እምነት ዘር ነው፤ በመናገርም ይዘራል።

ነገሮች በቃል አማካይነት የተፈጠሩት ስለ ተነገሩ ሳይሆን፤ እግዚአብሔር ስለ ተናገራቸው ነው። "ማን ተናገረው?" የሚለው ጥያቄ እጅግ ወሳኝነቱን እናስተውል (ዘፍ 1)።

እንጠንቀቅ፤ ይህ ግን በመጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነት ጨርሶ የተለየ ነው።

ዛሬ አሳሳቢውና አደናጋሪው ነገር እነዚህ አስተሳሰቦች በአንዳንድ ከዐውደ ምንባባቸው ተገንጥለው በወጡ ብጥሌ ጥቅሶች አማካይነት ተጠምቀው፤ በመንፈሳዊ እንቅስቃሴ በክርስቲያኑ አካባቢ መዘራታቸውና ስፍራ እያገኙ መታየታቸው ነው።

ሥነ ልቡናዊ ዘዴዎች በሥነ ልቡናዊ ክልል ውስጥ የሚያስክት ሉት አዎንታዊም አሉታዊም ውጤቶች ሊኖሯቸው ይችላል። ይሁንና ክልላቸው ያው ሥነ ልቡናዊ ነው። ከሥነ ልቡናዊ ክልል ሀልፊው በሰማያዊ እውነተኛ መንፈሳዊ ክልል ውስጥ አዎንታዊ ውጤቶች እያመጡም። በመንፈሳዊ ክልል የተለየ ከሥተት ታየ ሲባል ከሐሰት መንፈሳዊ ሰራዊት ጋር በሚደረግ ግንኙነት ወይም ከማሳት ሥራ ጋር ተያይዞ የሚገኝ ነው።

ከላይ በተጠቀሰው መጽሐፍ ውስጥ ጸሐፊው በዚሁ የእምነት ትምህርታቸው ከሞቱ ታዋቂ ታላላቅ ሰዎች መንፈሶች ጋር መገናኘት፤ በጣም ጠቃሚ እንደ ሆነ የሚገልጡበትን በአንክሮ ማጤን ይበጃል። ከመናፍስት ሥራ ጋር የተያያዘ መሆኑን ይጠቁማል።

እግዚአብሔር በቃሉ ሰማይና ምድርን ፈጠረ ብሎ ከዚያም ተነሥቶ 'ቃል' የመፍጠር 'ነይል አለው ብሎ መደምደም እና ስለዚህም በቃላትን መፍጠር እንችላለን ብሎ መንደርደር ስሕተት ነው፤ ማላትም ነው። የፈጠረው 'ቃል' ሳይሆን፤ የመፍጠር 'ነይል ያለው ቃል' ሳይሆን፤ የመፍጠር 'ነይል ያለው' 'የእግዚአብሔር አምላክ ቃል' ነው።

ብዙ ጊዜ የሚጠቀሱ "በሰፍህ ቃል ተጠምደህ፤ በሰፍ ቃል ተደዘህ" (ምሳ 6፡2 በነባሩ ትርጉም) የሚለው ጥቅስ ትክክለኛውን ፍቺ የሚያገኘው ከዐውደ ምንባቡ ጋር ተገናዝቦ ሲፈታ ነው። በዚህ ስፍራ የተላለፈው መልእክት አንድ ሰው ለሌላ ሰው ዋስቢ ሲሆን፤ የዋሰነት ቃሉን ቢሰጥ በዚህ በሰጠው ቃል ተጠያቂ ይሆናል። በሰጠው ቃል መሠረትነት የሚያዝ፤ በነላፊነት የሚጠየቅ ይሆናል የሚል ነው። ቃል ሁሉ ጠፍሮ፤ ቀፍድዶ ይይዛል፤ ይፈጥራልም ማለት አይደለም። እንዲህ ቢሆን ኖሮ ባለፉት ዓመታት በየአደባባዩ ተሰብስበን ያስማናቸው መፈክሮች ተአምር ባደረጉ ነበር። ድሮ ገና ምድሪቷን አረንጓዴ ባለበሷት ነበር፤ ተፈጥሮን በቀጥተኛ ሥር ባስደረጉልን ነበር። ካፒታሊዝም በተንኮታኮተ ነበር።

ኢዮብ አሉታዊ ቃል በመናገሩ መከራ ዐጨደ ተብሎ የሚሰጠው ትምህርት ሁሉ መሠረተ ቢስ ነው። ጸድቅ ተብሎ በተመሰከረለት ኢዮብ ላይ ማፌዝና ፍርደ ገምድል መሆን ነው።

የትኛው አዎንታዊ ቃሉ በአሉታዊ የተነገረለትን አያሌ ቃሎች ረምርሞ፤ ረጋግጦ ፍጻሜው ከፊት ይልቅ ያማረ እንዲሆን አበቃው?

የሚከተሉት በኢዮብ አንደበት የተነገሩት አሉታዊ ቃሎች የእግዚአብሔር በጎነት በኢዮብ ቀጣይ ሕይወት ውስጥ እንዳይፈጸሙ አላደረጉም።

"ዘመኔ ከሸማኔ መወርወሪያ ይሰቅ ይፈጥናል፤

ያስ ተሰፍም ያስቃሰ፤

ሐይወቴ ተንፋሽ ያህል ስንደ ሆነች ዐስብ፤

ዐይኔም ከስንገዲህ ደስታን ሰያይም፤

ሐሁንም የሚያዋኝ ሰው ዐይን ከስንገዲህ ሰያየኝም፤

ተፈሰገኛለሁ፤ ስኔ ገን የሰሁም" (ኢዮ 7፡6-8)።

"ዘመኔ ከሚሮጥ ሰው ይሰቅ ይፈጥናል፤

ስንዳችም ደስታ ሳያይ ያስፋሰ" (ኢዮ 9፡25)።

"ሰድሜዬ ሰበቀ፤ ሰቀዴም ከሸፈ፤

የሰበሁ ሐሳብ ከንቱ ሆነ" (ኢዮ 17፡11)።

ዳዊት ራሱን ዝቅ አድርጎ እንደ ቀንጫ፤ እንደ ሞተ ውሻ እየቈጠረ ሳለ፤ እንዴት ኃያል የተሳካለት የእስራኤል ወርቃማ ንጉሥ ሆኖ ዘመኑን ደመደመ?

"ዳዊትና ስብረውት የነበረት ሰዎች ሂደው ሁለት መቶ ፍሰስጥሌማውያንን ገደቡ፤ ሰንገሡ ዐማች ይሆን ዘንድ፤ ሸሰፊታቸውን ስምጥቶ በቀጥቷቸው ሰከ ሰንገሡ ስቀረበ፤ ከዚያም ሳላሰ ሰጁን ሚሰሶሰን ሰዳዊት ዳረሰት" (1ኛው 18፡18)።

"የስሰራሌሰ ንጉሥ የወጣው በማን ሳይ ነው? ስንተስ የምታሳድደው ማንን ነው? የሞተ ውሻን ወይስ ቀንጫ" (1ኛው 24፡14)?

"እነዚህ ሰንተ በርግጥ እንደምትነገሥና የስሰራሴስ መንገድ በእጅህ እንደምትዘና ወታደራዊ" (1ሳሙ 24:20)።

የዮሴፍስ አባት ያዕቆብ ወደ መቃብር እወርዳለሁ አያለ በዘመኑ መጨረሻ በታላቅ ክብር በማዕረግ በብዙ እንክብካቤ ታጅቦ ሕይወቱ ፍጻሜ እንዴት አገኘ?

"ወንዶችና ሴቶች ሰጃቸው ሁሉ ሲያደናኩት መጡ፤ እርሱ ግን ሲደናኝ ባስመቻሉ፤ በሐዘን እንደ ተኩራመተሁ ሰጃ ወዳስበት መቃብር እወርዳለሁ ስለ፤ ስለ ሰጃም ስለቀሰ" (ዘፍ 37:35)።

"ነገር ግን የሴፍ የነገራቸውን ሁሉ ሲያጠቃሉትና እርሱንም ወደ ግብፅ ለማጓጓዝ የሴፍ የሳከስትን ሠረገሳዎች ሲያደድም የሰባታቸው የያዕቆብ መንፈስ ታደሰ" (ዘፍ 45:27)።

"እግዚአብሔርም እንዲህ ሰሰው፤ ስኔ የሰባተህ ስምሳክ እግዚአብሔር ነኝ፤ ወደ ግብፅ ለመመራድ ስትፍራ፤ በዚያ ታላቅ ሕዝብ ስድርገሃብሁና፤ ስብፈህ ወደ ግብፅ እወርዳለሁ፤ ከዚያም መሰረሽ ስወጣሃለሁ፤ የየሴፍም የራሱ ሰጃቸው ወደኛቸውን ይገጥሟቸዋል" (ዘፍ 46:3-4)።

እግዚአብሔር ሉዓላዊ ነው! ከቃላችንም በላይ ነው!!!

3. መጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነት

መጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነት በአእምሮ ክልል ውስጥ የሚካሄዱ እምነት ወይም ከእግዚአብሔር፣ ከሰብእናው ውጭ ካለ ክሥተት ወይም ነገር ጋር የተያያዘ አይደለም። መጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነት በእግዚአብሔርና በቃሉ ላይ የሚያርፍ እምነት ነው። በእግዚአብሔርና በቃሉ ዙሪያ የሚያጠነጥን እንጂ እግዚአብሔርን ገለል አድርጎ በሰው ሁለንተና ክልል የሚንቀሳቀስ አይደለም።

በዘፍጥረት ምዕራፍ 3 ላይ ለንመለከት የሔዋንና የአዳም

ችግር እምነት አልባ ወይም እምነት የማጣት ችግር አልነበረም። ችግሩ ማንን ነው የምናምነው? ምንድን ነው የምናምነው? ላይ የሚንጠለጠል ነው። ሔዋን እግዚአብሔርንና የእግዚአብሔርን ቃል ከማመን ይልቅ የሰይጣንን ቃል፣ የእባቡን ቃል የአሳቹን ቃል አመነች፤ የተከለከለውንም የዛፍ ፍሬ በላች፤ አዳምም በላ። ያለ እምነት አልነበረችም፤ መጀመሪያ የታመነው እግዚአብሔር የእምነት ማረፊያነቱ ተሸሮ በሌላ የእምነት ማረፊያ በሰይጣን ተተካ።

ወደ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለንመጣ ወደ መንግሥቱ ለመፍለስ ስናኩበኩብ ወይም መንፈስ ቅዱስ ሲቀስቅስን ጥሪው በእግዚአብሔር ልጅ በክርስቶስ ኢየሱስ የማመን ጥሪ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስን ለንመለከት እምነት በልዩ ልዩ መልክ ተገልጾ እናገኛለን። የመጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነት ልዩ ልዩ ገጽታዎችን ከዚህ በታች ለማየት እንሞክራለን።

በድጋፍ ላይ እንዳለን መቀበል፣ ደጋፊም የማያቋርጥ ደጋፊ እንዳለን መረዳት፣ በራሳችን እንዳልሆንን፣ በራሳችን ህልውና እንዳላገኘን፣ በራሳችን ህላዌነትም እንደሌለን ተገንዝበን መኖር መጓዝ ወይም መመላለስ።

"የምንኖረውና የምንቀሳቀሰው፣ ያለነውም በእርሱ ነው" (ሐሥ 17:28)።

እግዚአብሔር ፍጹም ችሎታ አለው፤ የዕውቀትና የጥበብ ፍጻሜ ነው፤ እግዚአብሔር ይኸን ያህል ነው ተብሎ የማይወሰን ነይል አለው። የነይሎች ሁሉ መንሥኤ ኢውሱን ነይል ነው፤ የእግዚአብሔር ማንነትና ችሎታው በተፈጥሮ ውስጥ ተገልጿል፤ በተፈጥሮው ላይ ታይቷል።

"ስለ እግዚአብሔር ሲታወቅ የሚቻለው ከእነርሱ ግዕዝ ነው። ምክንያቱም እግዚአብሔር በእነርሱ ግዕዝ ስድርገታል። ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ የማይታ

የው የስግዚአብሔር ባሕርይ ይኸውም ዘላለማዊ ኅይሱና መሰከት ነቱ፤ ከፍጥ ረቱ በገሰዱ ይታያል። ስለዚህ ሰዎች ማመካከል የላቸውም (ሮሜ 1፡19-20)።

እውነታ የሚታይና የማይታይ ገጽታ አለው። የሚታየው ገጽታ በግንባር ቀደምነት በስሜት አውታሮቻችን አማካይነት የምንረዳውና የምንደርስበት ነው። የማይታየው የእውነታ ገጽታ ደግሞ በስሜት አውታሮቻችን አማካይነት ፊት ለፊት የማናገኘው ወይም የምንደርስበት ነው። ይሁንና ያለ ወይም ህልውናን ያገኘ ወይም ያለው ነው። ይህንን ለመገንዘብ የስሜት አውታሮቻችን ዐቅም ውሱን ወይም ቀጥብ ነው። ልንረዳው ልንገነዘበው የምንችልበት መንገድ አምስቱ የስሜት አውታሮቻችን ሳይሆኑ እምነት ነው። እምነት ከማይታየው የእውነታ ገጽታ ጋር መያያዣችን ነው። ከእግዚአብሔር አምላክ ጋር መያያዝ መገናኘት ወይም ኅብረት ይኑረን ካልን፤ መንገዱ የእምነት መንገድ ነው። እምነትን እንጣል ካልን ይህን ያለቀና የዘለቀን እውነታን ከእኛ ዘንድ መጣል ማስወገድ ይሆናል።

እምነት የመፍጠሪያ ኅይላችን ሳይሆን፤ ከሕያው ከፈጣሪ ኅይል ጋር መጣመሪያችን ነው። ከስሜት አውታሮች መስክ ባሻገርና ማዶ ካለ እውነታ ጋር መስማማታችን፤ ማበራያችን ነው። ከሌላ ጋር ሳይሆን ከአለ፤ ከነዋሪ ጋር መራከቢያችን ነው። በውስጥ ማንነታችን ከእውኑ ማን ጋር እንደማመጣለን። በሥጋ ጆሮ መስማት ያልሆነ መስማት፤ በሥጋ ዐይን ማየት ያልሆነ ማየት፤ በሥጋ እጅ መዳሰስ ያልሆነ መዳሰስ፤ በሥጋ ምላስ ያልሆነ ማጣጣም እናጣጥማለን። በውስጡ ማንነታችን ተራክቦ እናደርጋለን። ከእግዚአብሔር ጋር መገናኛ መስመሩ አውታሩም ይኸው ነው።

"ሄኖክ ከዚህ ዓለም በእምነት ተወሰደ" ዕብ 11፡5-6።

"ያሰ እምነት እግዚአብሔር ደስ ማሰኘት ስዳቻቸው፤ ምክንያቱም ወደ

እግዚአብሔር የሚቀርብ ሁሉ እግዚአብሔር መኖሪንና ከሰብ በሚቸተም ዋጋ እንደሚሰጥ ማመን ስበቡ" (ዕብ 11፡6)።

በሰውና በሰው መካከል የሚካሄድ ግንኙነት፤ ምክክር፤ ጭውውት፤ መጣመር፤ መቀራረብ፤ መስተጋብር፤ ዘንድ የስሜት አውታሮች ታላቅ ሚና የሚጫወቱ ቢሆንም፤ ከእምነት ተነጥሎ ሊካሄድ አይችልም። የስሜት አውታር ደራሽነታቸው ወሰን አለው። የሰውና ሰው ግንኙነት የጠለቀ፤ ከስሜት አውታሮች ክልል ዘልቆ የሚሻገር ነው።

በሌላ በኩል አካላዊ የስሜት አውታሮች ከማይታዩበት ሰብእና ጋር ግንኙነት እንዲካሄድ ከተፈለገ ባለ ስሜት አውታሩ ሰው ግንኙነቱን በእምነት ረገድ ማካሄድ እንደሚያሻው የግድ ነው። ሰብእና ያላቸው ነባራዊ ህላዌዎች የሥጋ ተፈጥሮ ያላቸው ብቻ ናቸው ማለት አይቻልም። እግዚአብሔር አምላክ የሥጋ ተፈጥሮ የለውም፤ መንፈስ ነው። ሥጋ የሆነው ቃልም ሥጋ ሆኖ በምድር ላይ የተመላለሰው ከ33 ዓመት እምብዛም ላልዘለለ ጊዜ ነው። ዛሬ ከሥላሴ ጋር የሚኖረን ግንኙነት በሥጋ እጅ ለእጅ በመጨባበጥ ወይም አፍ ለአፍ በመነጋገር፤ ዐይን ለዐይን በመተያየት አይደለም፤ ግን ከዚሁ ደረጃ ባላነሰ ጥልቀት ዐይነት መገናኘት እንችላለን፤ ይኸውም በውስጥ ሰውነታችን በመንፈስ የሆነ የእምነት ግንኙነታችን ነው። ሰው እና እግዚአብሔር የሚያያዙበት ሌላ መንገድ የለም። ከማይታየው ጋር መገናኘት ማለት ከሌለ ነገር ጋር ምትህት የሆነ ቅዥታዊ መገናኘት አይደለም። ከማይታየው እውነታ ጋር በእውን መገናኘት ላይ የሚያርፍ ነው።

ሄኖክ አካሄዱን ከማይታየው ሕያው እግዚአብሔር ጋር ያደረገው በእምነት ነው። የመንፈስ ግንኙነቶች ሁሉ በማየት፤ በመስማት፤ በማሸተት፤ በመቅመስ፤ በመዳሰስ ላይ የተመሠረቱ ሳይሆኑ፤ በእምነት የሚካሄዱ ናቸው። የማይታየው የእግዚአ

ብሔር ባሕርይ ይኸውም ዘላለማዊ ኅይሉና መለኮትነቱ ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ በፍጥረቱ እማካይነት በግልጽ ይታያል እንጂ እርሱ ራሱ በሥጋ ማንነታችን የሚታይ አይደለም።

እምነት እንደ አዲስ ኪዳን እውነትን ከማድመጥ ጋር ተያይዞ የሚመጣ አዎንታ ወይም አሜንታ ሲሆን፤ ማረፊያው እግዚአብሔር ላይ ወይም ጌታ ኢየሱስ ላይ ነው (ሮሜ 3፥25፤ 1ቆሮ2፥5 15፥14፤17፤ 2ቆሮ 1፥24፤ገላ3፥23 ፊል1፥25፤ 2፥17፤ 1ተሰ3፥2፤ 2ተሰ1፥3፤3፥2)።

እምነት ከእግዚአብሔር ጋር መስማማት ወይም እግዚአብሔርን መስማማት ነው።

እግዚአብሔርን በተመለከተ የእምነት አካል የሆኑ ነገሮቻችን፡-

- 1) አምላካዊ መገለጥን ወይም እውነትን በአዎንታ የምንጨብጠው ውስጣዊ መነካት (2ተሰ 2፥ 11-12)፤
- 2) ራስን ለእግዚአብሔር አሳልፎ መስጠት የእምነት ፍልቃቂ ነው፤
- 3) ከመስጠት የተነሣ የሚመጣ የጠባይ ለውጥ፤ ታማኝነት ተግባራዊ ባሕርይ ነው (ገላ 2፥20፤ 2ቆሮ 5፥7)።

የአብርሃም እምነት እግዚአብሔር በሰጠው ተስፋ ላይ ሳይሆን፤ ተስፋውን በሰጠው በእግዚአብሔር ላይ ነበር።

1) የድነት እምነት

በሮሜ 3፥21-25 ባለው ክፍል እንደ ተገለጸው ከሕግ ሥራ ውጭ የሆነ የእግዚአብሔር ጽድቅ እንደ ተገለጠ፤ ይህም የእግዚአብሔር ጽድቅ ኢየሱስ ክርስቶስን በማመን የሚገኝ ጽድቅ ነው። የድነታችን ምንጭ የእግዚአብሔር ጸጋ ነው፤ ለዚሁ መሠረት የሆነው በክርስቶስ ኢየሱስ የመስቀል መሥዋዕትነት በመስቀሉ ላይ የፈሰሰው በሰማያት የከበረው ደሙ ነው። ይህም ደም

የ'ነጢአትንና የበደልን ስርየት የሚያስገኝ ከፍርድና ከኩነኔ ነጻ የሚያስደርገውን ጽድቅ የሚያድል ከእግዚአብሔር ጋር ዕርቅን ከዕርቅም ሀልፎ የልጅነት ሥልጣን የሚያስገኝ ከከንቱ ኑሮ፤ ከሕግ ርግማን የሚዋጅ በ'ነጢአት' ኅይል ላይ በሞት ኅይል ላይ በክፋት መንፈሳውያን ሰራዊት ላይ ድልን የሚያጉናጽፍ ነው። የድነት መንገዱም የእምነት መንገድ መሆኑ በማያሻማ ሁኔታ ተገልጦል። ድነት በሕይወታችን በውስጣችን የሚተገበረው በመንፈስ ቅዱስ ኅይል ነው።

ለድነት የሚያስፈልገው እምነት ሦስት ዐይነተኛ ነገሮችን ያካትታል። ይኸውም፡-

- 1) ለድነት የሚሆነውን እውነት ማወቅ፤
- 2) ያወቁትን እውነት መቀበል (የራስ እውነት ማድረግ)፤ እና
- 3) በተቀበሉት እውነት ላይ መቆም ወይም መደገፍ ወይም መኖር ናቸው።

ሮሜ 10፥13-17 እና ዮሐ 17፥7-8፤14፤ 1ቆሮ 15፥1-4 ይህንኑ ሐቅ ያሳዩናል።

"የጌታን ስም የሚጠራ ሁሉ ይድናል"

"ታዲያ ያሳመኑበትን ስንዴት ስድርገው ይጠሩታል?"

ስለ ስርሱ ሳይሰሙ ስንዴት ያምኑበታል?

ስባኪ ሳይኖር ስንዴት መስማት ይችላሉ? . . .

"ስንገዳያስ እምነት የሚገኘው መሰላከቱን ከመስማት ነው፤

መሰላከቱም በክርስቶስ ቃል ነው" (ሮሜ 10፥13-17)።

"የሰጠኸኝ ሁሉ ከሰነተ ስንዴ ሆነ ሰሁን ዐውቀዋል፤

ምክንያቱም የሰጠኸኝን ቃል ስጥቻቸው ተቀብለዋል፤ ስንተ

ስንዴ ሳከኸኝም ስምነዋል . . . ቃሳህን ስጥቻቸዋል፤

ቃዕህ ስውነት ነው" . . . የስነልቦና ተምህርት ተቀብሰው
በስነ ሰሚያምነት ጥምር ስንጂ በስነዚህ ብቻ ስብዘደም"

(ዮሐ 17:7-8:14:17)::

ለዎች የድነት እምነት እንዲኖራቸው ምንጩ የእግዚአብሔር ጸጋ፤ መሠረቱ የክርስቶስ ኢየሱስ መሥዋዕትነት ማለትም በመስቀል ላይ የፈሰሰው ክቡር ደም የሆነውን የድነት መልእክት ይኸውም የወንጌልን ቃል ወይም እውነት መስማት፤ መረዳት ወሳኝ ነው። የመዳንን ወንጌል መስማት ወይም መረዳት ብቻ በቂ አይደለም። ይህን እውነት መቀበል በዚያም ላይ መቆም፤ መደገፍ፤ መኖር አስፈላጊ ነው።

2) በእግዚአብሔር የሕይወት መንሥኤነት፤ መጋቢነትና ባለቤትነት ላይ መደገፍ

ሌላው የእምነት ገጽታ በእግዚአብሔር ማንነት ላይ መደገፍ ነው። ይኸውም ለሰው ዐሳቢ በመሆኑ ላይ፤ በእረኝነቱ፤ በጠባቂነቱ፤ በመሪነቱ በመጋቢነቱ፤ በችሎታው፤ በዐዋቂነቱ፤ በአስተዋይነቱ፤ በኃይልነቱ፤ በፍቅሩ፤ በታማኝነቱ ላይ ዘወትር ተደግፎ መመላለስ ነው። ይህ ዐይነት እምነት ምንጊዜም ከእኛ መራቅ የለበትም። ይህ የዕረፍታችን፤ ከፍርሀትና ከጭንቀት የመጠበቃችን፤ በበጎ የመለማራታችን መንገድ ነው። አማኞች እግዚአብሔርን ሊታዘዙት፤ ሌሎችንም ሊደግፉ የሚችሉት ከዚህ እምነት የተነሣ ዛሬ ካለን ለጉደለው ለማካፈል የሚያስችለን፤ ለሌላው ዛሬ የምናካፍለውን የነገ ዋስትናችን እንዲሆን በእጃችንና በቀጥተኛነት ሥር ከማዋል ይልቅ ለነገ ዛሬ ስጥ ያለኝ አምላክ እርሱ ራሱ ለነገ የሚሆነኝን በመንገዴ ያመጣዋል ይሰጠኛል በሚል ነው።

የእስራኤል ልጆች ቀይ ባሕርንም ሆነ ዮርዳኖስን የተሻገሩት በዚህ በሥጋ ዐይናቸው በማያዩት አምላክ ላይ በነበራቸው

እምነት ነው። ይህ ደመና ይወርድ የነበረው ምንም የሚበላ በሌለበት የምድረ በዳ ጉዞአቸው ዘመን ነበር። መናውም በየዕለቱ እየወረደ በዚያው ዕለት የሚለቀም ነበር። ከሚወርደው መና እያንዳንዱ ይለቅም ዘንድ የተነገረው ለዕለቱ ፍጆታው ብቻ ነበር። ከለቀሙትም መና ለነገ ማሳደር አልተፈቀደላቸውም ነበር። ይሁንና አንዳንዶች በነገውም አምላካቸውን ከመታመን ይልቅ በቀኑ ለነገም አትርፈው በለቀሙት መና ላይ ዋስትና ለማግኘት በዋከሩበት ጊዜ መናው በማግሥቱ ተልቶባቸው ተገኘ። የእስራኤል ልጆች በምድረ በዳ ጉዞአቸው ለዕለት ጉሮሮአቸው መናን የሚለቅሙት፤ የተፈቀደላቸውም በዕለቱ እንዲመገቡት እንጂ ለነገ እንዲያካብቱት አልነበረም። ለሰንበት ዋዜማ ብቻ የሚለቅሙት በሰጪው ትእዛዝ ኃይል ለሰንበትም አትርፈው ሳይበላሽ ትኩሰነቱን እንደ ጠበቀ ይመገቡት ነበር። ይህ የቀደመው የኪዳን ሕዝብ በሚለቀመው መና ላይ ከመታመን ይልቅ በሰጪው፤ በሊጋሹ አምላካቸው ማመንን መታመንን ግድ የሚል ነበር፤ ከግብፅ ወደ ከነዓን የምድረ በዳው ጉዞ የራሳቸው የችሎታና የኃይል ብቃት ጉዞ አልነበረም። ቀን በደመና ዐምድ ሌሊት በእሳት ዐምድ እየጋረዳቸውና እየመራቸው እንዲሁም እየመገባቸው ለጫማቸው ዕድሜ እየሰጠ የተንከባከባቸው አምላካቸው እግዚአብሔር ብቻ ነበር። በምንም መልኩ ያለ አምላካቸው እግዚአብሔር ሊኖሩ፤ ሊከናወኑ የማይችሉበት ሁኔታ ነበር (ዘፀ 13:20-21፤ ዘፀ 16)።

ዛሬም የእኛ የምድር ጉዞአችን በዚሁ ዐይነት እምነት የምንጓዘው ነው። ስንወጣና ስንገባ ስንቀመጥና ስንነሣም፤ ስንበላም ስንተኛም፤ ስንሠራም፤ ኅብረትም ስናደርግ፤ ወዳጅነት ስንመሠርትም፤ በትዳር ዓለም ስንኖር፤ በነገር ሁሉ በእግዚአብሔር ማንነትና ታማኝነት ላይ ልባችንን አሳርፈን ነው።

ከሌላው ወገናችን ጋር በመተሳሰብ መኖር የምንችለው ከእግዚ

አብሔር ጋር ያለን እምነት ሕያው ሲሆን ነው። መከርህን በም ታጭድበት ጊዜ ጥጋቱን ሙጥጥ አድርገህ አትጨድ፤ ወይን ህን በምትለቅምበት ጊዜ ለቃርሚያ አትመለስ፤ ለመጸተኛው፤ ለመበለቲቱ፤ ለድኻ አደጉ (ለወላጅ የለሹ) ተወው ብሎ ሕዝቡን እግዚአብሔር ሲያዝ መሠረት አድርጎ የሰጣቸው "እኔ እግዚአብሔር አምላክህ ነኝ" የሚለውን እውነት ነው። አምላካቸው የስጦታና የበረከት ምንጭ፤ የነገም ዋስትና ሕያው አምላክ ስለ ሆነ ነው (ዘሌ19፡9-10)።

በባተኛው የዕዳ ምሕረት ዓመት ቀረበ ብለህ ለችግረኛ ወንድ ምህ የማታበድር እንዳትሆን ተጠንቀቅ፤ እጅህን ዘርጋ ስጠውም ብሎ ሲነገር መሠረቱ "እኔ እግዚአብሔር አምላክህ ነኝ" የሚል ነበር። በዚህ የታማኝነት ኪዳን ላይ ታምኖ በተመላለሰ ቊጥር የኪዳኑ ሕዝብ ሕይወት የተሟላ ነበር። ይህ የኪዳን ሕዝብ በአምላኩ በእግዚአብሔር መታመን ትቶ በምትኩ በጣዖት ሲያምን ሕይወቱ ዝብርቅርቅ፤ ክብሩም ሞገሱም ይጠፋበት ነበር (ዘዳ 15:9-11)።

በዚህ እምነት እግዚአብሔር ተናገረ ማለት ሆነ ማለት ነው፤ እውነት ነው ማለት ነው።

ቀደም ብለን የጠቀሰነው "የድነት እምነት" ከዚህ አሁን ከተገለጸው ጋር በይዘቱ የተገናኘ ነው። የድነትን እምነት ልዩ የሚያደርገው የእምነቱ ማረፊያ ወይም መነሻ በድነት የወንጌል እውነት ላይ መሆኑ ነው።

3) የእግዚአብሔርን ቸር ስጦታ ለመቀበል ያለ የልብ ክፍት ነት (የውስጥ ክፍትነት)

በሌላ ስፍራ ደግሞ ስንመለከት እምነት የእግዚአብሔርን ቸር ስጦታ ለመቀበል ያለ የልብ ክፍትነት ሆኖ እናገኘዋለን።

"በባስጥረንም፣ ስገረ ስንካሳ በሆነና ከተወሰደ ጀምሮ ፈጽሞ በስገረ ሄደ

የማያውቅ ሽባ ሰው ተቀምጦ ነበር። ይህም ሰው ዳውሱስ ሲናገር ያደምጥ ነበር። ዳውሱስም ወደ ስርሱ ተኩር ብሎ ተመሰከተና በመዳን ስምንት ስንዳሰው ባዩ ጊዜ በታባቅ ድምፅ ...” (ሐሥ 14፡8-9) ይላል።

ለእግዚአብሔር ጸጋ አዎንታዊ ምላሽ የሚሰጥ የውስጥ ዝግጁ ነት ነው። ማርቆስ 1፥40፤ 9፥27-31 ላይ ብናይ ይህንኑ ዐሳብ የሚደግፍ ነገር እናገኛለን። በእግዚአብሔር ችርታና በጎነት፣ በጎይሉ፣ በዕውቀቱ፣ በጥበቃው፣ በተጠንቃቂነቱ ላይ መደገፍ አንዱ የእምነት ገጽታ ነው።

አብርሃም ሲያምን በእንደዚህ ዐይነት መንገድ እንደ ሆነ ልብ ልንል ይገባል። እግዚአብሔር ገና በፍጥረቱ በጎነቱን፣ ዐዋቂነቱን፣ ለሰው ተጠንቃቂነቱን፣ ጠባቂነቱን አሳውቋል። ስለዚህ በእግዚአብሔር ላይ መደገፍ ይኸ አንዱ ዐይነት የእምነት መልክ እንደ ሆነ እናያለን።

ከመንፈስ ፍሬም ጋር የሚያያዝ ነው (ገላ 5:22፤ ዕን 2:4) ላይ፤ "ጳጳሩ በእምነቱ በሐይወት ይኖራል" ይላል፤ ሁኔታዎች እንኳን የሚናገሩት አፍራሽ ቢሆን፤ «በበረት ውስጥ ከብቶች ባይኖሩ፤ በለስም ባታፈራ፤ በወይን ሐረግ ፍሬ ባይገኝ እኔ በእግዚአብሔር ደስ ይለኛል፤ በመድኃኒቴ አምላክ ሐሣብ አደር ጋለሁ» ይላል።

ከሁኔታዎች ሁሉ በላይ በእግዚአብሔር በፈጣሪ ስንደገፍ ይኸ ከመንፈስ ፍሬ ጋር የሚመጣ ነው፤ እያደገ እያደገ የሚሄድ ነው። ይህ ሁልጊዜ 24 ሰዓት የሚያስፈልገን ነገር ነው። እንደዚህ ዐይነቱ እምነት ለበጎ ሥራ፣ ለጽድቅ ያዘጋጀናል። ከሥጋት እንድንጠበቅና ካለን እንድንበጥ ያበቃናል። እርሱ ይሰጠናል፣ ያስብልናል የሚለው እምነት ከሌለ ከትርፋችን ካልሆነ ለመስጠት እንቸገራለን።

የእስራኤል ሕዝብ ከግብፅ ከወጣ በኋላ፣ በምድረ በዳ ውስጥ

"የምንበላው ዐጣን" ባለበት ወቅት፤ እግዚአብሔር መናን አወረደ። እነርሱም በየቀኑ የሚያስፈልጋቸውን እንዲለቅሙ ታዘዙ። ይህ እምነትን ግድ የሚል ነበር። ለዛሬው ያደረገ እግዚአብሔር ለነገም አለ የሚል ነበር። ዛሬ የተሰጠኝን ለነገ አተርፈዋለሁ ማለት አይደለም። አንዳንዶቹ ግን ለዕለት ከሚያስፈልጋቸው በላይ ለቀሙ፤ ደከሙ፤ ጥልበት አወጡ፤ ማስቀመጫ ስፍራም አስፈለጋቸው። ግን በማግስቱ ተልቶ ተገኘ።

እምነት እንደ ታማኝነትም ተገልጿል፤ በአዲስ ኪዳን ከመንፈስ ፍሬ መካከል ተጠቅሷል (ዝግ 5:22፤ ዘጸ 21:8፤ 32:51፤ 1ዮሐ 14:33፤ ሚላ 2:10፤ 11:14፤ 15)

አንዳንዴ ትንሽ አጠራቅመን ለሌላው መስጠት የምንቸገርበት ምክንያት ነገ ምን ይውጠኛል? የሚል ሥጋት ነው። እምነት ግን ዛሬ እንድሰበሰብ ያደረገኝ አምላክ ሕያው ነው ብሎ ያው ጃል። ስለዚህም ከሚያስፈልገው ጭንቀት እንድናለን።

4) ከማወቅና ከመረዳት ጋር የተያያዘ እምነት

ሌላው ከማወቅ ከመረዳት ጋር የተያያዘ ነው (ዕብ 11)። ከአሁንና ከዚህ በሻገር ያለውን እውነታ ከአምስቱ የስሜት አውታሮች ክልል በሻገር መረዳት፤ የስሜት አውታሮቻችን እንኳ አሌ ቢሉም የተረዳነውን ዕውቀት አጽንቶ መያዝ፤ በዚህ ዕውቀት፤ በዚህ መረዳት መሠረት ተግባራዊ ርምጃ መውሰድ መቻልን ያሳያል። ከአሁንና ከዚህ በሻገር ያለ ነው፤ እዚህ ስንል ስፍራ ጠቀስ ነው፤ አሁን ስንል ጊዜ ጠቀስ ነው፤ ከዚህ በሻገር ያለውን እውነታ ከስሜት አውታሮች ተደራሽነት ክልል በሻገር መረዳት ነው።

ዕብ 11 ላይ ይህን ዘላብ አጥልቶ ይናገራል። «እምነት ተስፋ ስለምናደርገው ነገር የሚያስረግጥ ነው» ይላል። ሙጅም ይኸ ተስፋ የሚደረግ ነገር ከጊዜ አንጻር የአሁን አይደለም።

ከአሁን ማዶ ያለ ነገር ነው። «የማናየውን ነገር የሚያስረዳ» የማናየውን ነገር በጊዜ በስፍራ አንጻር ከወሰድነው የዚህ አይደለም። ከዚህ ማዶ ያለ ነገር ነው።

ሙሴ የፈርዖን የልጅ ልጅ መባልን ዐልጋ ወራሽነቱን አሻፈረኝ አለ። መጅም አሻፈረኝ የምንለው የበለጠን ስናይ ነው። የምድራዊውን ነገር የምንተወው ስማያዊውን ስናይ ነው።

ከምድራዊው ነገር ጋር በጣም የምንጣበቀው ስማያዊ የሆነውን ሳናይ ስንቀር ነው። እስጢፋኖስ በድንጋይ እየወገሩት ሳለ የሚያደርጉትን አያውቀምና ይቅር በላቸው ብሎ የጸለየው ተንበርክኮ ነው። ጌታ ኢየሱስንና ውበቱን አይቷልና። የጌታ ኢየሱስን ውበት ሲያይ ልቡ ጥፍት ብሏል። በተቃራኒ ጾታ መካከል ያለ ውበት እንኳን ሌላውን ድምፅ አስከማያስደምጥ ድረስ ልብን ይወስዳል። እርሱ ሲገለጥልን በውበትም ውብ ነው። እርሱን ስናይ የሳባ ልብ በሰለሞን ጥበብ እንደ ተወሰደ እኛም እንወስዳለን (ሐሥ 7:54-60)።

ሙሴ ከክርስቶስ ሕዝብ ጋር መነቀፍ ምን ዐይነት ብድራት እንዳለው ተመልክቷል። አንዱ ጸሎታችን እባክህ እግዚአብሔር ሆይ ማየት የሚገባን እንድናይ ዐይናችንን ክፈት ማየት የሚገባንን ያህል ማየት እንድንችል ብርሃንህን አብራልን መሆን አለበት። እንደዚያ ሲሆን ይቀለጻል።

"ዳህን ያደረገህ ሰንተ ነህና፤

ዝም ስላለሁ፤ ሰፊንም ሰባክፋትም" (መዝ39:9)።

ብድራቱን ትኩር ብሎ ተመልክቷል ይላል። ትኩር ብሎ የሚታየው ያለ ነገር ነው። ከአሁንና ከዚህ በሻገር በውስጥ ሰውነቱ ተመልክቷል። ይኸ ግን መነሻው ውሉ እግዚአብሔር ነው። የእምነታችን ማረፊያ የሆነው ሁሉ መነሻው እግዚአብሔር መሆን አለበት።

የእምነት ነገር ልዩነቱ ማንንና ምንድነው የምናምነው እንጂ እምነት አልባ መሆን አይደለም። ስለዚህ የእምነታችን ማረፊያ እግዚአብሔር መሆን አለበት። ይህንን ብርሃን የሚሰጠን እውነታውም ከአሁንና ከዚህ ባሻገር ያለ የእግዚአብሔር እውነታ መሆን አለበት። ይኸ የሌለን ነገር ለመፍጠር መውተር ተር አይደለም። ያለን ግን አሁንና እዚህ የሌለን ነገር በእግዚአብሔር ብርሃን በእግዚአብሔር ዘንድ የታወቀውን ነገር በቅርብና በቅድሚያ ማየትና መረዳት ነው።

እምነት የሌለን ነገር መፍጠር ሳይሆን በእግዚአብሔር ዘንድ ያለን እውነታ አሁንና እዚህ የማይገኝን በስሜት አውታሮቻችን የማንደርስበትን መረዳትና የስሜት አውታሮቻችንም አሌ እንኳን ቢሉት ያንን ከዚህና ከአሁን ባሻገር ያለውን እውነታ ተረድቶ በዚያ መመላለስ ነው። በዚህ መልክ የተመሰከረላቸው፣ በዚህ መልክ የተጓዙ ብዙዎችን እናያለን (ዕብ 11)።

5) እግዚአብሔር ለአገልግሎት የሚያድለው ብቃት - መጣኝ የታድሎ እምነት

ሌላው የእምነት ገጽታ የእግዚአብሔርን ጸጋና በረከት ለሌሎች ለማሳለፍ ያለ የልብ ወይም የውስጥ ሰውነት ዐቅም የሚመለከት ነው። የውሃ ቧንቧ መጠን እንዳለው ሁሉ ከግማሽ ኢንች፣ ሶስት አራተኛ ኢንች፣ አንድ ኢንች ወዘተ ... እንዳለው ሁሉ እግዚአብሔርም እንደ አስፈላጊነቱ እየመጠነ እምነትን እንደሚያድል እንገነዘባለን። ሮሜ 12፡3-6 ላይ ያለውን ብንመለከት፤ «እግዚአብሔር ለያንዳንዱ እንዳካፈለው የእምነት መጠን እንዲያስብ እንጂ ማሰብ ከሚገባው ዐልፎ በትዕቢት እንዳያስብ በመካከላችሁ ላለው ለእያንዳንዱ በተሰጠኝ ጸጋ እናገራለሁ። በአንድ አካል ብዙ ብልቶች እንዳሉን የብልቶቹም ሁሉ ሥራ አንድ እንዳይደለ እንዲሁ ብዙዎች ስንሆን በክርስቶስ አንድ አካል ነን። እንደ ትሰጠንም ጸጋ ልዩ ልዩ ስጦታ አለን፤ ትን

ቢት ቢሆን እንደ እምነታችን መጠን ትንቢት እንናገር» ይለናል።

ከላይ ሲጀምር የእምነትን መጠን እንዳካፈለው ይላል። ጳላደግሞ ትንቢት ቢሆን እንደ እምነታችን መጠን ይላል። ብዙ ሆነን ሳለን አንድ ዐይነት አገልግሎት እንኳ ቢኖረን በአንዳንዶቻችን የሚያልፈው የአገልግሎት ጸጋ ከሌላው ከሚያልፈው ይልቅ ከፍ ይላል ወይም ያንሳል። ይኸ ከሰውየው ጋር የተያያዘ አይደለም። ሰውየው ራሱ ሕይወቱን ስላልሰጠ አይደለም። ምንም ያህል ቢሰጥ፣ ምንም ያህል መንፈሳዊ አቋማቸው አንድ ዐይነት ቢሆን፣ ጸጋ በተለያየ መጠን፣ መንገድ ያልፋል።

ወንጌል የሚያሠራጩ ወንጌል ሰባኪዎች አሉ። አሁንም ምናልባት እንደ ምሳሌ ቢረዳን ቢሊ ግራሃምን እንውሰድ በእርሱ በኩል የወንጌል ጸጋ ሲያልፍ ብዙ ሰዎች ልባቸው ይነካል፤ ለወንጌሉ ጥሪ ምላሽ ይሰጣሉ። ትንቢት የሚናገሩ ሰዎች ቢኖሩ በአንዳንድ ሰዎች የሚያልፈው የትንቢት ነይል ወይም ጥልቀት፣ ዘላቂነት ደረጃው የተለያየ ይሆናል። ብዙዎች አስተማሪ ቢሆኑ፣ በአንዳንዱ ውስጥ የማስተማር ጸጋ በተበላጠ ብርታት ያልፋል። ያንኑ ትምህርት እንዲሁ ሲናገረው ሌላው ከተናገረ በት ይልቅ ደራሽነቱ ሠራጺነቱ ያይላል።

«እግዚአብሔር የእምነትን መጠን እንዳካፈለው» የእግዚአብሔርን ጸጋና ምሕረት ለማስተላለፍ በግማሽ ኢንች ቧንቧ ውስጥና በአንድ ኢንች ቧንቧ ውስጥ ውሃ ቢመጣ በአንድ ኢንች ውስጥ ከመጣ በብዛት ያልፋል። ምንም ያህል በሁለቱም ላይ በነይል ቢመጣ፣ ምንም ቢሆን የበለጠ የሚያልፈው በአንድ ኢንች ውስጥ ነው። ባይሆን ቧንቧውን ማጥራት ነው። ሌላው ግን እንደ ጸጋው መጠን ነው።

በጦርነት ጊዜ በጥይት መካከል እየተመላለሰ ቢያገለግል የጥይ

ትን ፍርሀት የሚያመክን የእምነት መጠን ይኖረዋል፤ ሌላው በጨለማ ላሉ ሰዎች ለማገልገል ከጨለማ ፍርሀት ነጻ ያወጣው የእምነት መጠን ሊታደለው ይችላል ወዘተ ...።

6) የመንፈስ ቅዱስ የጸጋ ስጦታ የሆነ እምነት

ሌላው የመንፈስ ቅዱስ የጸጋ ስጦታ የሆነ እምነት ነው። በ1ቆሮ 12 ላይ እንደምናየው ለአንዱም በዚያው መንፈስ እምነት፤ ለአንዱ የመፈወስ ስጦታ እያለ ይቀጥላል። የዚህ ዐይነቱ እምነት በአንድ ሁኔታ ውስጥ የማይቻለው በእግዚአብሔር እንደሚቻል መቀጠርና መመካት ነው። አማኙ በዚህ ሁኔታ ውስጥ ለማድረግ የማይቻለውን እግዚአብሔር በዚያን ወቅት ለማድረግ ፈቃዱ መሆኑን የሚገነዘብበትና እግዚአብሔርም እንደሚያደርገው የሚረዳበት የማይዋልል የውስጥ አቋም ነው።

ይህ አእምሮን ማስገደድ፣ ማስጨነቅ፣ ጥርስ መንከስ፣ ፍልቅ ስሜት ማነሳሳት፣ ሥርን ማግተርተር፣ ልዩ ፍጥረታዊ መሟሟቅ የሚያሻው አይደለም። የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ እንደ መሆኑ እርሱ እንደ ወደደ የሚሰጥ ነው፤ ሲፈቅድ የሚደረግ እንጂ አማኙ እንደ ወደደ ሲነሸጠው የሚያከናውነው ሥልጣኑ ወይም መያወዱ አይደለም።

የፈውስ ስጦታና የሐኪሞች የመፈወስ ስጦታ የተለያዩ መሆኑ ግልጽ ነው። የሐኪሞች ችሎታ መያዝ ነው፤ ምክንያቱም በማናቸውም ሰዓት እስካልደከማቸው ድረስ ወይም የራሳቸው ጤና እስካልተጓደለ ድረስ ሊጠቀሙበት ይችላሉ።

የፈውስ ስጦታ ግን እንደ ፈለጉ ከኪሳቸው እያወጡ የሚመነዝሩት አይደለም። የመንፈስ ቅዱስን ፈቃድ ታኮ የሚሠራ ነው። የሚሠራውም ራሱ የእግዚአብሔር መንፈስ ነገል ነው። ራስን መጫን አይጠይቅም።

እነጹጥሮስና ዮሐንስ ወደ ቤተ መቅደስ ሲሄዱ ሽባውን ወደ እኛ ተመልከት አሉት። እኛ ብርና ወርቅ የለንም በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ተነሣና ተመላለስ ሲሉት እምነቱን ተጨንቀው ያመጡት ሳይሆን እንዲሁ ነው ፍስስ ያለው። ብዙ ጅምናስቲክና ዱብ ዱብ ማለት አይጠይቅም (ሐሥ 3:1-12)።

እግዚአብሔር በመጀመሪያ ብርሃን ይሁን ሲል ብርሃንም ሆነ። እዚያ ላይ የሚፈስ ነገር ነው። ለሰላሳ፣ ግን ኅይለኛ ነው። በኳስ ጨዋታ ሁለት ቡድኖች ጨዋታቸው እኩል ለኩል ቢያልቅ መጨረሻ ሳይ በፍጹም ቅጣት ምት ይለያያሉ። አንዱ ይመታል፤ ሌላኛው እስኪመታ ድረስ ይጨንቀዋል። እግዚአብሔር እንደዚህ ያለ ጭንቀት የለበትም። በውስጥ ሰውነቱ እንደዚህ ዐይነት ስጦታ የመጣለት ሰው ይንፈላሰሳል፤ ሌላም ላስብ ቢል እሺ አይለውም። ለዚህ ምሳሌ የሚሆነን ኤልያስን እንመልከት።

በመጽሐፈ ነገሥት ቀዳማዊ ምዕራፍ 18፥20-26፣ «አካባቢም ወደ እስራኤል ልጆች ሁሉ ልኮ ነቢያቱን ሁሉ ወደ ቀርሜሎስ ተራራ ሰበሰበ። ኤልያስም ወደ ሕዝቡ ሁሉ ቀርቦ እስከ መቼ በሁለት ዐሳብ ታነካሳላችሁ? እግዚአብሔር አምላክ ቢሆን እርሱን ተከተሉ። በአል ግን አምላክ ቢሆን እርሱን ተከተሉ አለ። ሕዝቡም አንዲት ቃል አልመለሱትም» ከዚያ በኋላ እውነተኛው አምላክ ማን እንደ ሆነ ሕዝቡ መለዩት እንዲችሉ ዐሳብ ቀረበ፤ ይኸውም መሥዋዕት ሁለቱም ወገኖች አቅርበው መሥዋዕቱን እሳት አውርዶ እንዲበላ የሚያደርግ እርሱ የእውነት አምላክ ለመሆኑ ተግባራዊ ማረጋገጫ ይሁን የሚለው ስምምነት ነበር። «ኤልያስም የበአልን ነቢያት፣ እናንተ ብዙዎች ናችሁና አስቀድማችሁ አንድ ወይፈን ምረጡና አዘጋጁ፤ የአምላካችሁንም ስም ጥሩ፤ በበታቹም እሳት አትጨምሩ አላቸው። ወይፈኑንም ወስደው አዘጋጁ፤ ከጥዋትም እስከ ቀትር ድረስ፤ በአል ሆይ፤

ስማን እያሉ የበአልን ስም ጠሩ። ድምፅም አልነበረም፤ የሚመልስም አልነበረም፤ በሠሩትም መሠዊያ ዙሪያ እያነከሱ ያሸበሽቡ ነበር። በቀትርም ጊዜ ኤልያስ፤ 'አምላክ ነውና በታላቅ ቃል ጩኸ፤ ምናልባት ዐሳብ ይዞታል፤ ወይም ፈቀቅ ብሎአል፤ ወይም ወደ መንገድ ሄደአል፤ ወይም ተኝቶ እንደ ሆነ መቀስ ቀስ ያስፈልገዋል' እያለ አላገጠባቸው። በታላቅ ቃል ይጩኸ፤ እንደ ልማዳቸውም ደማቸው እስኪፈስስ ድረስ ጎሳቸውን በካራና በቀጭኔ ይብዋጭሩ ነበር። ቀትርም ካለፈ በኋላ መሥዋዕተ ሠርክ እስኪደርስ ትንቢት ይናገሩ ነበር፤ ድምፅም አልነበረም፤ የሚመልስና የሚያደምጥም አልነበረም» (1ነገ 18፥25-29)።

ሐዘናቸውን አይቶ አምላካቸው እንዲመጣ የሚሆኑት ነገር ብዙ ጭንቅ ነበረበት። የጸጋ ስጦታ የሆነው እምነት ግን ብዙ ጭንቅ የለውም። ዘና ያለ፤ ዘና የሚያስደርግ ነው።

450 ሰዎች ቢጩኹም የጩኸት ብዛት ምንም አልፈዋልም። ሁሉን ዐይነት ነገር አሟልተዋል። ጩኸትም አለ፤ ሽብሸባውም አለ፤ ትንቢቱም አለ፤ ሁሉም አለ። ነገር ግን እሳት ከስማይ ወርዳ መሥዋዕቱን አልበላችም (1ነገ 18፥30-34)። አወናባጅ መናፍስትም መንቀሳቀስ አልቻሉም።

የእግዚአብሔር ጸጋ ግን መደጋገፍ አያስፈልገውም። ድንገት አንዳንዴ ዕንጨትና ዕንጨት ሲፋፋቅ፤ በስበቃ እሳት ሊፈጠር ስለሚችል፤ እንዲያውም ዕንጨቱ ድርቅ ያለ ይሁን አይደለም ያለው።

እንደዚያ ዐይነት ጥርጥር እንኳን እንዳይገባ፤ ውሎ ዐድሮ አእምሮ ተአምርነቱን የሚያረግብ፤ የሚያላላ ጥያቄ እንዳይነሣ ውሃ ዙሪያውን እስኪሞላው ድረስ አራት አራት ጋን ሦስት ጊዜ በድምሩ 12 ጋን ውሃ አስፈስሰበት። እግዚአብሔር ማንም ሳይረዳው ራሱ የሚያከናውን ነው። የእኛን ሌላ ሌላ ነገር ሳይፈልግ፤ የባላ ባልችሽ ድጋፍ ሳይሻ፤ ራሱ በራሱ የሚያደርግ ስለ ሆነ

የችሎታውን ብርታት ለማሳየት ውሃ ጨምሩ አላቸው (1ነገ 18፥35-39)።

መቼም እግዚአብሔር ሲሠራ ደግሞ ዐላማው ራሱ እንዲከብር፤ ሰው እንዲጠቀም እንጂ ሰውን ለማክበር አይደለም። ሥራው ከኤልያስ ጋር አልተያያዘም። እንደኛ አይደለም አንተ የተለየህ ነህ አይደለም ነጥቡ። በእውነት እግዚአብሔር አምላክ ነው ተብሎ ለእግዚአብሔር የሚያስገድ መሆን አለበት። በእንደዚህ ዐይነት መንገድ መንጻት አለበት። እንደዚህ ዐይነት አገልግሎት ባይኖረን ሌላም ሌላም አገልግሎት ቢኖረን በሁሉ አንጻር በእግዚአብሔር በሆነ ነገር የሚከናወን፤ ለእግዚአብሔር ስግደትን የሚያመጣ ሰዎችን ለእግዚአብሔር እንዲማረኩ የሚያደርግ መሆን አለበት። የተአምራትም ዐላማው የሰዎች ወደ እግዚአብሔር መመለስ፤ መምጣት ነው። ለአገልጋዩ ክብሩ የእግዚአብሔር ባሪያ መሆኑ መታወቁ ብቻ ነው (ዘፀ7፥5፤ 8፥10-22)።

ይኸ የእምነት ስጦታ አንፈላለታል፤ የበአልን ነቢያት ይቀልድባቸው ነበር። በጸጋ ስጦታ የሚመጣ እምነት ብዙ ጭንቀት የለውም። በትግል፤ በሰላ አንደበት፤ በአእምሮም ሆነ በስሜት ጡንቻ የሚገኝ አይደለም።

አዲስ ኪዳን ውስጥ ስንመለከት ሐዋርያቱ አልተጨነቁም። አሁንም እግዚአብሔር ይህን ኩልል ያለውን ንጥር ያለውን የጸጋ ስጦታ ይግለጽልን። ምክንያቱም ይኸ ትርምስምሱ የሚለቀው የዚያን ጊዜ ነው። ይህችኛዋ የእግዚአብሔር ጣት ናት ይባላል። ከትንሽ ጊዜ በኋላ «አክዓብም ኤልያስ ይህን ሁሉ እንዳደረገ ነቢያትንም ሁሉ በሰይፍ እንደ ገደለ ለኤልሣቤል ነገራት።» (1ነገ19፥1) በዚህ አባባሉ በአል እኮ አልሆነለትም፤ በሰራዊት አምላክ በእግዚአብሔር ፊት ተዋረደ፤ ዐቅመቢስ ሆነ፤ የተኩላሽ ሆነ፤ ዲዳ ሆነ እንደ ማለት ነው። አዎ የእግዚአብሔር ነገር ከፍ ከፍ ብሎ ይውጣ። ምክንያቱም ብዙ እውነት ያልሆኑ የሚያታልሉ ነገ

ሮች በመካከላችን አሉ። እነዚያን ሁሉ የሚያሳፍር የእግዚአብሔር ሥራ በእግዚአብሔር እውነተኛ ስም የተገለጠ ይሁን።

የመንፈስ ቅዱስ የጸጋ ስጦታ እምነት ሙያ አይደለም። ሙያ ቢሆን ኖሮ 450ውን በእሳት እንዲበሉ ያደረገ እሷንም ባለች በት ያበናት ነበር።

የጸጋ ስጦታ የሆነ እምነት እንደዚህ ነው። እንደ መንፈስ ቅዱስ ፈቃድ በእግዚአብሔር ዐላማ የእግዚአብሔር ክብር እንዲታወቅ፤ ሰዎች ለእግዚአብሔር እሜን ብለው እንዲገዙ ወይም ምስክር እንዲሆንባቸው የሚደረግ በዐላማ የሚመጣ ነው።

ጴጥሮስና ዮሐንስ በጸሎት ጊዜ ወደ ቤተ መቅደሱ ሊገቡ ሲሉ በመግቢያው በር ላይ የተቀመጠ፤ ከተወለደ ጀምሮ ሽባ የነበረ ሰው ምጽዋት ለመናቸው። ጴጥሮስም ወደ እነርሱ እንዲመለከት አድርጎ፤ "እኔ ብርና ወርቅ የለኝም ነገር ግን ያለኝን እስጥሃለሁ፤ በናዝሬቱ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ተነሥተህ ተመላለስ በማለት ቀኝ እጁን ይዞ አስነሣው፤ ወዲያውም እግሩና ቀኝጭምጭሚቱ በረታ ዘሎም ቀጥ ብሎ ቆመ፤ መራመድም ጀመረ፤ ወዲህ ወዲያ እየሄደና እየዘለለም እግዚአብሔርንም እያመሰገነ ከእነርሱ ጋር ወደ ቤተ መቅደሱ ገባ።

ይህ ታምራዊ ፈውስ የእነጴጥሮስ ልዩ መወጣጠርን ወይም እንቅስቃሴን አልጠየቀም፤ የፈውስ ኃይሉ ፈሰስ ብሎ አስገራሚ ለውጥ አመጣ። በነፃ ተቀብለው በነፃ ሰጡ።

7) የእምነት ማረፊያ የሆነው ጌታ

ሌላው የእምነት ማረፊያ የሆነው ጌታ ኢየሱስ ነው። (ዕብ 12፥2፣ ገላ 2፥20-21፤3፥23-25፤ ሉቃ 8፥48፤ 1ዮሐ 5፥4) ዕብ 12፥2-3 ላይ «የእምነታችን ራስና ፈጻሚ ተመልክተን» ይላል። ገላ 3፥23-25 ላይ "ዳህ ስምንት ከመምጣቱ በፊት በሐገ ለማካዳት ስለሰረ

ዎች ሆነን ስምንት ስለከሚገባጥ ድረስ ተዘግተን ነበርን። ለሰዚህ በስም ነት ስንጸድቅ ዘንድ ሐገ ወዳ ክርስቶስ የሚያደርስን ሞገዚታችን ሆነ። ስሁን ግን ያ ስምንት ስለ መጣ ከስንገዲህ በሐገ ሞገዚትነት ሥሮ ለዳዳስ ንም ይባላል። እምነትና ጌታ ኢየሱስ በሚተካኩበት መልክ ሲገለጥ አናያለን።

ይኸ የሚናገረው በእያንዳንዱ ሰው ዘንድ ያለውን እምነት ሳይሆን የእምነታችንን ማረፊያ የሆነውን ክርስቶስ ኢየሱስን ነው። «በእምነት በኩል ሁላችሁ በክርስቶስ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጆች ናችሁ » (ገላ 3፥26)።

እንዲያው እኛን እምነት ልዩ የሚያደርገው የእምነታችን ማረፊያ ነው። በገላትያ ምዕራፍ 3 ላይ አብርሃም እንዳመነ ጽድቅ ሆኖ እንደ ተቈጠረለት ጳውሎስ ይነግረናል። ከዚህ የተነሣ ከዘርሀ እያለ እንደ ተናገረ ግን በኋላ ባመነበት ወቅት ነው ተስፋ የተሰጠው።

ጳውሎስ ለገላትያ አማኞች የሚናገረው እምነት እንደሚበልጥም ለማሳየት ነው። የአብርሃምን እምነት ያነሣል። በመኻል ሕጉ መጣ ይላል። ሕግ ግን አልተቻለውም፤ ሕግ ስላልተቻለው ሕግ እንደ ሞገዚትነት አገለገለ። ልጆችን ወደ ት/ቤት እንደሚያደርስ ሞገዚት ሕግ ወደ ክርስቶስ ኢየሱስ የሚያደርስ ሆነ።

እና አሁን ክርስቶስ ኢየሱስ መጥቷል። በሕግ ሥራ መጽደቅ እያሰፈልገንም፤ ጽድቅ በክርስቶስ ላይ ባለ እምነት ወይም በክርስቶስ የሚገኝ ነው። አሁን በዘመናችን ስለ እምነት አስፈላጊነት በሁሉ አቅጣጫ ይነገራል። በኒው ኤጅ አስተሳሰብም እምነት አይነተኛ ስፍራ አለው። ነገር ግን የመጽሐፍ ቅዱስ እምነት ከእምነቱ ማረፊያ ተለይቶ አይታይም።

ሀሥራ ሁለት ዓመት ሙሉ ደም ሲፈሳት የነበረችን ሴት ጌታ

ኢየሱስ ቆሞ፤ «እምነትሽ አድኖሻል» አላት። በመሠረቱ እምነትሽ አድኖሻል የሚለው የሚያርፍበት እምቡጡ ነገር ክርስቶስ ኢየሱስ ላይ ነው (ጥቴ 9:18-22)።

በክርስቶስ ኢየሱስ የሚሆነውን ጸጋ ለመቀበል የእርሷ ልብ ተከፈተ። ነገር ግን የእርሷ እምነት ሌሎች እንደሚሉት በእምነቷ ላይ ማመን የሚለው አተረጓጎም እምነት አይደለም። እንደርሱ ቢሆን እነኞን መዳኒተኞች ሁሉ ማየት፤ ገንዘቧንም መከሰከስ አያስፈልጋትም ነበር። ገንዘቧን ሁሉ መከሰከስ አልነበረባትም። ወደ ክርስቶስ ኢየሱስም መምጣት አያስፈልጋትም ነበር። ያንኑ ጓዳዋ ያለውን እምነት ከሻንጣዋ አውጥታ መጠቀምና ይህን ፈላሽ ደም ማቆም በቻለች ነበር።

እምነት በክርስቲናችን ህይወት ስፍራ አለው። ያለ እምነት ከእግዚአብሔር ጋር መሆን አንችልም። እግዚአብሔር እንደትንሽ ነገር በቤተ ሙከራ ውስጥ ገብቶ አይመረመርም፤ ነገሮችን ሁሉ፤ እንቅስቃሴዎችን ሁሉ እየመዘንን እያረጋገጥን አብረነው ጎብረት የምናደርግ አይደለንም፤ ከኛ እጅግ ይልቃል። እርሱ ህላዌ ምጡቅ ነው።

ስለዚህ ልንገናኘው የምንችለው፤ አብረን ልንጓዝ የምንችለው በእምነት መንገድ ነው። የእምነታችን ማረፊያ ከሆነ ከክርስቶስ ኢየሱስ ጋር አብሮ የተያያዘ ነው። አንዳንዶች ሲያስተምሩን፤ «የእግዚአብሔር ህይወት እምነት ይኑራችሁ። እግዚአብሔር ሁሉን የፈጠረው በእምነት ነው። ጌታ ኢየሱስ 'በእኔ እመኑ፤ በእግዚአብሔርም እመኑ የሚለው የአተረጓጎም ችግር ነው እንጂ 'የእኔ ህይወት እምነት ይኑራችሁ፤ የአብን ህይወት እምነት ይኑራችሁ ነው የሚለው' ይላሉ። ይህ የተጣመመና ብልሹ አተረጓጎም ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስተምረን ግን በክርስቶስ ኢየሱስ ላይ

ያለውን እምነት ነው። ጳውሎስ፤ «ከክርስቶስ ኢየሱስ ጋር ተስቅያለሁ። እኔ አሁን ሕያው ሆኜ አልኖርም፤ አሁንም በሥጋ የምኖርበት ኑሮ በወደደኝና ስለ እኔ ራሱን በሰጠው ... ነው» ብሎ ይናገራል። በመስቀሉ ላይ የተከናወነው ነገር በዚህ በእምነቱ ስብስብ ዐሳብ ውስጥ ህይወተኛ ስፍራ ይዟል። በእግዚአብሔር ልጅ ላይ ባለ እምነት የሚኖረው ነው (ገላ2:20)።

"ምክንያቱም ከስግዚአብሔር የተወሰደ ሁሉ ዓለምን ያሸንፋል፤ ዓለምን የሚያሸንፈውም ስምነታችን ነው፤ ኢየሱስ የስግዚአብሔር ሰጅ ስንደ ሆነ ከሚያምን በስተቀር ዓለምን የሚያሸንፍ ማን ነው?" 1ዮሐ 5:4-5።

8) የምናምነውን መግለጫ የሆነ እምነት

ምንድን ነው የምናምነው? የሚለውን ጥያቄ የሚመልስ የእምነት መግለጫ ቃል ነው። በዐዲስ ኪዳን አንዳንድ ቦታ ላይ «እምነት» የሚለው ቃል አገባቡ የምናምነውን እውነት ለማሳየት መግለጫ የሆነውን ቃል የሚያመለክት ነው። የእምነት አንቀጽ ሌላው መጠሪያው ነው (1ጢሞ 6:21፤ 2ጢሞ 2:19)። ይህን እውነት መገልበጥ፤ መሸርሸር፤ ማጣጣል እምነትን እንደ መገልበጥ ሆኖ በብዙ ስፍራ ተገልጧል።

"ስነዚህም ከስውነት ርቀው የሚባዝኑ ናቸው። ስነሱም ተንሣዔ ሙታን ከዚህ በፊት ሆኖክሰ ስያሉ የሰንዳንዶችን ስምነት ይገብጣሉ" (2ጢሞ 2:18)።

"ወዳጆች ሆይ፤ ስብረን ስለምንካፈለው ድነት ሰዌቆላችሁ ስጁን ግንኙ ነበር፤ ነገር ግን ሰቀዳሳን ሰንዳፍ ስመጠፈሻ ስለ ተሰጠው ስምነት ስንድተጋይሱ ስመምከር ስዌቆላችሁ ዘንድ ገድ ሆነብኝ" (ይሁዳ 3)።

"ስናነተ ግን ወዳጆች ሆይ፤ ስጁን ቀዳስ በሆነው ስምነታችሁ ራሳችሁን ስማነድ ተጉ፤ በመንፈስ ቀዳስም ዘበዎ" (ይሁዳ 20)።

ሐሥ 6:7፤ 1ጢሞ6:12፤ 1ጢሞ 6:21፤

9) ከማዘዝ ሥልጣን ጋር ተያይዞ የሚሠራ እምነት (ታዞ አዛዥ እምነት)

ማቴ 17:20 "ስርሱም ስንዲህ ሰባቸው፤ ስምንታችሁ በማነሱ ምክንያት ነው፤ ስባችኋለሁ፤ የሰናፍቁ ቀንጣት የምታህሉ ስምነት ቢኖራችሁ፤ ይህንን ተራራ ከዚህ ተነሥተህ ወደዚያ ሂድ ብትሉት ይሄዳል፤ የሚሰናፍቁም ነገር ሊኖርም፤"

ሉቃ 17:6 "ኢየሱስ የሰናፍቁ ቀንጣት የምታህሉ ስምነት ቢኖራችሁ፤ ይህን ሽባ፤ ተነቀሰህ ባሕር ውስጥ ተተክሰህ ብትሉት ይታዘዝህ ችሏል" ሰባቸው፡፡

የሰናፍቁ ቅንጣት ያህል እምነት ያላቸው ደቀ መዛሙርት ተራራን ከአንድ ስፍራ አንሥተው በሌላ ስፍራ ያኖራሉ፤ ሾላ ነቅለው ባሕር ውስጥ መትከል ይችላሉ፤ ይሁንና ይህን ዐይነቱ እምነት በራሱ ይህ ያለው ሰው እስከ አሁን አልተገኘም፡፡ በራሳችን ልናመነጨው የምንችለው አይደለም፡፡ ይህን ያህል እምነት ያለው ሰው ቢኖር የምድር ገጽታ፤ የሰዎችም ታሪክ እጅግ በተቀየረ ነበር፡፡ ታላቅ ተአምር የሚያደርግ እምነት ከራሱ ከእግዚአብሔር ካልተሰጠ በስተቀር ይኸ አለኝ የሚል የለም፡፡ እግዚአብሔር ከሰጠ ደግሞ አንድን ዐላማ ወይም ግብ ለማስፈጸምና ለማከናወን በእርሱ ፈቃድ በአንድ ወቅትና ሁኔታ ውስጥ የሚገለጥ ነው፡፡ በንብረትነት የሚያዝ እምነት አይደለም፡፡ ይህ አንድ ነገር እንዲከናወን የሚያዝ እምነት ነው፡፡ መሪው፤ ባለቤቱ፤ ባለታሪኩ እግዚአብሔር እንደ መሆኑ መጠን፤ በእግዚአብሔር ትእዛዝ አማኝነት አሁን ትንግርት የሚፈጽም እምነት ነው፡፡ ማለትም ታዞ በሚያዝ ደቀ መዛሙር የሚገለጥ ነው፡፡ ታምራት ከማድረግ ስጦታም ጋር የሚያያዝ ጥያቄ ነው፡፡ እግዚአብሔር በተፈጥሮ ሥርዐት ላይም የበላይ ባለሥልጣን መሆኑን ለማሳየትና ሰዎች ለእግዚአብሔር ክብር እንዲሰጡ ለማስቻል የሚ

ሠራ እምነት ነው፡፡ በስፍራና በዘመናት መካከል ሀልፎ ዐልፎ ከጊዜ ወደ ጊዜ እንደ ነጠብጣብ ክሥተት የሚኖረው ነው፡፡

በአእምሮ ተጨምቆ በራስ ፈቃድ የሚወለድ እምነት ቢሆን ኖሮ እስከ ዛሬ የታየው የሰዎች ታሪክ፤ የክርስትና ታሪክ ሌላ ሆኖ በተሸመነ ነበር፡፡ የሰው ፈቃድ ስኬት በስኬት ሆኖ፤ ክምር ተራራ በተራራ ሆኖ በታየ ነበር፡፡ ችግሮች በየዐይነታቸው የኑሮ ችግር፤ የፖለቲካ ችግር፤ የኢኮኖሚ ችግር፤ የጠላት ጦር ችግር፤ የጤና ችግር ... ወዘተ ተንኩታኩቱ ጥዞው የሚዳና የቀልቀለት በሆነ ነበር፡፡ የተፈጥሮም ሥርዐት በሰው መሐንዲስነት ተንዶ በሰው ግላዊና ዕለታዊ ፍላጎት በተቀየረ ነበር፡፡

4. የመጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነት ገጽታዎች ተያያዥነት

የመጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነትን የተለያዩ ገጽታዎች ለማየት ሞክረናል፡፡ ሆኖም እነዚህ የእምነት ገጽታዎች ተነጣጥለው ተካልለው ለየብቻ በእግዚአብሔር ባሪያ ሕይወት፤ በክርስትና ሕይወት ውስጥ የሚኖሩ አይደሉም፡፡ በአብዛኛው የተያያዙ ናቸው፡፡ በአንድ ስፍራ በአንድ ወቅት ወይም በተለያዩ ወቅት ሊገለጡ ይችላሉ፡፡ ትልቁ ቁምነገር የየትኛውም የእምነት ገጽታ ማለክል ያው እግዚአብሔር እና የእግዚአብሔር ግልጠት ነው፡፡ በአሁንና በዚህ ነገር ብቻ ሳይታጠሩ ከአሁንና ከዚህ ባሻገር ካለው እውነታ ጋር መያያዝም ከሥጋ ውሱንነት አልፎ ብዙኑን ዐውደ ኑባሬ (multidimensional) ካለው የብርሃን እውነታ ጋር መስተጋብር ማድረግ ነው፤ መግባባት ነው፡፡

"ስምነት ተስፋ ያደረገው ነገር ስንደሚፈጸም ርገጠኛ የምንሆንበት፤ የማናየውም ነገር ስውን መሆኑን የምንፈጸበት ነው፡፡ ሰባቶችም የተመሰከሩ ረባቸው በዚህ ነው" (ዕብ 11:1-2)፡፡

በዚሁ ምዕራፍ ላይ እንደምንመለከተው "አባቶችም የተመሰከረ ላቸው በዚሁ ነው" ይላል። የማይታየው ለሚታየው መሠረት ምንጭ እንደ ሆነም ያስገነዝባል።

"በሰንደ ወቀት ቃዋን ከምድር ፍፈ ስንገዛለን መሥዋዕት ስቀረበ። ስቀረበም መጀመሪያ ከተወሰዱት በጎች መካከል ስባቸውን መሥዋዕት ስቅርብ ስቀረበ፤ ስንገዛለን ወደ ስቀረበና መሥዋዕት ተመሰከተ። በቃዋንና በመሥዋዕት ግን ስባተደሰተም፤ ስቀረበ ቃዋን ከፍኛ ተናደደ፤ ፊቱም ጠቀረ" (ዘፍ 4፡3-5)።

የአቤልን መሥዋዕት ተቀብሎ የቃዋን መሥዋዕት ለምን አልተቀበለም እንላለን። ይኸ ጥያቄ ብዙ ያስቸግረናል። ብዙዎቻችን የአቤል በግ ስለ ሆነና የቃዋን የዕርሻ ውጤት ስለ ሆነ ነው ብለን እናስባለን። ያ በርግጥ ምክንያት መሆኑን ግን ቃሉ አያረጋግጥልንም። እግዚአብሔር ሁለቱንም ዐይነት መሥዋዕት ይቀበላል። የዕብራውያን ጸሐፊ አቤል የላቀ መሥዋዕት ያቀረበው በእምነት ነው ይላል። አቤል ልቡ ሳይሣሣ የላቀ ስጦታ የከበረ መሥዋዕት ማቅረብ የቻለው በእምነት ነው። ይህ እምነት በሚያዘው ነገር እንዳንያዝ የሚፈታ፤ ከራስ ወደ ውጪ የሚያዘረጋ፤ ከራስ ወደ ሌላው ስጦታን የሚያፈስ የሚያስተላልፍ ነው።

"ሄኖክ ሞትን እንዳያይ ከዚህ ዓለም በእምነት ተወሰደ" ይላል። እግዚአብሔር ስለ ወሰደው አልተገኘም፤ ከመወሰዱም በፊት እግዚአብሔርን ደስ እንዳሰኘ ተመስክሮለታል። እግዚአብሔርን ደስ ማሰኘው መንገድ እምነት ነው። ያለ እምነት እግዚአብሔርን ደስ ማሰኘት አይቻልም፤ ምክንያቱም ወደ እግዚአብሔር የሚቀርብ ሁሉ እግዚአብሔር መኖሩን፤ ክልብ ለሚሹትም ዋጋ እንደሚሰጥ ማመን አለበት።

ብዙ ጊዜ እምነት የሌለን ይመስለናል። አማኞች የተባልነው የክርስቶስ ኢየሱስን አዳኝነትና ጌትነት ስለ ተቀበለን፤ ስላመ

ንን ነው፤ አምነን ነው የምንመላለሰው። ክልብ ስንጸልይ፤ ጸሎታችንን የሚሰማ እግዚአብሔር አለ ብለን ነው የምንጸልየው። አንዳንድ ጊዜ ልዩ የሆነ እምነት በእኛ ውስጥ እንዲፈጠር ራሳችንን እናስጨንቃለን። በዚህ መንገድ አይደለም እምነት የሚመጣው፤ ከመጣም ይህ መንገድ አይደለም የእምነት መነሻው። ከቃሉ ነው መነሻው። ክልብ የሚጸልዩ እነዚህ የእምነት ሰዎች ናቸው ይላል።

ሄኖክ ከእግዚአብሔር ጋር መራመድ የቻለው በእምነት ነው። በውስጣዊ ማንነቱ ከእግዚአብሔር ጋር ተያይቶ፤ ተደማምጦ፤ ተነካክቶ በመንገዝ ነው። በውጫዊ ሰውነታችን ማዋት፤ መስማት፤ መዳሰስ፤ መቅመስ እንዳለ በውስጣዊ ሰውነታችንም እንዲሁ እናያለን፤ እንሰማለን፤ እንዳስባለን፤ እንቀምሳለን፤ የማይታየውን እውነታ እንረዳለን፤ ከማይታየውም ጋር እንራከባለን፤ ግንኙነት እናካሂዳለን። እግዚአብሔር መኖሩን ተረድቶ ታማኝነቱን፤ ባለጠጋነቱን፤ ፍትሐዊነቱን ተገንዝቦ ነው። ይህ ግንዛቤ፤ ይህ መረዳት እግዚአብሔርን ደስ ያስኘዋል።

ኖኅ ገና ስለማይታየው ነገር እግዚአብሔር ባስጠነቀቀው ጊዜ፤ እግዚአብሔር ያለውን በገለጸለት ጊዜ፤ የነገውን እውነታ ባሳየው ጊዜ፤ እግዚአብሔርን አክብሮና ፈርቶ ቤተ ሰቦቹን ለማዳን መርከብን በእምነት ሠራ(አዘጋጀ)። አንድ መርሳት የሌለብን እምነት በእውነታ ላይ፤ በእግዚአብሔር ቃል ላይ ያርፋል። ኖኅ ከእግዚአብሔር ቃልን ሰማ። በቃሉ ውስጥ የሚያየውንና በውስጡ ያስተጋባውን (resonance) እውነታ ከፋ ጊዜ እንደሚመጣ ተረዳ፤ ከባድ ዝናብ እንደሚሆን ቀድሞ መንፈሱ ቃኝ፤ ለዚህም መርከብን እንዲሠራ መመሪያ ተሰጠው። ይህንን ተግባር የፈጸመው በእምነት መንገድ ተጉዞ ነው። በእምነት የሚገኘውን ጽድቅ ወራሽ ሆነ። ይኸ የእምነት ጉዞ ዋጋ ያስከፍላል።

ኖኅ የማይታየውን በውስጣዊ ዐይኑ አይቶ፤ የማይሰማውን በውስጣዊ ጆሮ ሰምቶ፤ ራሱን ለእግዚአብሔር አስገዝቶ የኖረው በዚሁ በእምነት መንገድ ነው። ይኸ ዛሬ የማይታየውን፤ የነገን እውነታ አይቶና ተረድቶ ሊመጣ ያለውን ጥፋት ለመከላከልና ለማምለጥ የሚያስችለውን ርምጃ የወሰደው በእምነት በመታዘዝ ነው። በዙሪያው ከነበሩ ዓለመኞች፤ ፌዘኞች የሚሰነዘር ፌዝንና ሥላቅን ተቋቁሞ ወደ ፍጻሜ መድረስ የቻለው ያገኘውን መረዳት፤ መነሻው እግዚአብሔር የሆነውን መረዳት፤ በእምነት በውስጡ አጽንቶ ይዞ ነው። እንደ ዛሬ ቢሆን ኖኅና ዝናቡ፤ ኖኅና መርከቡ፤ ኖኅና የጥፋት ውሃ፤ ኖኅና ድካሙ በዙሪያው በነበሩ ዋልጌ ሰዎች ዘንድ ፌዝና መሳለቂያ እንዲሆን ርእሰ አንቀጽ ሆኖ እየተደጋገመ በጋዜጣ የሚወጣ ጉዳይ ሊሆን እንደሚችል መገመት እንግዳ ነገር አይሆንም።

አብርሃም ርስት አድርጎ ወደሚቀበለው እንዲሄድ በተጠራ ጊዜ በእምነት ታዘዘ። እግዚአብሔርን ለመታዘዝ እምነት ዐይነተኛ መሣሪያ ነው። እግዚአብሔር አብርሃምን ከእገሩ ከወገኑ እንዲወጣ በጠራው ጊዜ ታዘዘ። እንዲያውም የእምነት ገጽታ በእግዚአብሔር ችሎታ ላይ፤ በእግዚአብሔር በጎነት ላይ፤ በዐሳቢነቱ ላይ፤ በጎይሉ ላይ፤ በዳኝነቱ ላይ፤ በእረኝነቱ ላይ መደገፍ ማለት ነው። ከእኔ ይልቅ እርሱ ያውቃል፤ ከእኔ ይልቅ እርሱ ለእኔ ይጠነቀቃል፤ ከእኔ እጅግ የላቀ ኅይል አለው፤ ችሎታ አለው፤ መልካም እረኛ ነው፤ ለእኔ በጎ ያስባል በሚለው ላይ መደገፍ ነው። ይኸ አንድ መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስተምረን የእምነት ዕውቀት ነው። ይኸ ደግሞ በየቀኑ ሃያ አራት ሰዓት ያስፈልገናል፤ በእንደዚህ ዐይነት እምነት ነው አብርሃም የተመሰከረለት።

አብርሃም በእምነት ታዘዘ፤ ወዴት እንደሚሄድ ባያውቅም በእምነት ታዘዘ፤ በባዕድ አገር እንዳለ መጻተኛ በተስፋዪቱ ምድር በእምነት ተቀመጠ፤ እምነት መተውን ያስከትላል። ምናልባት

ብዙ ጊዜ የምናስበው የእምነት መልእክት ከዚህ እውነት ጋር አብሮ የማይጣጣምና አብሮ የማይሄድ ነው። እምነት የምድራዊ ፍላጎት ማስፈጸሚያ መሣሪያ ተደርጎ ብዙ ይሰበካል።

እምነት የማስተው ጉዳይ አለው፤ አብርሃም እግዚአብሔርን ሲያምን፤ ምሪት ሲቀበል፤ አንዳንድ ነገሮችን መተው ነበረበት፤ እምነት በእኛ ዘንድ ያለውን የእኛ ነው ያልነውን የሚያስተውና እንዲሁም ደግሞ የእግዚአብሔርን የተሻለ በረከት የምንቀበልበት መሣሪያ ነው። እዚህ ጋ አብርሃም ሲወጣ ያለውን ቋሚ ንብረት ትቶ እንደ ወጣ እናያለን። በርግጥ እግዚአብሔር ተስፋ ለጥቶታል፤ ተስፋው ግን ሳይፈጸም በፊት የባለቤትነት ሁኔታዎች ተቀየሩ።

የአማኞች አባት እንደ ሆነ የተነገረለት ይህ አብርሃም እምነት ለውነቱ ነበረ። እርሱ እግዚአብሔርን በውስጥ ማንነቱ አየው። የተናገረውንም አዳመጠ፤ ለእግዚአብሔር ጥሪም ታዘዘ፤ መኖሪያውን፤ ቀዬውን፤ ወገኑን፤ ሕዝቡን ትቶ ወጣ።

ልጅ ትወልዳለህ ተብሎ ተነግሮለት ነበር፤ ሆኖም ልጅ ሳይወልድ ብዙ ዓመታት ቁየ፤ የተስፋው ልጅ ሳይመጣ ዘገየ። በዚያው ነገሮች ሁሉ ተስፋ አስቈራጭ ሆኑ፤ ጸሩ ግን አብርሃም ምንም እንኳን ዕድሜው ቢገፋም ሣራም ራሷ መካን ብትሆንም፤ ተስፋ የሰጠውን ታማኝ አድርጎ ስለ ቈጠረ በእምነት የልጅ አባት ለመሆን በቃ፤ ይኸ የልጅ አባት ለመሆን የበቃበት ጊዜ መቼ ነው? (ሮሜ4:16-21፤ ዕብ11:11-12)።

አብርሃምና ሣራ በማይመስል ሁኔታቸው ውስጥ ልጅን የማግኘት የተስፋ ቃል ተሐድሶ በተሰጣቸው ጊዜ ለሙታን ሕይወትን በሚሰጥ፤ ያልነበረውንም እንደ ነበረ በሚያደርግ አምላካቸው ታምነው ተንቀሳቀሱ። የአብርሃም የወሲብ አካሉ ምዉት በሆነበት ወቅት ሣራም ዕጥፍ ድርብ ጉድለት ማለትም መካን

ነትና ያረጠ ማሕፀን ይዛ ለወሲብ፣ ለሩካቤ ሥጋ ራሳቸውን ለእርስ በርስ ማቅረባቸው የሚያስደንቅ የእምነት ርምጃ ነው። እምነት በተለይ በማይመስል ሁኔታ ውስጥ የእግዚአብሔርን በረከት የምንቀበልበት ነው። የሰሜት እውታሮቻችን በማይመስክ ሩበት ሁኔታ ውስጥ የአብርሃም መረዳት ሰውነቱ ምዉት እንደ ሆነ በሚናገርበት ሰዓት፣ የሣራም ሰውነት ልጅ ለመውለድ እንደማይበቃ በሚመለከርበት ጊዜ፣ በእምነት ፅንሰ አገኙ።

የአብርሃም በወሲብ ረገድ ምዉት የነበረው አካሉ በእምነት በተገኘ ተሐድሶ አንድ ይስሐቅን ብቻ የሚያስፀንስ ዐቅም ያገኘ ሳይሆን፣ ሳራ ከሞተችም በኋላ ኬጡራን አግብቶ የሰድስት ወንዶች ልጆች አባት ለመሆን አብቅቶታል (ሮሜ 4:18፣ ዘፍ 18:11)።

የእምነት መንገድ ከእነዚህ ከሰሜት እውታሮቻችን ባሻገር ያለውን የማደውንም የነገውንም እውነታ ይዘን የምንመላለስበት ነው። በእምነት አብርሃም የይስሐቅ አባት ሆነ። የተስፋው ልጅ አባት ሆነ።

የሚገርመው ነገር ከዓመታት በኋላ ደግሞ በእግዚአብሔር፣ "እግዚአብሔርም የምትወደውን ሰንደን ሰጅህን ይሰሐቅን ይዘህ ወደ ሞሪያ ምድር ሂድ፤ እኔ በማመስከትህ በሰንደ ተራራ ሳይ የሚቃጠል መሥዋዕት ሰጅሮገህ ሠዋው" ሰጠው (ዘፍ 22:2)። አብርሃም ይስሐቅን በተቀበለበት በዚሁ እምነት መልሶ ለእግዚአብሔር ሊሠዋው ታዞ ተነሣ። ከዚህ የምንማረው እምነት ከእግዚአብሔር በረከት የምንቀበልበት ነው። በእምነት የዘላለም ሕይወት እንቀበላለን፤ በእምነት ፈውስ እናገኛለን። የእግዚአብሔርን ቸር ስጦታዎች ሁሉ በእምነት እንቀበላለን። በአንጻሩ ደግሞ በእኛ ዘንድ ያለውን ነገር እግዚአብሔር ሲሻው ለእግዚአብሔር ሕይወት እስከ መስጠት ድረስ አሳልፈን የምንሰጥበት፣ የምንተውበት ነው።

ይኸ ሚዛናዊ ትምህርት ያሻናል፤ እምነት በረከትን የምናጋብስ

በት፣ ሀብትን የምናከማችበት፣ ሀብትን የምንሰበስብበት፣ ከሌላው ልቀን የምንገኝበት ባለጠጎች ሆነን የምንገኝበት መንገድ ብቻ ነው ብለን ብናስብ ተሳስተናል፤ ትኩረቱም ምድራዊ ነገር ላይ ከሆነ ስሕተት ነው። ነገር ግን እምነት ከእግዚአብሔር ሰማ ያዊም ሆነ ምድራዊ በረከት የምንቀበልበት፣ እንዲሁ ለእግዚአብሔር ዐሳብ፣ ለእግዚአብሔር ዐላማ ወይም ስለ ወንጌል ያለንን የምንተውበት መንገድ ነው።

አብርሃም የእምነት ሰው ነው። ሆኖም ብዙ ሲተው ነው የምናየው፤ የሎጥ ከብቶችና የአብርሃም ከብቶች ከመብዛታቸው የተነሣ እረኞቻቸው በተጋጨበት ሰዓት አብርሃም ሐሳብ ይዞ ወደ ሎጥ መጣ፤ እኔና አንተ ወንድማማቾች ነን፤ መጋጨት የለብንም፤ ሜዳው መስኩ ሰፊ ነው፤ ግራውን ከፈለግህ ግራውን ውሰድ፤ እኔ ቀኙን እወስዳለሁ፤ ቀኙን ከፈለግህ ቀኙን ውሰድ፤ እኔ ግራውን እወስዳለሁ አለው፤ ይኸ የእምነት ሰው መንገድ ነው። ሎጥ ግን የተመለከተው የዐይኑን አምሮት ነው። ሎጥ ተከትሎ የሄደው የእምነት መንገድ አይደለም፤ ምኞቱን ነው ተከትሎ የሄደው። ኋላም በሰዶም ገሞራ መጥፋት ነፍሱንና ቤተሰቡን ብቻ ነው ያተረፈው። በእጁ የነበረው ሀብት ንብረት ሁሉ ርግፍ ብሎ ወደ ኋላ ቀርቷል። ለዚያውም ሚስቱን፣ አጋሩን አጥቷል (ዘፍ19:1-29)።

የዐይን አምሮት ተከትሎ በምኞት መቅዘፍ የእምነት መንገድ አይደለም። አንዳንድ ጊዜ በአብርሃም የእምነት ስም የሎጥን ዐይነት ኑሮ፣ የመጐምጀትን ኑሮ ለመኖር እንግደፋለን። የአብርሃም እምነት ጥምጃነትን የሚያስጥል ነው። የሎጥ ሕይወት ግን የሚጐመጅ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ የሚያሳየን እምነት ለራሳችን፣ ለግላችን ምኞት ማራመጃ መሣሪያ እንደ ሆነ አይነግረንም። እንዲያውም አስቀ

ድማችሁ የእግዚአብሔርን መንግሥት ጽድቁንም ፈልጉ፤ ሌላው ሁሉ ይጨመርላችኋል ነው የሚለው ቃሉ (ማቴ 6:33)። የእናንተ መሻት በቅድሚያ በሰማያዊው፤ በእግዚአብሔራዊው ነገር ላይ ያተኮረ ነው ትእዛዙ። ይህን ማለት እግዚአብሔር ሰጪ አይደለም ማለት አይደለም። እግዚአብሔር በባሕርይው ቸር ነው። ከጥንት ገና ሰው ሳይፈጠር ቸርነቱን ለሰው በቅድሚያ የገለጸ ነው። ፈጥሮም፤ ዔድን ገነትን አዘጋጅቶ አዳምን ያስገባ ነው።

ስምዖንና (ጴጥሮስ) እንድርያስ ዓሣ ለማጥመድ መረባቸውን ሲጥሉ ጌታ ኢየሱስ አያቸውና፤ "ኑ፤ ተከተሉኝ" አላቸው፤ እነርሱም መረባቸውን ትተው ተከተሉት። ዐለፍ ብሎም ዮሐንስንና ያዕቆብን አያቸው፤ እነርሱም ከአባታቸው ጋር ዓሣ ሊያጠምዱ መረባቸውን ሲጥሉ አያቸውና፤ "ኑ፤ ተከተሉኝ" አላቸው፤ እነርሱም መረባቸውንም አባታቸውንም ትተው ተከተሉት። ይህ ርምጃ የእምነት ርምጃ ነው። የእምነት ጉዞ መተውን ግድ ይላል። መቀበልን ደግሞ ያረጋግጣል፤ አይቀሬ ያደርጋል (ማቴ 4:18-22)።

ሙሴ ካደገ በኋላ የፈርዖን የልጅ ልጅ መባልን በእምነት እምቢ አለ። ለሙሴ የፈርዖን የልጅ ልጅ መባል ወደ ሥልጣን የመውጫ መንገድ ነው፤ የከበሬታ ወንበር ነው። ነገር ግን ይህን የከበሬታ ወንበር በእምነት እምቢ አለ። ለእግዚአብሔር ዐላማ፤ ለበለጠ ክብር፤ ለብዙዎች መዳን የፈርዖን የልጅ ልጅ መባልን እምቢ የሚያሰኝን ከምንጓጓለት ነገር የሚመልስ ነው። እምነት የዐላማ ሰው ያደርጋል። በሥጋዊ ፍላጎት ላይ መጨከን ያስችላል። የእምነት ሰው መሆን ፍላጎትን ያስገዛል፤ በጊዜያዊ ፍላጎታችን ላይ እንድናይል ያደርገናል።

ጥቂት ጊዜ በኅጢአት ከሚገኝ ደስታ ይልቅ ከእግዚአብሔር ሕዝብ ጋር መከራን መቀበል መረጠ፤ ይኸውም ለእግዚአብሔር

ዐላማ ለበለጠ ፍሬ፤ ለበለጠ ውጤት ነው። ደግሞም ወደው የተቀበሉት መከራ እኮ ከደስታ ይቈጠራል።

ሙሴ፤ የፈርዖን የልጅ ልጅ መባልን ናቀ፤ የግብፅን ሀብት ናቀ፤ ራሷን የግብፅን ምድር (የብልጽግናን አገር) ተዋት።

እነዚህ የእምነት ሰዎች ያዩት ነገር አለ። እምነት ብዙ ጊዜ እንደምናስበው የሌለን ነገር አለ ብሎ ስሜትን ማነሣሣት አእምሮን በዚያ ዐላብ መወጠር አይደለም። እምነት እግዚአብሔር ከሚያውቀው እውን ከሆነው፤ ለጊዜው ከእኛ የስሜት አውታሮች ኮተክለለው፤ ጋር ከእግዚአብሔር እውነትና ሐሳብ ጋር አብሮ በመስመር መትመም ነው። ያንን መገንዘብና መረዳት ነው። ከሩቅ ተመልክተው ተሳላሙት ይላል። የሌለን ነገር መሳለም ይቻላል እንዴ? "ብድራቱን ትኩረት ብሎ ተመልክቷል፤ ከሩቅ ተመልክቷል። የሌለን ነገር መመልከት ይቻላል ወይ? አይቻልም። በጠራ ሰማይ ወደ ላይ ትኩረት ብሎ መመልከት አይቻልም። በሰማይ የሚበር ወፍ ወይም መንኲራኩር ወይም ብቅ ያለች የደመና ቀራጭ ከሌለ በስተቀር።

በዚህ የእምነት መንገድ ውስጥ ለእግዚአብሔር እውን የሆነውን፤ ከእኛ የስሜት አውታሮች ግንዛቤ የራቀውን፤ በእግዚአብሔር ዘንድ ያለውን እውነታ መገንዘብ ነው። የዛሬውን ነገር፤ የዕለት ነገር፤ የሚያልፈውን ባለጠግነት ሁሉ በእግዚአብሔር ዐላማ አንጻር ትንሽም ዐላፊም እንደ ሆነ ይገባናል። ከግብፅ ብዙ ሀብት ይልቅ ስለ ክርስቶስ መከራ መቀበል እጅግ የሚበልጥ ባለጠግነት መሆኑን ተረዳ፤ ዐወቀ፤ ተገነዘበ።

አንዳንዴ እኛ ሀብት ብልጥግና በምንለው መንገድ እና እግዚአብሔር በሚለው መካከል ያለው ልዩነት የተገላቢጠሽ ነው። ራስ 2 እና 3ትን ስንመለከት ማለትም ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ

በባቱን አብያተ ክርስቲያናትን ሲገመገም ሁለቱን በሀብት ጥጻይ አንሥቶአቸዋል።

በርምጌስ በሰው መለኪያ ድኻ ነበረች፤ ግን ባለጠጋ ነሽ ይላ ታል፤ በእግዚአብሔር ዐላማ የምትጓዝ ናት። ወደ ሎዶቅያ ስን ሄድ በእኛ መለኪያ (በውጫዊ መለኪያ) ሀብታም የሆነች ቤተ ክርስቲያን ናት። የሚያስፈልጋት ሁሉ ሞልቶ ተርፎአል። እር ሷም "ሀብታም ነኝ፤ ባለጠጋ ነኝ" የምትል ናት፤ ነገር ግን ጌታ ኢየሱስ ሲያያት ምስኪን ድኻ፤ እጩ፤ የተራቁትሽም ነሽ አላት። የእኛ የሀብት መለኪያ የሰማዩን ሀብት ብልጽግና የሚ ሸፍን ከሆነ ከጌታ ኢየሱስ ቋንቋና ዐሳብ ጋራ አብረን አንሄ ድም። ከእምነት፤ ከእግዚአብሔር ሰዎች ቋንቋ ጋርም አብረን አንሄድም (ራእ2፡9፡3፤15-16)።

ምድራዊ በረከቶች ይምጡም አይምጡም በእምነት መጓዝ፤ የከ በሬታ ወንበር ቢመጣም ከከበሬታ ወንበር በላይ መሆን፤ ሀብት ቢመጣም ከሀብት በላይ መሆን፤ ለእግዚአብሔር ዐሳብና ዐላማ የመሰጠት የእምነት ጥዞ ነው።

ሙሴ ይህን ሁሉ ጥቅማ ጥቅም ሲተው በጭፍን አልነበረም፤ ብድራቱን ትኩር ብሎ ከሩቅ ተመልክቶ ነበር። ሙሴ ይህንን እምቢ በማለቱ ለአንድ ሕዝብ ትድግና ምክንያት ሆነ። በሚ ሊዮን ለሚቈጠር ሕዝብ መድኃኒት ሊሆን እንዲበቃ የእግዚአ ብሔር መሣሪያ ሆነ። ከባርነት ቀንበር በሚሊዮን የሚቈጠር ሕዝብ እንዲወጣ የእግዚአብሔር ስም የሚጠራበት ሕዝብ እን ዲፈልቅ፤ እንዲመሠረት ምክንያት ሆነ።

ለእግዚአብሔር ዐሳብና ዐላማ እግዚአብሔር በመንገዳችን መጥቶ የሚያስተወንን ቢያስተወን ከተውነው የበለጠ የሚበጅ ነገር የምድርም የሰማይም በረከት ከፊታችን አለ። ከአንድ ከእኔና ከቤተ ሰቤ ምቹት የሚበልጥ የሕዝብ ምቹት፤ የሕዝብ ሕይ

ወት አለ። የአገር ሕይወት አለ። ሙሴ በዚህ መንገድ ተጓዘ። ዘማዊዋ ረዓብ ከማይታዘዙት ጋር ያልጠፋችው የማይታየውን እይታ፤ የነገውን ለመረዳት የውስጥ ብርሃን አግኝታ ከእውነታው ጋር በመስማማት ከወሰደችው የእምነት ርምጃ የተነሣ ነው።

ዘመናዩ የእምነት አስተምህሮ ሰማያዊውን አቀጭጮ ምድራዊ ውን፤ ሥጋዊውን የሚያጎላ ነው። የፋፋ መንፈሳዊ ሕይወት እንዳይኖር የሚገድብ ነው። ዐይን ወደ ሰማይ ከማየት ይልቅ ወደ ምድር እንዲያይ የሚቀሰብስ፤ አእምሮን በቀሳቀሱ፤ ልብን ጊዜያዊ በሆነ ነገር የሚጠቀጥቅ ነው። የክርስቲያንን ሐሳብ ምድራዊ የሚያደርገውን የምድርን ኑሮ መሳካት፤ የክርስትናን ሕይወት አበልዞ አልፋውም እሜጋውም የምድር ነገር እንደ ሆነ አድርጎ የሚያቀርብ፤ ሰማያዊውን ፋይዳ ወይም እሴት በምድ ሬዊው እንዲተካ የሚያደርግ ነው። መበልጸግ በሥራ እንጂ በምኞት አይደለም። መበልጸግ በሰላቢ አሠራር፤ በቃላት ድግ ምትም አይደለም።

እውነት ያልሆነውን ትምህርት፤ ጳውሎስን ያስለቀሰውን፤ ተራ የሆነውን ነገር እግዚአብሔር ያንሣልን።

"ምክንያቱም ከዚህ በፊት ደጋገማ ስንደ ነገረኋቸው ስሁንም ስንደ ገና፤ ያውም በስንባ ስነገራችሁሁ፤ ብዙዎች የክርስቶስ መስቀል ጠባቶች ሆነው ይመሳሰላሉ፤ መጨረሻቸው ጥፋት ነው፤ ሆኖቸው ስምጻካቸው ነው፤ ከብራቸው በነውራቸው ነው። ሰባቸው ያረፈው በምድራዊው ነገር ሳይ ነው፤ ስኛ ግን ስገራችን በሰማይ ነው፤ ከዚያ የሚመጣውንም ጌታ ሲየሱስ ክርስቶስን በናፍ ቅት ስንጠባበቃለን። ስራሱም ሁሉን ሰራሱ ባስገዛበት ንደሰ ከቡር ሥጋውን ስንዲመስሰ የተዋረደውን ሥጋችንን ይበውጣል" (ፊል3፡18-21)።

እነዚህ አማኝ ተብለው የሚቈጠሩ ናቸው፤ ልባቸው ግን ያረ ፈው በምድራዊ ነገር ላይ ነው፤ ለዚያውም በግሉኝነት ላይ ነው። ስለነዚህ እያለቀሰ ይናገራል። የእምነት ሰዎች ከእግዚአ

ብሔር ጋራ ለእግዚአብሔር ዐላማ ይጓዛሉ (ዕብ 11:27)::
 ስለ ወንጌል ሁሉን አደርጋለሁ፤ ሁሉን ማድረግ የሚቻለው በእ
 ምነት መንገድ ነው። ይኸ ነገር በውስጣችን ሲያድር ነው እግ
 ዚአብሔር ሊመጣ ያለውን ሲያሳየን፤ ያንን እውነት ይዘን በዕ
 ለቱ ከሚጮኸው በስሜት አውታሮቻችን ከሚጮኸው ስናመ
 ልጥ ነው ሙሴ የተጓዘበትን እምነት ይዘን ስንጓዝ ነው ሌሎ
 ችን የሚጠቅም ለውጥ የምናመጣው።

ይኸ መንገድ፤ ይኸ እምነት ከእግዚአብሔር በረከት የምንቀበ
 ልበት እንዲሁም ለእግዚአብሔር ዐላማ፤ ለእግዚአብሔር ሐሳብ
 የራሳችንን ጊዜያዊ ጥቅም የምንተውበት መንገድ ነው። ይኸ
 ማለት ከእግዚአብሔር በረከት ያጌዳልብናል ማለት አይደለም።
 ዛሬ የጌደለ ቢመስል ነገ በዘቶ ተባዝቶ ተትረፍርፎ ይመጣል።
 ዛሬ እኔ ቢያመልጠኝ ነገ ትውልድ፤ ሕዝብ ያተርፍበታል።
 ዛሬ ከእኔ ቢያመልጥ ነገ ቤተ ሰቤ ያገኝበታል፤ ከአንድ ወደ
 ብዙ፤ ከዕለታዊ ወደ ዘላለማዊ የምንሄድበት የምድርም የሰማ
 ይም መንገድ ነው።

ለአምላክ ውዳሴ

አንተ ምን እንከን አለብህ?
 አንተ እኮ ፍጹም ነህ!

ነጢአት አይታገልህ፤
 ክፉው አያጠምድህ፤
 ቈሻሻ አያርፍብህ፤
 ዝለት አይደርስብህ፤
 ድካም ከቶ አያውቅህ፤
 ጥያቄ አይከብድብህ፤
 ረሐብ አይሰማህ።
 ጤና አይጓደልብህ፤
 ከቶ አይጨልምብህ፤

ዕድሜ አያልቅብህ፤
 ሞትም አያሸትህ።

ዝንጋታ አያውቅህ፤
 ሥጋት አያድርብህ፤
 ሁከት አይመጣብህ፤
 ሌባ ከቶ አይነጥቅህ፤
 አይጌድፍ ሕሊናህ፤
 ወቀሳ የለብህ፤
 የንፁህ ንፁህ ነህ።

አንተ እኮ፤

ምንጊዜም ሰላም ነህ፤
 " ብርሃን ነህ፤
 " ጽናት ነህ፤
 " ሕያው ነህ፤
 " ዕውቀት ነህ፤
 " ጥበብ ነህ፤
 " ነገል ነህ።

የፍጹም ፍጻሜ፤
 ድጋፍ የማትሻ ህላዌ ምጡቅ ነህ፤
 የውበት ፍጻሜ የሕይወት ምንጭ ነህ፤
 የሁሉ የሁሌ ድጋፍ መከታ ነህ።

ዋቢ መጻሕፍት

- I. በአይ.ቢ.ኤስ "ዐዲሱ መደበኛ ትርጉም (አማርኛ መጽሐፍ ቅዱስ)" 2001 (እ.ኤ.አ)
- II. በስቲቨን ኤስ ዘምዳሃል "ኬሚካል ፕሪንሲፕል" (ሃፍተን ሚናሊን 1998)
- III. በፕሮብ ሚኒስትሪስ ኢንተርናሽናል "ኤቪደንስ ፎር ፌይዝ" (ፕሮብ ቡክስ 1991)
- IV. በስቲፈን ደብሊው ሐውኪንግ "ኢ ብሪፍ ሂስቶሪ ኦፍ ታይም" (ባንታም ቡክስ 1988)
- V. በደብሊው ቦልተን "ፓተርንስ ኢን ቪሲክስ" (ማክግሮው ሂል 1976)
- VI. በሂለር ሊቶ "አርዝ ሳይንስ" (ሚሪል ፓብሊሽንግ 1987)
- VII. በሃፍ ሮስ (ሪስንቱብሊክ) "ዘ ክሪኤተር ኤንድ ኮስሞስ" (ኖቭ ፕሬስ 1993)
- VIII. በሃፍ ሮስ (ኖቫፕሬስ) "ክሬሽን ኤንድ ታይም" (ኖቭ ፕሬስ 1994)
- IX. በጆን ክሎቨር ሞንሶማ "ዘ ኤቪንደንስ ኦፍ ኅድ ኢን ኦን ኤክስፖዝዲንግ ዩኒቨርስ" (ፖኬት ቢክስ ቢ. ካ. 1958)
- X. በጀምስ ሪድ "ኅድ ዘ አተም ኤንድ ዘ ዩኒቨርስ" (ዞንደርቫን 1968)
- XI. በጀራልድ ኤል ስክሮደር "ጄኔስስ ኤንድ ዘ ቢግ ባንግ" (ማንታም ቡክስ 1990)
- XII. በፒ.ቢ.ኤስ. ሆም ቪድዮ "ዘ ክሪኤሽን ኦፍ ዘ ዩኒቨርስ" (1985)
- XIII. በአምብሮስ ቪዲዮ (ዲስክ 1-5) "ዐዲ አትላስ" (1994)
- XIV. በሊዎምቴ ዱ ኑዌ "ሂውማን ዴስቲኒ" (ሎንግማንስ ግሪን ኤን. ካ. 1947)
- XV. ኢንክርታ ኢንሳይክሎፒድያ 2005